

ВЫДАЕЦЦА 3 9 ЖНІЎНЯ 1917 г.

4 студзеня 2011 г.

АЎТОРАК

№ 1 (26865)

Кошт 650 рублёў

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

НАВАГОДНІ ЗВАРОТ

Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь А.Р. Лукашэнкі да беларускага народа 31 снежня 2010 г.

Дарагія сябры!

У гэтыя хвіліны адыходзячага года я перш за ўсё хацеў бы звярнуцца да абсалютнай большасці беларускага народа. Менавіта дзякуючы вам я маю ўнікальную магчымасць у гэтыя хвалюючыя імгненні гісторыі ўвайсці ў дамы беларусаў, у вашы сем'і з віншаваннямі і пажаданнямі міру і добра.

Свае віншаванні я таксама адрасую нашай меншасці. Вы павінны ведаць: вас успрымаю як неад'ёмную частку нашага грамадства, са сваімі мэтамі, поглядамі і імкненнямі. Вы маеце свой пункт гледжання, асаблівае разуменне светаўладкавання і развіцця нашай краіны. Гэта ваша права, якое адняць у вас ніхто не можа.

Але вы павінны ведаць: ваша меркаванне нам не аб'явава. І мы разам з пераважнай большасцю нашага народа будзем змагацца за вас, вашы погляды. Мы будзем шукаць шляхі да вашых розумаў і сэрцаў, таму што інакш немагчыма аб'яднаць грамадства, захаваць краіну і вырашыць задачы, якія стаяць перад намі.

Адыходзіць у гісторыю 2010 год. Літаральна прамільгнула першае дзесяцігоддзе новага XXI стагоддзя. Гэтыя гады, я ўпэўнены, былі асаблівымі і непаўторнымі ў нашым развіцці.

Галоўным вынікам апошніх дзесяці гадоў стала стварэнне асноў нашай дзяржаўнасці, станаўленне нацыі, развіццё маральна здаровага грамадства, фарміраванне магутнага эканамічнага фундаменту краіны, умацаванне надзейнай сістэмы нацыянальнай бяспекі, прызнанне аўтарытэту Беларусі на міжнароднай арэне.

У гэтыя гады нам выпалі сур'ёзныя выпрабаванні.

Перш за ўсё нас выпрабаваў на трываласць прыўнесены звонку фінансава-эканамічны крызіс. Другім выпрабаваннем устойлівасці нашай дзяржавы стала праведзеная выбарчая кампанія. Асобныя сілы паспрабавалі выкарыстаць яе, каб разладзіць краіну.

Але дзякуючы менавіта вашай трываласці, мужнасці і разважлівасці мы справіліся з выклікамі новага стагоддзя! Мы адстаялі сваю незалежнасць і невялікі кавалак зямлі ў цэнтры Еўропы, імя якому — Беларусь. Гэта зямля нашых продкаў, на якой жыць нашым дзецям!

Дарагія беларусы!

Перад намі доўгі шлях барацьбы і стварэння. Мы павінны не толькі выстаяць, мы павінны ўзняць нашу Беларусь да вышніх цывілізацый. І ў гэтым можам разлічваць толькі на сябе!

Шчаслівая будучыня беларускага народа залежыць ад вытрымкі, упартасці, настойлівасці і працавітасці кожнага з нас. Нам неабходна пераламаць у саміх сябе правінцыяльны комплекс «маленькага народа» і ўсвядоміць сябе нацыяй, якая вырашае не толькі свае задачы, але і фарміруе аблічча Еўропы!

Мы паставілі перад сабой амбіцыйныя мэты:

стаць развітой еўрапейскай краінай, у якой камфортна жыць людзям;

сфарміраваць новае аблічча беларускай эканомікі, заснаванай на перадавых ведах і тэхналогіях;

увайсці ў лік першых пяцідзясяці краін свету па індэксе развіцця чалавечага патэнцыялу.

Я ўпэўнены, мы гэтыя задачы вырашым.

Фота БЕЛТА.

Таму што мы — народ-працаўнік, народ-стваральнік!

Дарагія суайчыннікі!

Пераступаем парог 2011 года, нехта з вас засумуе, змахнуўшы слязу, нехта злосна махне рукой услед адыходзячаму году...

Але як бы мы да яго ні ставіліся, гэта быў наш год — і яго з нашага жыцця не выкрасліш. Давайце пажадаем адыходзячаму году шчаслівай дарогі ў гісторыю. Давайце глядзец наперад, у будучыню.

Я жадаю вам, вашым родным, блізім, вашым дзецям шчаслівай будучыні.

Здароўя і даўгалецця нашым старым, усмешак дзецям.

Поспехаў і натхнення, новых адважных здзяйсненняў творчым людзям, усёй нашай інтэлігенцыі.

Асабліва сардэчна ўдзячнасць рабочаму і селяніну за самаадданую сумленную

працу. Вы — соль зямлі нашай.

Нізкі паклон людзям у пагонах, адданных свайму абавязку, якія заўсёды гатовы абараніць заваёвы Айчыны.

Моладзі жадаю быць сапраўднымі патрыётамі сваёй краіны, знайсці правільную дарогу ў жыцці.

Я хачу пажадаць усім, каб вашы мары здзейсніліся.

Каб вас сагрвала цяпло сямейнай утульнасці.

Каб у вашых дамах панавала атмасфера спакою, згоды, шчырасці і дабрны.

Каб работа прыносіла поспех, задавальненне і ўдзячнасць людзей.

Пажадаем адзін аднаму міру, добра і шчасця.

Няхай любоў і дабрабыт жывуць у кожнай сям'і.

З Новым годам, дарагія сябры!

МІНСКІЯ ВЕРШНІЦЫ

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Мінскія школьніцы і скульптурная кампазіцыя «Карэта» каля сталічнай Ратушы.

Грошы

БЕЛАРУСКИ РУБЕЛЬ: ДЫЯПАЗОН ДАПУШЧАЛЬНЫХ ВАГАННЯЎ КУРСУ ДА ВАЛЮТНАГА КОШЫКА СЁЛЕТА — АД 970,03 ДА 1138 РУБЛЁЎ

Як і прагназаваў у лістападзе галоўны банкір краіны Пётр Пракаповіч, бліжэй да канца цяпер ужо мінулага 2010 года беларускі рубель крыху ўмацаваўся да долара ЗША, і яго афіцыйны курс зафіксаваўся на блізім да прадказанага кіраўніком Нацбанка значэнні — 3000 рублёў за долар. Адметна і тое, што летась пры запланаваным калідоры ваганняў курсу нацыянальнай валюты да валютнага кошыка плюс-мінус 10 працэнтаў, ваганні курсу беларускага рубля па факце так і не выйшлі за межы 5 працэнтаў: найбольшае зніжэнне дасягала ўсяго толькі каля 4,6 працэнта.

Між іншым, калі абавіраца на заяву Пятра Пракаповіча, якую ён зрабіў на апошняй сустрэчы з журналістамі напрыканцы леташняга лістапада адносна ваганняў курсу нацыянальнай валюты да валютнага кошыка, то сёлета будзе назірацца такая ж карціна: ваганні курсу ў той ці іншы бок складуць не больш за 5 працэнтаў. Гэта меркаванне галоўнага банкіра. Што ж датычыцца запланаванага ў Асноўных напрамках грашова-кредытнай палітыкі Беларусі на 2011 год змянення курсу беларускага рубля, то ў параўнанні з 2010 годам калідор яго ваганняў звужаны на 2 працэнт — да плюс/мінус 8 працэнтаў. Гэта значыць, патлумачыў у гутарцы з нашым карэспандэнтам **намеснік начальніка Упраўлення інфармацыі Нацбанка Міхаіл ЖУРАВОВІЧ**, курс нацыянальнай валюты ў дачыненні да кошту кошыка замежных валют зможна адхіляцца на 8 працэнтаў ад цэнтральнага значэння, роўнага кошту кошыка, які склаўся на пачатак гэтага года (напрыклад, на 3 студзеня быў устаноўлены кошт валютнага кошыка — долар ЗША, еўра і расійскі рубель — на ўзроўні 1057,04 рубля). Такім чынам, дыяпазон дапушчальных ваганняў курсу беларускага рубля да кошыка валют у гэтым годзе будзе складаць ад 970,03 да 1138,73 рубля. Дарэчы, курс беларускага рубля, калі параўноўваць кошт валютнага кошыка ў апошні дзень 2009 года з 31 снежня 2010, знізіўся менш як на 2 працэнт, а да валют, якія ўваходзяць у кошык, ён веў сябе наступным чынам: да долара знізіўся на 4,79 працэнта, да расійскага рубля — на 3,99, а да еўра ўмацаваўся на 3,25 працэнта. Як зазначыў у чарговы раз Міхаіл Журавовіч, сёлета няма ніякай неабходнасці істотна дэвальваваць нацыянальную валюту, якая падмацаваная значнымі золатавалютнымі рэзервамі. Між іншым, апошнія сёлета запланавана папоўніць не менш як на 1,2 мільярда долараў. Калі інфляцыя «ўпішацца» ў адвядзеныя на гэты год межы (7,5-8,5 працэнта), у рэспубліцы будуць зніжаны і стаўкі па рублёвых крэдытах і па дэпазітах. Рублёвыя крэдыты нефінансавому сектару мяркуюцца знізіць да 11-13 працэнтаў, а па новых тэрміновых рублёвых дэпазітах укладчыкам будзе прапанавана да 9-11 працэнтаў.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

massager.byМассажныя кресла і кушэтки
От 3 000 000 рублей.Наличный и безналичный расчет.
Доставка, подключение, гарантия.**(017) 214-89-65, 230-57-61**

Тыя, на асабоджэнне медыцынскай дзейнасці №0254010157092 ад 28.05.2004

СНАМІ.

Інфляцыя ў Беларусі па выніках 2010 года складзе менш як 10 %

паведаміў БЕЛТА начальнік галоўнага ўпраўлення макраэканамічнага аналізу і прагназавання Мінэканомікі Аляксандр ЯРАШЭНКА. «Запланаванае парогавое значэнне не будзе перавышана ў гэтым годзе з улікам таго, што за 11 месяцаў інфляцыя была на ўзроўні 8,9 працэнта», — сказаў ён. Нагадаем, гэты паказчык на 2010 год быў запланаваны ў межах 8-10 працэнтаў. У 2011 годзе інфляцыя прагназуецца на ўзроўні 7-8 працэнтаў. Гэта прадугледжана Асноўнымі напрамкамі грашова-кредытнай палітыкі Беларусі на 2011 год.

МІХАІЛ МЯСНІКОВІЧ ДАРУЧЫЎ ДАПРАЦАВАЦЬ ПРАЕКТ ПРАГРАМЫ САЦЫЯЛЬНА-ЭКАНАМІЧНАГА РАЗВІЦЦЯ БЕЛАРУСІ НА 2011-2015 ГАДЫ

Прэм'ер-міністр Міхаіл Мясніковіч «забракаваў» праект Праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця Беларусі на 2011-2015 гады. Аб гэтым паведамлілі БЕЛТА ў прэс-службе беларускага ўрада.

Міхаіл Мясніковіч указваў на сістэмныя недахопы распрацаванага дакумента. Так, падыходы, закладзеныя ў праекце праграмы, не забяспечваюць дастатковых тэмпаў нарошчвання беларускага экспарту для выхаду да 2014 года на нулявое сальда знешняга гандлю. Акрамя таго, праект праграмы не адпавядае асноўным палажэнням Дырэктывы Прэзідэнта Беларусі № 4 «Аб развіцці прадпрымальніцкай ініцыятывы і стымуляванні дзелавой актыўнасці ў Рэспубліцы Беларусь», а таксама Канцэпцыі нацыянальнай бяспекі Рэспублікі Беларусь. Прэм'ер-міністр даручыў распрацоўшчыкам праекта Праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця, у першую чаргу Міністэрству эканомікі, апэратыўна ўнесці ва ўрад прапановы па ўдасканаленні заканадаўства, эвалюцыйным рэфармаванні адносін уласнасці, стварэнні ўмоў для рэалізацыі ў рэспубліцы буйных знакавых вытворчых інавацыйных праектаў. Дадзены іншыя даручэнні па мадэрнізацыі эканомікі.

ПАВЕЛ ЯКУБОВІЧ НАЗНАЧАНЫ ЧЛЕНАМ САВЕТА РЭСПУБЛІКІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ БЕЛАРУСІ

У адпаведнасці з часткай другой артыкула 91 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь галоўны рэдактар установы Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь «Рэдакцыя газеты «Советская Белоруссия» Павел Якубовіч назначаны членам Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу чацвёртага склікання. Указ аб гэтым кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка падпісаў 3 студзеня.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

У ВЫХАДНЫЯ ЧАКАЕЦА ПАЦЯПЛЕННЕ

У гэтыя выхадныя дні (8-9 студзеня) ў Беларусі чакаецца значнае пацяПЛЕННЕ, якое прывядзе паветраныя масы, што паступаюць з паўднёвага захаду Еўропы, паведамляе БЕЛТА галоўны сіноптык Рэспубліканскага гідрометэацэнтра Вольга Фядотава.

Чакаюцца апады ў выглядзе дажджу і мокрага снегу. Месцамі згусціцца туман і захаваецца галалёд. Дарогі будуць слізкія. Суботнім днём прагназуецца ад мінус 2 да плюс 3 градусаў. У нядзелю тэмпература паветра на працягу сутак будзе вагацца ад мінус 3 да плюс 3 градусаў. А ў пачатку бягучага тыдня будзе пераважаць марознае надвор'е, пройдзе снег.

Снежань 2010 года стаў самым халодным і снежным у Беларусі за апошнія дзесяцігоддзе, паведамляе БЕЛТА начальнік аддзела клімату Рэспубліканскага гідрометэацэнтра Алена Камароўская. Тэмпература паветра ў снежні ў сярэднім складала мінус 7 градусаў, што ніжэй за кліматычную норму на 3 градусы. Найбольшыя адмоўныя адхіленні ад нормы адзначаны на тэрыторыі Гродзенскай вобласці (мінус 4 градусаў), найменшыя — у Гомельскай вобласці (мінус 2,5 градусаў). На метэастанцыі Палеская 1 снежня зарэгістравана самая нізкая тэмпература паветра ў снежні 2010 года — мінус 29,5 градуса, самая высокая — у Брэсце 24 снежня (плюс 9,2 градуса). За снежань у Беларусі выпала каля 62 мм ападкаў пры кліматычнай норме 44 мм, гэта значыць 140 працэнтаў да кліматычнай нормы. У Віцебскай вобласці колькасць ападкаў была найбольшая — 75 мм. Такое ў гэтым рэгіёне бывае прыкладна адзін раз у 30 гадоў.

Паводле даных Рэспубліканскага гідрометэацэнтра, 3 студзеня вышыня снежнага покрыва ў Беларусі складала ад 16 см у Мазыры да 57 см у Полацку. Для Полацка гэта рэкорд не толькі дня, але і зімы: да гэтага тут максімальная вышыня была зафіксавана зімой 1964/1965 года — 56 см.

ЦЭНЫ НА ГАЗ ПРЫРОДНЫ Ў БЕЛАРУСІ 3 1 СТУДЗЕНЯ ДЛЯ ЮРЫДЫЧНЫХ АСОБ І ІП ПАВЯЛІЧАНЫ НА 11,9 ПРАЦЭНТА

Цэны на газ прыродны ў Беларусі з 1 студзеня 2011 года для юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрымальнікаў павялічаны на 11,9 працэнта, у доларавым эквіваленте з \$246,47 да \$275,87 за 1 тыс. куб. м без ПДВ. Аб гэтым паведамлілі БЕЛТА ў прэс-службе Міністэрства эканомікі.

Гэвалічэнне цаны на газ звязана з падаражэннем у 2011 годзе цаны куплі прыроднага газу з Расійскай Федэрацыі, змяненнем агульных эканамічных умоў гаспадарання. Таксама павялічаны тарыфы на электрычную энергію, што адпускаецца РУП электраэнергетыкі ДВА «Белэнерга». Для прамысловых і прыраўнаных да іх спажываючых асоб ўзрастаць на 10 працэнтаў, для непрымысловых спажываючых (бюджэтныя, іншыя спажываючы), вытворчых патрэб сельскагаспадарчых спажываючых — на 15 працэнтаў. Тарыфы на цеплавую энергію, што адпускаецца РУП электраэнергетыкі ДВА «Белэнерга», павялічаны таксама на 15 працэнтаў.

У МІНСКУ АДКРЫВАЕЦА ТРАДЫЦЫЙНЫ МІЖНАРОДНЫ ТУРНІР АМАТАРАЎ ХАКЕЯ

Сёння ў Мінску распачнецца традыцыйны, сёмы па ліку, Калядны міжнародны турнір аматараў хакея на прыз Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. У ім возьмуць удзел каманды з васьмі краін. Акрамя каманды Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, гэта дружныны Расіі, Украіны, Аўстрыі, Германіі, Швейцарыі, Славакіі і Фінляндыі.

Турнір, як і раней, пройдзе на трох сталічных пляцоўках: у Палацы спорту, Лядовым палацы і на «Мінск-Арэне». На папярэднім этапе каманды згуляюць у двух квартэтах, а пасля пераможцы сустрэнуцца ў фінале. Каманды, якія зоймуць другія месцы ў групе, паспрачаюцца за бронзу. Нагадаем, што пяць разоў пераможцам Каляднага міжнароднага турніру становілася каманда Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, і толькі аднойчы золата заваявалі расіяне. Але ўтрымліваць пераможны пазіцыі нашымат складаней, чым заваяўваць упершыню, таму каманда гаспадароў надзвычай старанна рыхтавалася да турніру. І, як заверыў яе капітан Андрэй Асташэвіч, выглядае не горш, чым на папярэдніх спаборніцтвах.

Алена КРАВЕЦ.

НА МАНЕЦЕ — ЗАКАХАНЫЯ КАТЫ

З сённяшняга дня Нацыянальны банк уводзіць у абарачэнне сярэбраную памятную манету «Маё каханне».

Манета выпушчана наміналам 20 рублёў, пробай сплаву 925, масай 28,28 грама. Уверсе памятнай манеты маецца ўстаўка са штучнага цыркону ў форме сэрца. Адчаканеная яна на АТ «Манетны двор Польшчы» якасцю «пруф», тыражом да 15 тысяч штук.

Ігар ГРЫШЫН.

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 04.01.2011 г. (для б/н разлікаў)		Курсы замежных валют для базісаваных разлікаў Цэнтрабанк РФ	
▼ 1 долар ЗША.....	2 999,00	1 чэшская крона.....	159,45
▲ 1 еўра.....	3 981,77	1 польскі злоты.....	1 007,41
1 латвійскі лат.....	5 624,00	▼ 1 расійскі рубель.....	98,40
1 літоўскі літ.....	1 155,77	1 украінская грыўня.....	376,40
		USD.....	30,3505
		10 UAH.....	38,0929
		1000 BYR.....	10,1135
		EUR.....	40,4876

Жыццё — феерыя

Ігар СІДАРОВІЧ, піратэхнік:

«ПРАЦА ПІРАТЭХНІКА ПАРАЎНАЛЬНАЯ З ПРАЦАЙ САПЁРА»

У навагоднюю ноч працуюць не толькі пажарныя, медыкі і міліцыя... Ігар Сідаровіч не падымае бакал шампанскага пад бой курантаў вось ужо шмат гадоў. І не таму што ў яго графік такі ці ён не любіць Новы год. Зусім не. Менавіта пад яго кіраўніцтвам праходзяць маштабныя феерверкі ў сталіцы і іншых гарадах.

3 археолагаў і вышыбалаў — у піратэхнікі

— Ігар, а чаму вы выбралі такую прафесію?

— Я па спецыяльнасці археолаг (таксама такая рамантычная прафесія). На маім сумленні нават некалькі кладаў. Але аднойчы ў Крыме патрапіў на шоу феерверкаў і заразіўся гэтым. Ішоў па набярэжнай, убачыў і проста «захварэў». Так вось паступова і прыйшоў. Аднак археалогіяй да гэтага часу займаюся. Гэта стала маім хобі...

— Напэўна, у дзяцінстве шмат самапаля рабілі...

— Усе хлопчыкі нашага дзяцінства прайшлі праз узрыўпакеты, серкі, берталетавую соль. Вядома, нас бацькі пужалі выпадкамі, што вунь таму хлопчыку вока выпаліла ці руку параніла. Аднак я быў вельмі спакойным дзіцем. І піраманам не быў.

— Як рэагавалі блізкія на вашу новую працу?

— Ну, бацькі не зусім бурна рэагавалі. Атрымалася так, што ў мяне было шмат розных прафесій. Быў і грузчыкам, і настаўнікам у школе, а таксама альпіністам, цэлаахоўнікам, і нават вышыбалам у казіно. Таму прафесія піратэхніка была не самая небяспечная з іх... Вядома, мама штораз хвалюецца, калі я раблю якое-небудзь шоу. Але зараз, як правіла, я паведамляю ёй пра ўсю сваю працу постфактум.

— Наколькі небяспечна ўсё ж быць піратэхнікам?

— Прафесійная піратэхніка — гэта фактычна выбухоўка. І праца з ёй параўнальная з працай сапёра... Не бывае піратэхнікаў нявольных і старых (жартуе Ігар. — Аўт.). Любыя няшчасныя выпадкі, якія могуць адбыцца, адбываюцца з-за ўласнай безалабернасці...

Стандартных феерверкаў не бывае

— Чаму на 9 мая салют, а на Новы год феерверк?

— Салют — гэта ваенны феерверк. Там размераная стральба. Стрэл, палічылі да пяці і зноў стрэл. Ён такі размераны, ваенны, а феерверк — гэта кампазіцыя. Гэта мастацтва...

— Цікава, а як нараджаюцца феерверкі?

— Гэта сумесная творчасць. Штосьці прыдумваем мы, штосьці просіць выканаць рэжысёр шоу, нейкія пажаданні ёсць і ў прыватных заказчыкаў. Такі творчы працэс — трэба сумясціць тое, што хоча рэжысёр, і тое, што зможам мы... Таму стандартных феерверкаў не бывае.

— Усе буйныя феерверкі запускаюцца з камп'ютара?

— Так, на 90 працэнтаў. Таму што гэта, па-першае, бяспэка, па-другое — дазваляе звесці музыку з візуальнай карцінкі.

— Якая звычайна музыка выкарыстоўваецца пад феерверкі?

— Нейкая незвычайная (смяецца). Пад феерверкі, калі змешываецца, падыдзе любая музыка. Часцей за ўсё выкарыстоўваюцца вядомыя саунд-трэкі.

— А жанчыны-піратэхнікі ёсць?

— Так, ёсць. Як ні дзіўна. У нас у Беларусі былі дзяўчаты-піратэхнікі — пасля Інстытута культуры, ім там далі «корачку». Але ў жыцці і ў працы я іх не бачыў ні разу. Я проста ведаю, што яны ёсць. Ведаю, што ў Расіі ёсць піратэхнікі-жанчыны. Але найбольш яркім прыкладам з'яўляюцца нашы польскія калегі — яны ў нас на фестывалі выступалі, занялі другое месца. Там ёсць жанчыны. Яна — уладальніца кампаніі і сама запускае феерверкі. Яны вельмі прыгожыя шоу робяць.

Сфатаграфавачь

ці зняць феерверк

на відэа немагчыма

— Магчыма, ёсць нейкія назвы ў феерверкаў?

— Яны звычайна тэхнічныя. Ніякіх прыгожых і рамантычных назваў няма.

Ну, ёсць «півоны», «хрызантэмы», а таксама «смайлы», «вербы», «кароны» ды «суперкароны» і г.д. Увогуле, феерверк — гэта ж толькі адзін раз і ўсё, больш такога проста не здарыцца... Таму і назвы даваць складана. Нават калі будзе відэа ці фатаграфія, гэта не перадаць усю тую атмасферу феерверка.

— Няўжо?

— Так. Зняць феерверк на плёнку — вялікае мастацтва. Не кожнаму гэта пад сілу. Для таго, каб зняць феерверк на плёнку, патрэбна стварыць пэўныя ўмовы, выбраць правільны ракурс. Звычайна тэлевізійныя акцэнтуюць увагу на натоўп, нейкія элементы феерверка, буйны план. Нешта трашчыць, пераліваецца, але перадаць агульную карцінку немагчыма.

Пакуль атрымліваецца, што людзі могуць убачыць феерверк толькі непасрэдна стаячы і глядзячы на яго. Па тэлебачанні — гэта зусім не тое.

«Гурт «Рамштайн» нас пахваліў»

— Самыя яркія ўражанні за гэты год?

— Сёлета ў нас было дзве працы, якія дазволілі выйсці на новы ўзровень у тэхніцы, арганізацыі працы і абсталяванні. Гэта канцэрт «Рамштайн» і дзіцячае «Еўрабачанне»... Увогуле было вельмі цікава. «Рамштайн» нас пахваліў: маўляў, «гуд джоб» (добра праца). Плюс наш традыцыйны фестываль «Навальніца», які адбыўся гэтым летам. Ён дазваляе трымаць планку піратэхнічнага мастацтва.

— І якія адчуванні, калі вось праз секунду адбудзецца феерверк?

— Вядома, мандраж.

— Няўжо кожны раз страшна?

— Так, страшна. Страшна за бяспеку, за працу сістэмы. І калі гэтага адчування няма, то тады губляеш нюх... Калі ты пачынаеш лічыць, што ты ўжо прафесіянал, абавязкова што-небудзь пойдзе не так...

ДАВЕДКА «ЗВЯЗДЫ»

Ігар Сідаровіч нарадзіўся ў 1973 годзе, скончыў гістфак БДУ, працуе намеснікам дырэктара ЗАТ «Кальвін», адной з самых буйных кампаній па арганізацыі феерверкаў у Беларусі. Арганізатар міжнароднага піратэхнічнага фестывалю «Навальніца», які двойчы праходзіў у нашай краіне.

Піратэхнічная каманда Беларусі пад яго кіраўніцтвам неаднаразова брала Гран-пры ў чэмпіянатах Еўропы, Расіі, удзельнічала ў фестывалях Латвіі, Літвы, Эстоніі, Польшчы і г.д. Жанаты, мае дзвюх дачок.

мінчан?

— А навошта так адразу раскрываць усе сакрэты?

— Ну хоць бы адзін?

— Там такіх моцных сакрэтаў і няма. Мы штогод мяняем на працэнтаў 30 вырабы, стараемся іх мікшыраваць. Магчыма, нейкія элементы, якія мы спрабавалі на фестывалі «Навальніца», паспрабуем задзейнічаць і на феерверку ў горадзе. Праўда, у сёлётнаю навагоднюю ноч аўтарам феерверкаў з'яўляюся не я, а дырэктар нашай кампаніі, Канстанцін Марозаў.

«Я б не параіў гэтай працы нікому»

— Колькі пляцаў феерверкерам?

— Калі чалавек дасягае пэўнага ўзроўню і мае добрую кліёнцкую базу, то зарабляе досыць добра.

— Значыць, маладым ахвотным варта ісці ў піратэхнікі?

— Не, я б не раіў.

—???

— Да гэтай прафесіі патрэбна прыйсці. Няма такога, што замалада пайшлі вучыцца на піратэхніка і потым сталі працаваць. Праз гэта праходзіць вельмі шмат маладых людзей, але затрымліваецца не шмат. Графік працы вельмі цяжкі... І ўмовы таксама рознымі бываюць... Маладыя прыходзяць і вельмі часта працуюць «на падхваце».

Вось яно, цэхавае майстэрства — калі з хлопчыка да біцця вырастаеш у майстра. Так і адбываецца. Мяне часта пытаюць: «Ігар, а чаму ты родзічаў не прыцягнеш? Ты ж добра зарабляеш?» Я б не параіў гэтай працы нікому.

— Напэўна, крыўдна, што ніколі няма свят?

— За доўгія гады выпрацоўваецца стойкая антыпатыя да масавых мерапрыемстваў. За апошнія ўмоўна 1-1,5 тыдня я пабываў на 15-ці карпаратывах. Таму самы лепшы спосаб — адпачыць у цішыні, паглядзець тэлевізар...

— Нейкія жаданні будзеце загадваць?

— Хочацца, каб мы яшчэ раз правялі наш фестываль «Навальніца». Каб змянілася стаўленне да самой піратэхнікі. Таму што зараз стаўленне да піратэхнікі — як да гандлю «чорнай смерцю». Цяжка вата... Пасля пажару ў расійскім клубе, напрыклад, там гэты бізнэс амаль сышоў. У нас таксама крыху завапаліўся...

— Як вы ставіцеся да траўматызму пры запуску аматарскіх феерверкаў?

— Шчыра кажучы, мне адразу страшна. Многія вырабы, якія ёсць, я нават у рукі баюся браць. Мы ўвогуле выключаем з выкарыстання ракеты, цыркаблцы і петарды, а таксама іншыя вырабы, што маюць траекторыю, якая не кантралюецца.

— Можна ад вас некалькі парад для людзей, якія самастойна запускаюць феерверкі.

— Самае галоўнае — разабрацца з феерверкам да таго, як вы сядзеце за стол. Трэба прызначыць аднаго чалавека, які будзе за гэта адказваць. І каб ён быў у нармальным стане, каб мог падумаць пра бяспеку. І абавязкова папярэдне вывучыць інструкцыю...

Настася ЗАНЬКО, фота Марыны БЕГУНКОВАЙ і з архіва Ігара СІДАРОВІЧА.

АБ РАЗВІЦЦІ ПРАДПРЫМАЛЬНІЦКАЙ ІНІЦЫЯТЫВЫ І СТЫМУЛЯВАННІ ДЗЕЛАВОЙ АКТЫЎНАСЦІ У РЭСПУБЛІЦЫ БЕЛАРУСЬ

Наша краіна славіцца працавітцямі, адукаванымі і таленавітымі людзьмі. Сваёй дзейнасцю яны здольны не толькі значна павысіць дабрабыт і якасць жыцця жыхароў Беларусі, але і забяспечыць эканамічны рост, бяспеку нашай дзяржавы.

Стварэнне спрыяльных умоў для прадпрымальніцкай дзейнасці з'яўляецца адным з асноўных стратэгічных фактараў устойлівага сацыяльна-эканамічнага развіцця рэспублікі.

Разняволенне дзелавой ініцыятывы і творчага патэнцыялу грамадзян садзейнічае фарміраванню развітога канкурэнтнага асяроддзя, укараненню новых вытворчых і кіраўніцкіх тэхналогій, развіццю інавацыйнай дзейнасці, стварэнню новых рабочых месц, насычэнню рынку таварамі і паслугамі, павелічэнню падатковых паступленняў у бюджэт дзяржавы, павышэнню дабрабыту і якасці жыцця.

У апошнія гады ў сацыяльна-эканамічным развіцці Рэспублікі Беларусь адбыліся відавочныя пазітыўныя змяненні ў галіне вызначэння правіл выдзялення бізнесу, накіраваныя на паляпшэнне дзелавога клімату і павышэнне інвестыцыйнай прывабнасці нашай дзяржавы.

Паслядоўна рэалізуюцца меры па лібералізацыі ўмоў ажыццяўлення гаспадарчай дзейнасці, устарэнню залішняга ўмяшання дзяржаўных органаў у дзейнасць юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрымальнікаў, ліквідацыі неабгрунтаваных адміністрацыйных бар'ераў для развіцця дзелавой ініцыятывы. Новае значэнне набывае дыялог улады і бізнесу па выпрацоўцы рашэнняў у сферы развіцця эканомікі і стымуляванню дзелавой актыўнасці.

Разам з тым для забеспячэння дынамічнага развіцця беларускай эканомікі трэба будзе нямаля зрабіць па далейшай лібералізацыі гаспадарчай дзейнасці.

З боку дзяржавы патрабуецца прыняцце комплексу мер, якія маглі б істотна ўзняць ролю прадпрымальніцтва, рэальна павысіць яго ўклад у фарміраванне тэмпаў эканамічнага росту, забяспячэнне высокай эфектыўнасці функцыянавання беларускай эканомікі на аснове максімальнага выкарыстання прыватнай ініцыятывы.

Не выпадкова адным з прыярытэтных напрамкаў сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь у будучым п'яцігоддзі з'яўляецца развіццё чалавечага патэнцыялу, ініцыятывы і прадпрымальніцтва. Гэта азначае фарміраванне паўнацэннага партнёрства прыватнай і дзяржаўнай форм уласнасці, што дасягаецца ўдасканаленнем дзелавога клімату для ўсіх суб'ектаў прадпрымальніцкай дзейнасці (дзяржаўных і прыватных, айчынных і замежных) і ў канчатковым выніку — стварэннем безбар'ернага дзелавога асяроддзя.

Галоўны прынцып у гэтай сферы: канкурэнцыя — усюды, дзе магчыма, дзяржаўнае рэгуляванне — там, дзе неабходна.

У мэтах далейшай лібералізацыі беларускай эканомікі, павышэння яе канкурэнтна-здольнасці і стварэння спрыяльных умоў для дынамічнага і ўстойлівага развіцця:

1. Забяспечыць далейшае развіццё добрасумленнай канкурэнцыйнай суб'ектаў прадпрымальніцкай дзейнасці незалежна ад формы ўласнасці. У гэтых мэтах:

1.1. неабходна:

ажыццявіць пераход да рыначных механізмаў цэнаўтварэння, якія садзейнічаюць павышэнню якасці і канкурэнтна-здольнасці тавараў (работ, паслуг);

выключыць умяшанне органаў дзяржаўнага кіравання ў працэс цэнаўтварэння суб'ектаў прадпрымальніцкай дзейнасці;

адмяніць абмежаванне надбавак у аптовым і рознічным гандлі і абавязковае складанне эканамічнага абгрунтавання ўзроўню прымяняемых цэн (тарыфаў) на тавары (работы, паслуг);

захаваць дзяржаўнае рэгуляванне цэн толькі на прадукцыю арганізацый-манапалістаў і сацыяльна значныя тавары (работы, паслугі), якія вызначаюць жыццёвы ўзровень насельніцтва;

1.2. не дапускаць устанавлення міжабласных і іншых рэгіянальных абмежаванняў пры ажыццяўленні гандлю таварамі, выкананні работ (аказанні паслуг);

1.3. праводзіць адкрытую канкурэнтную і антыманапольную палітыку, накіраваную на папярэджанне манапалістычнай дзейнасці і нядобрасумленнай канкурэнцыі, дасягненне эфектыўнага функцыянавання таварных рынкаў;

1.4. забяспечыць увядзенне ў Рэспубліцы Беларусь магчымасці электроннай дзяржаўнай рэгістрацыі юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрымальнікаў, у тым ліку стварэнне вэб-партала Адзінага дзяржаўнага рэгістра юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрымальнікаў Рэспублікі Беларусь.

2. Прымаць самыя сур'ёзныя меры па абароне і развіцці прыватнай уласнасці. Стварыць умовы для бесперашкоднага ажыццяўлення прадпрымальніцкай дзейнасці, у тым ліку:

2.1. гарантаваць добрасумленным закупнікам маёмасці захаванне правоў уласнасці і карыстання гэтай маёмасцю. Пры гэтым:

выключыць прыняцце (выданне) нарматыўных прававых актаў, якія прадугледжваюць магчымасць канфіскацыі маёмасці пры ўчыненні адміністрацыйных правапарушэнняў, калі гэтыя правапарушэнні не звязаны з незаконным абаротам такой маёмасці;

забараніць канфіскацыю, іншае адабранне маёмасці ў суб'ектаў прадпрымальніцкай дзейнасці, якія з'яўляюцца яе добрасумленнымі закупнікам. Пры наяўнасці спрэчкі аб добрасумленнасці закупніка гэту катэгорыю спраў разглядаць у судах у першаарговым парадку;

забараніць дзеянні, накіраваныя на пазбаўленне (спыненне) маёмасных правоў суб'ектаў прадпрымальніцкай дзейнасці, у тым ліку прымусовае спісанне грашовых сродкаў з рахункаў (за выключэннем спягання падаткаў, збораў (пошлін), іншых плацяжоў у бюджэт, дзяржаўных пазабюджэтных фонды або плацяжоў, якія ажыццяўляюцца ў адпаведнасці з міжнароднымі дагаворамі Рэспублікі Беларусь), пры адсутнасці рашэння (пастановы) суда, якое ўступіла ў законную сілу;

гарантаваць незваротнасць прыватызацыі дзяржаўнай маёмасці пры ўмове выканання суб'ектам прыватызацыі патрабаванняў заканадаўства;

2.2. забяспечыць спрашчэнне парадку прадастаўлення зямельных участкаў суб'ектам прадпрымальніцкай дзейнасці;

2.3. прадастаўляць суб'ектам прадпрымальніцкай

дзейнасці, якія ажыццяўляюць інвестыцыйныя праекты па стварэнні аб'ектаў прадарожнага сэрвісу, ільготы па зямельнаму падатку (арэнднай плаце за зямельныя ўчасткі) на працягу двух гадоў пасля завяршэння будаўніцтва такіх аб'ектаў, іншыя льготы, аналагічныя ўстаноўлены для арганізацый, якія ажыццяўляюць вытворчую дзейнасць у сельскай мясцовасці, малых населеных пунктах;

2.4. вызваліць: інвестараў ад выплаты зямельнага падатку (арэнднай платы) за зямельныя ўчасткі, занятыя пад будаўніцтва аб'ектаў, на перыяд тэрміну будаўніцтва такіх аб'ектаў, а таксама правядзення праектных работ;

юрдычных асоб і індывідуальных прадпрымальнікаў ад унясення платы за права заключэння дагавора арэнды зямельнага ўчастка пры перадачы ў залог капітальнай пабудовы (будынка, збудавання), незавершанай закансерваванай капітальнай пабудовы, размешчанай на арандаваным зямельным участку, плата за права заключэння дагавора арэнды якога не спаганялася;

2.5. забяспечыць па прапанавах мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў адчужэнне інвестарам (пры рэалізацыі імі інвестыцыйных праектаў) за адну базавую велічыню аб'ектаў нерухомага маёмасці і не завершаных будаўніцтвам аб'ектаў, якія знаходзяцца ў дзяржаўнай уласнасці і не выкарыстоўваліся больш як два гады;

2.6. прадастаўляць права пераважнага набывання маёмасці (акрамя зямельных участкаў), што знаходзіцца ў дзяржаўнай уласнасці, суб'ектам прадпрымальніцкай дзейнасці, якія арандуюць гэту маёмасць не менш як тры гады, з растэрміноўкай плацяжу на пяць гадоў.

Кошт пры продажы арандатару аб'екта арэнды, які знаходзіцца ў дзяржаўнай уласнасці (акрамя зямельных участкаў), павінен быць зменшаны на затраты, панесеныя арандатарам на паляпшэнне стану і спажывецкія якасці такога аб'екта, калі названыя паляпшэнні ўлічаны пры вызначэнні ацэначнага кошту і арандатару не кампенсаваліся гэтыя затраты;

2.7. заканадаўча замацаваць, што ажыццяўленне арандатарам неаддзеленыя арандаванай дзяржаўнай маёмасці не з'яўляецца падставай для павелічэння арэнднай платы гэтаму арандатару;

2.8. стварыць на працягу 2011 года адзіную інфармацыйную базу аб невыкарыстоўваемай дзяржаўнай маёмасці, прызначанай для продажу і здачы ў арэнду, і забяспечыць да яе свабодна і бясплатна доступ усім карыстальнікам глабальнай камп'ютарнай сеткі Інтэрнэт.

3. Ліквідаваць залішнія адміністрацыйныя бар'еры пры ўзаемадзеянні паміж дзяржаўнымі органамі і юрыдычнымі асобамі, грамадзянамі. Для гэтага:

3.1. кардынальна скараціць колькасць адміністрацыйных працэдур, што ажыццяўляюцца ў дачыненні да суб'ектаў прадпрымальніцкай дзейнасці, у тым ліку шляхам забеспячэння рэалізацыі прынцыпу «адно акно»;

3.2. не дапускаць устанавлення і ажыццяўлення адносна юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрымальнікаў адміністрацыйных працэдур, не прадугледжаных у законах і міжнародных дагаворах Рэспублікі Беларусь, рашэннях

Кіраўніка дзяржавы і Урада Рэспублікі Беларусь;

3.3. забяспечыць максімальнае пашырэнне сферы прымянення электроннага дакументаабароту:

у галіне ажыццяўлення адміністрацыйных працэдур адносна юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрымальнікаў на бясплатнай аснове;

у сістэме выплаты падаткаў, збораў (пошлін) і іншых абавязковых плацяжоў у бюджэт і дзяржаўныя пазабюджэтных фонды, мінімізаваўшы затраты плацельшчыкаў з улікам стварэння і развіцця Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь дзяржаўнай сістэмы кіравання адкрытымі ключамі праверкі электроннага лічбавага подпісу;

пры ажыццяўленні гаспадарчага судаводства;

3.4. стварыць адзіны інтэрнэт-рэсурс адміністрацыйных працэдур, што ажыццяўляюцца ў адносінах да юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрымальнікаў, забяспечыўшы магчымасць бясплатнага атрымання форм дакументаў, якія патрабуюцца для ажыццяўлення гэтых працэдур;

3.5. перайсці пераважна да дэкларавання адпаведнасці тавараў абавязковым патрабаванням бяспекі і якасці непасрэдна вытворцамі, імпартёрамі і прадаўцамі з поўным ускладненнем на іх адказнасці за бяспеку і якасць тавараў;

3.6. прызнаваць у Рэспубліцы Беларусь выдзяленны ў дзяржавах — удзельніках М'тнага саюза і краінах, з якімі заключаны адпаведныя міжнародныя дагаворы, сертыфікаты адпаведнасці і іншыя дакументы, якія пацвярджаюць адпаведнасць прадукцыі абавязковым патрабаванням.

4. Завяршыць гарманізацыю падатковай сістэмы Рэспублікі Беларусь з дзеючымі ў еўрапейскіх краінах. Надаць падатковаму заканадаўству характар, які стымулюе добрасумленнае выкананне падатковых абавязнасцей і дзелавую ініцыятыву. Пашырыць прымяненне ў Рэспубліцы Беларусь міжнародных стандартаў у бухгалтарскім уліку, радыкальна скараціць фінансавую справаздачнасць. У гэтых мэтах:

4.1. забяспечыць правядзенне на пастаяннай аснове работы па зніжэнні падатковай нагрукі, уключаючы пытанні размеркавання пенсійнай страхавой нагрукі паміж наймальнікамі і работнікамі;

4.2. забяспечыць увядзенне ў падатковай сістэме механізмаў, якія даюць магчымасць плацельшчыкам, якія атрымалі страты (у тым ліку ў пачатку дзейнасці), мінімізаваць іх за кошт будучага прыбытку;

4.3. фарміраваць інавацыйныя фонды выключна за кошт адлічэнняў арганізацый, што знаходзяцца ў падпарадкаванні (якія ўваходзяць у склад, маюць долю дзяржаўнай уласнасці ў статутных фондах) дзяржаўных органаў і дзяржаўных арганізацый, падпарадкаваных Ураду Рэспублікі Беларусь;

4.4. прымаць меры па ўдасканаленні сферы прымянення спрощанай сістэмы падаткаабкладання, прадугледжваючы на 2011 год яе прымяненне пры памеры валавой выручкі не больш як 12 млрд. рублёў нарастаючым падрахункам на працягу календарнага года. Рэгулярна пераглядаць гранічныя памеры выручкі ў наступныя гады;

4.5. прадастаўляць права мікраарганізацыям, якія прымяняюць спрощаную сістэму

падаткаабкладання з выплаты падатку на дабаўленую вартасць, весці спрощаную ўлік выплаты названага падатку без абавязковага вядзення бухгалтарскага ўліку ў агульнаўстаноўленым парадку;

4.6. забяспечыць істотнае скарачэнне пераліку абавязковых для прымянення першасных уліковых дакументаў і колькасці рэвізітаў у іх;

4.7. павялічыць гранічны памер выручкі ад рэалізацыі тавараў (работ, паслуг) для суб'ектаў прадпрымальніцкай дзейнасці, якія падлягаюць абавязковаму аўдыту па крытэрыю аб'ёму выручкі;

4.8. забяспечыць прымяненне ў Рэспубліцы Беларусь на шырокай аснове міжнародных стандартаў фінансавай справаздачнасці ў бухгалтарскім уліку;

4.9. адмяніць патрабаванні для суб'ектаў прадпрымальніцкай дзейнасці па абавязковай здачы наяўнай выручкі ў банк, узгадненні лімітаў рэшты ў касе, а для суб'ектаў малага прадпрымальніцтва — таксама і па мэтавым выкарыстанні наяўнай выручкі.

5. Надаць кантрольнай (нагляднай) дзейнасці папераджальны характар, перайсці да пераважнага выкарыстання прафілактычных мер, накіраваных на прадухіленне правапарушэнняў пры ажыццяўленні прадпрымальніцкай дзейнасці. Для гэтага:

5.1. забяспечыць абарону права кіраўнікоў суб'ектаў прадпрымальніцкай дзейнасці на дзелавую рызык;

5.2. устанавіць, што:

5.2.1. праверкі не павінны парушаць вытворча-гаспадарчую дзейнасць правяраемых суб'ектаў прадпрымальніцкай дзейнасці. Любое прыпыненне дзейнасці можа:

ажыццяўляцца толькі ў вызначаных заканадаўчымі актамі выпадках спецыяльна ўпаўнаважаным кантралюючым (наглядным) органам або судом выключна ў мэтах забеспячэння нацыянальнай бяспекі, аховы жыцця і здароўя грамадзян, аховы навакольнага асяроддзя;

прадаўжацца выключна па рашэнні суда;

5.2.2. планавыя праверкі ў дачыненні да суб'ектаў прадпрымальніцкай дзейнасці, якія добрасумленна выконваюць абавязнасці перад бюджэтам і не маюць фактаў парушэнняў заканадаўства, павінны праводзіцца не часцей як адзін раз у пяць гадоў;

5.3. кантралюючым (наглядным) органам пры ажыццяўленні ў дачыненні да суб'ектаў прадпрымальніцкай дзейнасці маніторынгаў і іншых аналітычных мерапрыемстваў, якія не з'яўляюцца праверкамі, забараняецца выкарыстоўваць паўнамоцтвы, прадастаўленыя гэтым органам для правядзення праверак;

5.4. не прымяняць меры стрымання ў выглядзе ўзяцця пад варту да асоб, якія абвінавачваюцца пры ўчыненні менш цяжкіх злачынстваў супраць парадку ажыццяўлення эканамічнай дзейнасці (за выключэннем вырабу, захоўвання або збыту падробленых грошай ці каштоўных папер, кантрабанды і легалізацыі («адмывання») матэрыяльных каштоўнасцей, атрымання злачынным шляхам), — пры ўмове, што гэтыя асобы не скрываюцца ад органаў папярэдняга следства і (або) суда;

5.5. перагледзець існуючую сістэму адміністрацыйнай і крымінальнай адказнасці за правапарушэнні ў галіне прадпрымальніцкай дзейнасці, забяспечыўшы суразмернасць адказнасці характару правапарушэння і ступені прычыненага ўрону, у тым ліку шляхам:

зніжэння мінімальнага і максімальнага памераў штрафаў за ўчыненне адміністрацыйных правапарушэнняў у галіне прадпрымальніцкай дзейнасці;

удакладнення і канкрэтызацыі пераліку змякчаючых і

абцяжваючых адказнасць абставін. Неабходна заканадаўча прадугледзець змяшэнне памераў штрафаў у два разы па адміністрацыйных правапарушэннях пры наяўнасці змякчаючых абставін, у тым ліку ў выпадках добраахвотнай кампенсацыі ці ўстарэння нанесенага ў выніку ўчынення правапарушэння ўрону або іншых шкодных наступстваў такога правапарушэння або выканання ўскладзенага ад адпаведнаю асобу абавязку (нават у далейшым), учынення фізічнай асобай адміністрацыйнага правапарушэння з прычыны збегу цяжкіх асабистых, сямейных ці іншых акалічнасцей;

пашырэння сферы прымянення такога віду адміністрацыйнай адказнасці, як папярэджанне па парушэннях фармальнага характару, якія не прыводзяць да нявыплаты (няпоўнай выплаты) падаткаў, збораў (пошлін) і іншых плацяжоў у бюджэт, дзяржаўных пазабюджэтных фонды ці прычынення іншага матэрыяльнага ўрону;

выключэння з артыкулаў главы 12 Кодэкса Рэспублікі Беларусь ад адміністрацыйных правапарушэнняў норм, якія прадугледжваюць канфіскацыю маёмасці, што не знаходзіцца ва ўласнасці асобы, якая ўчыніла адміністрацыйнае правапарушэнне;

выключэння адміністрацыйнай адказнасці юрыдычных асоб і індывідуальных прадпрымальнікаў за адміністрацыйныя правапарушэнні, не звязаныя з атрыманнем імі якой-небудзь выгады;

5.6. забяспечыць прыпыненне прыцягнення да адміністрацыйнай адказнасці, прадугледжанай у артыкуле 23.17 Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйных правапарушэннях, за парушэнне парадку складання (афармлення) таварных, таварна-транспартных накладных, плацельшчы інструкцый і іншых першасных уліковых дакументаў да ўступлення ў сілу закона аб унясенні адпаведных змяненняў у Кодэкс Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйных правапарушэннях і Працэсуальна-выканаўчы кодэкс Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйных правапарушэннях;

5.7. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь, Вярхоўнаму Суду, Вышэйшаму Гаспадарчаму Суду, Камітэту дзяржаўнага кантролю, Генеральнай пракуратуры, Нацыянальнаму банку, Кіраўніцтву справамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, Нацыянальнаму статыстычнаму камітэту, мясцовым выканаўчым і распарадчым органам арганізаваць сістэматычнае канструктыўнае ўзаемадзеянне кантралюючых (наглядных) органаў і аб'яднаных прадпрымальнікаў (саюзаў, асацыяцый) па пытаннях практыкі прымянення і ўдасканалення заканадаўства, што рэгулюе прыцягненне да адміністрацыйнай адказнасці.

6. Удасканаліць інфраструктуру і сістэму фінансавання малага прадпрымальніцтва ў мэтах актывізацыі прадпрымальніцкай дзейнасці і забеспячэння эфектыўнай падтрымкі прадпрымальніцтва (прававой, арганізацыйнай і фінансавай), асабліва на этапах пачатку і станаўлення ўласнай справы. Сфарміраваць эканамічныя стымулы да ўдзелу ў развіцці бізнес-асяроддзя суб'ектаў прадпрымальніцкай дзейнасці прыватнай формы ўласнасці, грамадскіх аб'яднанняў, у тым ліку прадпрымальніцкіх саюзаў (асацыяцый).

7. Выключыць залішнія рэгуляванне рынку працы. У гэтых мэтах:

7.1. пашырыць правы наймальнікаў па ўстанавленні гібкіх умоў аплаты працы работнікаў, якія максімальна ўлічваюць выніковасць укладу кожнага работніка і фінансавыя магчымасці суб'ектаў прадпрымальніцкай дзейнасці;

(Заканчэнне на 4-й стар.)

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА І ДЗМІТРЫЙ МЯДЗВЕДЗЕЎ АБМЯНЯЛІСЯ ВІНШАВАННЯМІ З НОВЫМ ГОДАМ І РАЖДЖАСТВАМ ХРЫСТОВЫМ

Кіраўнік беларускай дзяржавы Аляксандр Лукашэнка і Прэзідэнт Расійскай Федэрацыі Дзмітрый Мядзведзеў 31 снежня абмяняліся віншаваннямі з Новым годам і светлым святам Ражджаства Хрыстовага.

Аляксандр Лукашэнка выказаў упэўненасць, што ў надыходзячым 2011 годзе Беларусь і Расія прыкладуць усе намаганні для далейшай рэалізацыі патэнцыялу ўзаемавыгаднага беларуска-расійскага супрацоўніцтва і павышэння эфектыўнасці інтэграцыйных працэсаў на карысць народаў дзвюх краін.

Прэзідэнт РФ у сваім віншаванні падкрэсліў: «Народы нашых краін аб'ядноўваюць гістарычныя традыцыі дружбы і добрасуседства. Наш абавязак — беражліва адносіцца да гэтага агульнага здбытку, усямерна ўмацоўваць і прымнажаць узаемавыгадныя двухбаковыя сувязі. Разлічваю, што ў надыходзячым годзе расійска-беларускае супрацоўніцтва будзе дынамічна развівацца на карысць грамадзян нашых краін».

АЛЯКСАНДРА ЛУКАШЭНКУ З ПЕРАМОГАЙ НА ПРЭЗІДЭНЦКІХ ВЫБАРАХ ПАВІНШАВАЎ ВІКТАР ЯНУКОВІЧ

Аляксандра Лукашэнку з перамогай на прэзідэнцкіх выбарах 31 снежня павіншаваў Прэзідэнт Украіны Віктар Януковіч.

«Упэўнены, што з вашым пераویбраннем на пасаду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь супрацоўніцтва паміж нашымі дзяржавамі атрымае новы практычны імпульс. Актыўная дынаміка ўзаемадзеяння дасць магчымасць рэалізаваць маштабныя праекты на карысць украінскага і беларускага народаў», — падкрэсліў Віктар Януковіч.

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА ПАВІНШАВАЎ…

… Рауля Кастра з 52-й гадавінай Дня вызвалення Рэспублікі Куба

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка ад імя беларускага народа і сябе асабіста павіншаваў Старшыню Дзяржаўнага Савета і Савета Міністраў Рэспублікі Куба Рауля Кастра Руса і кубінскі народ з 52-й гадавінай Дня вызвалення Рэспублікі Куба.

«Упэўнены, што цёплыя дружальобныя адносіны, якія на працягу многіх гадоў існуюць паміж нашымі краінамі і народамі, будуць і ў далейшым садзейнічаць паступоваму развіццю двухбаковага ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва Беларусі і Кубы ў розных галінах», — гаворыцца ў віншаванні.

…Прэзідэнта Славацкай Рэспублікі

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка ад імя беларускага народа і сябе асабіста павіншаваў Прэзідэнта Славацкай Рэспублікі Івана Гашпаравіча і народ гэтай краіны з нацыянальным святам — Днём утварэння Славацкай Рэспублікі.

«Беларусь надае вялікае значэнне развіццю плённых адносін са Славацкай Рэспублікай. Упэўнены, што беларуска-славацкае супрацоўніцтва будзе і ў далейшым пашырацца ва ўсіх сферах на карысць народаў нашых краін і ўсяго еўрапейскага кантынента», — гаворыцца ў віншаванні.

…Тадэвуша Кандрусевіча з 65-годдзем

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка павіншаваў Архіепіскапа Тадэвуша Кандрусевіча Мітрапаліта Мінска-Магілёўскага з 65-годдзем.

«Самаахвярнай працай на духоўнай ніве і асабістым прыкладам Вы садзейнічаеце ўмацаванню евангельскіх ідэалаў у сэрцах людзей. Ваша перакананасць у неабходнасці аднаўлення святых, клопат аб падрыхтоўцы адукаваных свяшчэннаслужыцеляў, імкненне да выхавання падростаючага пакалення на аснове хрысціянскіх каштоўнасцяў заслужылі павагу ў беларускім грамадстве», — гаворыцца ў віншаванні.

…калектыў Белтэлерадыёкампаніі з 55-годдзем

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка павіншаваў калектыў Нацыянальнай дзяржаўнай тэлерадыёкампаніі Рэспублікі Беларусь з 55-годдзем з дня першага выхаду ў эфір Беларускага тэлебачання.

«Больш як паўстагоддзя таму жыхары рэспублікі атрымалі ўнікальную магчымасць бачыць на тэлеэкранах рэпартажы аб важнейшых падзеях у роднай краіне і свеце. Сёння прадаўжае весці актыўны дыялог з грамадзянамі па шырокім спектры пытанняў. Вашы папулярныя праграмы запатрабаваны не толькі ў Беларусі, але і за яе межамі», — гаворыцца ў віншаванні.

Аляксандр Лукашэнка выказаў упэўненасць, што Нацыянальная дзяржаўная тэлерадыёкампанія і ў далейшым будзе займаць лідзіруючыя пазіцыі на беларускім інфармацыйным полі, павышаць узровень прывабнасці сваіх перадач, радаваць новымі яркімі праектамі. Кіраўнік дзяржавы пажадаў калектыву Белтэлерадыёкампаніі таленту і майстэрства, натхнення і энтузіязму, моцнага здароўя і дабрабыту.

…калектыў ЗАТ «Сталічнае тэлебачанне» з дзесяцігоддзем пачатку вяшчання

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка павіншаваў калектыў Закрытага акцыянернага таварыства «Сталічнае тэлебачанне» з дзесяцігоддзем пачатку вяшчання тэлеканала «СТБ». «За кароткі тэрмін ваш малады калектыў пераканаўча даказаў, што ён можа канкураваць на роўных з іншымі тэлевізійнымі арганізацыямі. Вам удалося стварыць свой уласны стыль, які пазнаюць, яму ўласціва аператыўнасць, кампетэнтнасць, жаданне аб'ектыўна разабрацца ў жыццёвых праблемах, дапамагчы людзям у іх вырашэнні», — гаворыцца ў віншаванні.

Кіраўнік дзяржавы выказаў упэўненасць, што Сталічнае тэлебачанне і ў далейшым будзе адпавядаць высокім патрабаванням глядацкай аўдыторыі, уносіць важкі ўклад у рэалізацыю дзяржаўнай інфармацыйнай палітыкі. Аляксандр Лукашэнка пажадаў калектыву тэлеканала невычэрпнага натхнення, плённай працы, аптымізму, новых творчых дасягненняў.

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА ВЫКАЗАЎ СПАЧУВАННЕ ХОСНІ МУБАРАКУ Ў СУВЯЗІ З ТЭРАКТАМ У АЛЕКСАНДРЫІ

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка выказаў спачуванне Прэзідэнту Егіпта Хосні Мубараку ў сувязі з тэрактам у горадзе Александрыя. «У Рэспубліцы Беларусь з глыбокім болем і смуткам успрынялі паведамленне аб тэрарыстычным акце ў горадзе Александрыя, у выніку якога загінула і пацярпела вялікая колькасць людзей», — гаворыцца ў спачуванні. Ад імя беларускага народа і сябе асабіста Аляксандр Лукашэнка выказаў словы глыбокай спагады кіраўніцтву Егіпта, родным і блізкім загінулых і пацярпелых, а таксама ўсяму егіпецкаму народу.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

ДЫРЭКТЫВА Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь № 4

АБ РАЗВІЦЦІ ПРАДПРЫМАЛЬНІЦКАЙ ІНІЦЫЯТЫВЫ І СТЫМУЛЯВАННІ ДЗЕЛАВОЙ АКТЫЎНАСЦІ У РЭСПУБЛІЦЫ БЕЛАРУСЬ

(Заканчэнне.

Пачатак на 3-й стар.)

7.2. надаць рэкамэндацыйны характар прымяненню Адзінай тарыфнай сеткі работнікаў Рэспублікі Беларусь;

7.3. пашырыць прымяненне гібкіх форм занятасці насельніцтва;

7.4. уключыць у праграмы павышэння кваліфікацыі кіраўнікоў і спецыялістаў дзяржаўных органаў пытанні стымулявання прадпрымальніцкай і іншай ініцыятыўнай дзейнасці грамадзян ва ўсіх сферах эканомікі краіны;

7.5. стварыць эфектыўную нацыянальную сістэму дзелавой адукацыі. Прадаставіць права некамерцыйным арганізацыям, у тым ліку прадпрымальніцкім аб'яднанням (саюзам, асацыяцыям), цэнтрам падтрымкі прадпрымальніцтва, на правядзенне ва ўстаноўленым парадку вучэбных мерапрыемстваў у сферы кіравання і прадпрымальніцкай дзейнасці з самастойным устаноўленнем тэрмінаў такога навучання і выдачай сертыфіката ўласнага ўзору.

8. Сфарміраваць правую базу, што стымулюе развіццё ў Рэспубліцы Беларусь механізму дзяржаўна-прыватнага партнёрства.

9. Забяспечыць адназначнае прававое рэгуляванне і стабільнасць заканадаўства, павысіць якасць падрыхтоўкі нарматывных прававых актаў, якія рэгулююць прадпрымальніцкую

дзейнасць. У гэтых мэтах:

9.1. устанавіць, што ў выпадку незразумеласці або неадкладнасці прадпісанняў актаў заканадаўства суды, іншыя дзяржаўныя органы і іншыя дзяржаўныя арганізацыі, службовыя асобы прымаюць рашэнні на карысць суб'ектаў прадпрымальніцкай дзейнасці і грамадзян;

9.2. пры прыняцці нарматывных прававых актаў (падрыхтоўцы адпаведных праектаў), якія замацоўваюць і (або) змяняюць умовы вядзення бізнесу, дата ўступлення ў сілу такіх нарматывных прававых актаў павінна ўстанаўлівацца зыходзячы з разумных тэрмінаў, неабходных суб'ектам прадпрымальніцкай дзейнасці для падрыхтоўкі да ажыццяўлення дзейнасці ў адпаведнасці з патрабаваннямі, што ўстанаўліваюцца гэтымі нарматывнымі прававымі актамі, але, як правіла, не раней як праз тры месяцы з дня іх афіцыйнага апублікавання (за выключэннем выпадкаў, калі такія нарматывныя прававыя акты накіраваны на забеспячэнне эканамічнай бяспекі краіны і (або) рэалізацыю міжнародных дагавораў Рэспублікі Беларусь, а таксама на паліпшэнне прававога становішча суб'ектаў прадпрымальніцкай дзейнасці);

9.3. выключыць наданне нарматывным прававым актам, якія рэгулююць прадпрымальніцкую (гаспадарчую, экана-

Беларусь з 1 студзеня 2011 года будзе атрымліваць расійскую нафту і нафтапрадукты без пошлін

Пошліна ад экспарту беларускай сырой нафты паступае ў бюджэт Рэспублікі Беларусь, а пошліна ад экспарту нафтапрадуктаў — у бюджэт Расійскай Федэрацыі, паведамляе БЕЛТА.

У Беларусі з 1 студзеня ўводзіцца сістэма электронных аўкцыёнаў дзяржзакупак

Аляксандр Лукашэнка 30 снежня падпісаў указ № 708 «Аб правядзенні электронных аўкцыёнаў».

У мэтах ажыццяўлення дзяржаўных закупак праз электронныя працэдуры ў 2011 годзе дзяржзакупкі тавараў (работ, паслуг) могуць ажыццяўляцца на аўкцыёнах шляхам электронных таргоў з паніжэннем цаны. Правядзенне дзяржаўных закупак у электронным фармаце з'яўляецца першым крокам да пачатку рэалізацыі беларускім бокам пагаднення аб дзяржаўных (муніцыпальных) закупках, падпісанага 9 снежня 2010 года ў Маскве ў ходзе Міждзяржаўнага савета ЕўрАзЭС у мэтах фарміравання дагаворна-прававой базы Адзінай эканамічнай прасторы Беларусі, Казахстана і Расіі. Улічваючы, што ў Беларусі адсутнічае практыка правядзення электронных аўкцыёнаў для дзяржаўных закупак, ураду даручана зацвердзіць палажэнне аб парадку ажыццяўлення электронных аўкцыёнаў, вызначыць пералік юрыдычных асоб, якія маюць права іх праводзіць, і пачаць выкарыстанне гэтай формы закупак з 1 студзеня 2011 года.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Беларусь прыняла рашэнне аб непрадаўжэнні мандата Офіса АБСЕ ў Мінску

Аб гэтым паведаміў журналістам начальнік упраўлення інфармацыі — прэс-сакратар МЗС Андрэй Савіных, паведамляе БЕЛТА.

Андрэй Савіных адзначыў, што гэта ўсвядомленае рашэнне, якое абумоўлена адсутнасцю аб'ектыўных падстаў для захавання місіі АБСЕ ў рэспубліцы. Гэта пазіцыя ўжо выказвалася ў афіцыйных заявах беларускага боку на працягу некалькіх гадоў.

Пастаянны прадстаўнік Беларусі пры міжнародных арганізацыях у Вене Аляксандр Сычоў праінфармаваў ужо аб гэтым рашэнні членаў Пастаяннага савета АБСЕ.

Прэс-сакратар беларускага знешнепалітычнага ведамства адзначыў, што за час работы офіса названай арганізацыі з 2003 года ў Беларусі рэалізаваны шэраг значных сумесных праектаў. У прыватнасці, эксперты АБСЕ і заікаўленыя дзяржуставы паспяхова супрацоўнічалі ў галіне развіцця альтэрнатыўных крыніц энергіі, сельскага турызму, аднаўлення рэгіёнаў, якія пацярпелі ад чарнобыльскай аварыі. Акрамя таго, асабліва ўвага ў рамках сумесных праектаў удзялялася стварэнню эфектыўных механізмаў ўзаемадзеяння дзяржаўных і грамадскіх арганізацый, развіццю заканадаўства аб мясцовым самакіраванні, барацьбе з гандлем людзьмі. «Беларускі бок высока ацэньвае паслядоўныя намаганні супрацоўнікаў офіса па рэалізацыі сумесных праектаў», — падкрэсліў Андрэй Савіных. Ён дадаў, што дзейнасць офіса ўнесла важны ўклад ва ўдасканаленне работы дзяржаўных інстытутаў Беларусі.

Прадстаўнік МЗС падкрэсліў, што ацэнка вынікаў дзейнасці офіса сведчыць аб тым, што яго мандат выкананы. Вопыт Латвіі, Эстоніі і Грузіі, дзе ў апошня гады аналагічныя палывыя прадстаўніцтвы АБСЕ былі закрыты пасля пэўнага перыяду іх работы, практычна дзейнасць гэтай міжнароднай арганізацыі можа паспяхова і эфектыўна рэалізоўвацца ў прамых кантактах з яе інстытутамі. «Гэты падыход ужо на працягу некалькіх гадоў адпрацоўваўся намі са штаб-кватэрай АБСЕ», — адзначыў прэс-сакратар знешнепалітычнага ведамства. Андрэй Савіных асабліва адзначыў, што рашэнне аб спыненні работы офіса АБСЕ ў Мінску не прывядзе да зніжэння ўзроўню ўзаемадзеяння Беларусі з гэтай арганізацыяй: «Наадварот, мы гатовы да ўмацавання і павышэння эфектыўнасці практычнага ўзаемадзеяння з інстытутамі АБСЕ па ўсіх напрамках праграмнай дзейнасці арганізацыі».

лічную) дзейнасць, зваротнай сілы, за выключэннем актаў, якія змякаюць ці адмяняюць адказнасць за правапарушэнні пры ажыццяўленні прадпрымальніцкай і іншай дзейнасці або іншым чынам паляпшаюць умовы такой дзейнасці;

9.4. увесці ў практыку работы рэспубліканскіх органаў дзяржаўнага кіравання і іншых дзяржаўных арганізацый, падпарадкаваных Ураду Рэспублікі Беларусь, аблвыканкамаў і Мінскага гарвыканкама абавязковае грамадскае абмеркаванне праектаў актаў заканадаўства, якія могуць аказаць істотны ўплыў на умовы ажыццяўлення прадпрымальніцкай дзейнасці, у тым ліку шляхам стварэння пры гэтых дзяржаўных органах (арганізацыях) грамадска-кансультатыўных і (або) экспертных саветаў з удзелам прадстаўнікоў суб'ектаў прадпрымальніцкай дзейнасці, іх аб'яднанняў (саюзаў, асацыяцый), а таксама размяшчэння названых праектаў на афіцыйных сайтах дзяржаўных органаў, іншых арганізацый у глабальнай камп'ютарнай сетцы Інтэрнэт і (або) сродках масавай інфармацыі.

10. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь сумесна з Нацыянальным банкам, аблвыканкамамі і Мінскім гарвыканкамам у трохмесячны тэрмін распрацаваць і зацвердзіць план мерапрыемстваў па рэалізацыі палажэнняў гэтай Дырэктывы

У Беларусі з 1 студзеня зменяцца некаторыя ўмовы пастаноўкі на ўлік маючых патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў

У Беларусі з 1 студзеня 2011 года ў адпаведнасці з указам № 552 ад 27 кастрычніка змяняюцца некаторыя ўмовы пастаноўкі на ўлік маючых патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, паведамляе БЕЛТА.

Указам вызначана, што дзяржпадтрымка на будаўніцтва (рэканструкцыю) або набыццё жылых памяшканняў можа аказвацца для рэалізацыі толькі аднаго выбранага грамадзянымі спосабу паляпшэння жыллёвых умоў. У прыватнасці, грамадзяне, якія атрымалі без аўкцыёну зямельныя ўчасткі для будаўніцтва жылых дамоў, не могуць разлічваць на дзяржаўную падтрымку пры адначасовым будаўніцтве іншага жылля. У сваю чаргу грамадзянам, якім аказваецца дзяржпадтрымка на будаўніцтва (рэканструкцыю) ці набыццё жылля ў складзе арганізацыі забудовшчыкаў або на заключэнне дагавора долевага будаўніцтва, да прыняцця рашэння аб зняцці іх з ўліку маючых патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў або адмовы грамадзян ад ажыццяўлення такога будаўніцтва (рэканструкцыі) ці набыцця жыллога памяшкання зямельныя ўчасткі для будаўніцтва жылых дамоў без аўкцыёну не прадастаўляюцца.

Улік грамадзян, якія пражываюць у населеных пунктах, размешчаных на тэрыторыях сельсаветаў, будзе ажыццяўляцца адпаведнымі сельскімі выканаўчымі камітэтамі, а грамадзян, якія маюць права на атрыманне жылых памяшканняў сацыяльнага карыстання, — сельскімі і раённымі выканаўчымі камітэтамі.

Дакументам таксама вызначаны парадак уліку маючых патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, і парадак забеспячэння іх жылымі памяшканнямі.

Вызначаны таксама выпадкі прыняцця мясцовымі выканаўчымі і распарадчымі органамі рашэнняў аб немагчымасці ўсялення гэтай катэгорыі дзяцей і прыраўнавання да яе асоб у замацавання за імі жылых памяшканні, а таксама права гэтай катэгорыі грамадзян на прадастаўленне ім жылых памяшканняў сацыяльнага карыстання.

Рост ВУП у Беларусі па выніках 2010 года складзе 107,4 працэнта

Аб гэтым паведаміў БЕЛТА начальнік галоўнага ўпраўлення макраэканамічнага аналізу і прагназавання Мінэканомікі Аляксандр Ярашэнка.

«Па ВУП нашы ацэнкі па канцу года — 107,4 працэнта», — сказаў ён. Нагадаем, валавы ўнутраны прадукт Беларусі ў студзені-лістападзе 2010 года павялічыўся на 7,2 працэнта ў параўнанні з аналагічным перыядам 2009 года пры прагнозе росту на 2010 год на 11-13 працэнтаў.

Як растлумачыў Аляксандр Ярашэнка, недасягненне запланаванага паказчыка абумоўлена тым, што па некаторых пазіцыях паказчыкі прагнозу выкананы не будуць, напрыклад, у сельскай гаспадарцы. Але на гэта існуюць аб'ектыўныя прычыны. «Павінен адзначыць, што 102 працэнты, якімі мы ацэньваем па году рост селгасвытворчасці ў Беларусі, з улікам тых кліматычных анамалій, што былі ў гэтым годзе, — гэта таксама вельмі дастойны паказчык, бо мы змаглі прырасці адносна мінулага года, няхай нават не настолькі, як прагназавалі», — сказаў спецыяліст.

Дзяржпраграма развіцця сярэдняй спецыяльнай адукацыі на 2011-2015 гады зацверджана ў Беларусі

Адпаведную пастанову № 1901 прыняў Савет Міністраў Беларусі, паведамлілі карэспандэнты **БЕЛТА** ў Апарце Саўміна.

Упершыню ў праграме вызначаны заказ ад арганізацыі і прадпрыемстваў на выпуск спецыялістаў. Згодна з праграмай, больш як 20 працэнтаў абсталявання ССНУ плануецца абнавіць.

У Беларусі сярэдняю спецыяльную адукацыю можна атрымаць у 132 ССНУ і 211 ПТВ.

з пазначэннем выканаўцаў і тэрмінаў выканання.

Дзяржаўным органам і іншым арганізацыям забяспечваць выкананне палажэнняў гэтай Дырэктывы, у тым ліку пры падрыхтоўцы праектаў нарматывных прававых актаў.

11. Персанальную адказнасць за выкананне гэтай Дырэктывы ўскласці на Прэм'ер-міністра Рэспублікі Беларусь, Старшыню Праўлення Нацыянальнага банка, старшынь аблвыканкамаў і Мінскага гарвыканкама.

12. Кантроль за выкананнем гэтай Дырэктывы ўскласці на Камітэт дзяржаўнага кантролю.

Улічваючы важнасць ролі прадпрымальніцтва ў сацыяльна-эканамічным развіцці краіны, з а к л і к а ю:

усе органы дзяржаўнага кіравання, кантралюючыя органы, мясцовыя Саветы дэпутатаў усіх узроўняў, грамадскія аб'яднанні і грамадзян аказваць актыўнае садзейнічанне ў рэалізацыі палажэнняў гэтай Дырэктывы.

Толькі сумесныя намаганні, праўленне ініцыятывы і адказнае стаўленне да сваёй справы дадуць магчымасць забяспечыць устойлівы эканамічны рост Беларусі і павысіць дабрабыт грамадзян.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. ЛУКАШЭНКА.

31 снежня 2010 г.

г. Мінск.

Рынак жылля

РАСІЯНАМ ПАДАБАЕЦЦА ВІЦЕБСКАЯ НЕРУХОМАСЦЬ

Сяргей КУРКАЧ

На другасным рынку жыллёвай нерухомаści галоўнага мегаполіса краіны патэнцыйныя пакупнікі пачалі акты-візавацца толькі ў лістападзе. Звычайна хваля змяненняў на другасным рынку жылля дасягае рэгіянальных цэнтраў толькі праз некалькі месяцаў, аднак... У паўночна-ўсходнім рэгіёне пакупнікі «заварушыліся» значна раней.

Самыя танныя кватэры ўжо прададзеныя

Паводле інфармацыі дырэктара Рэспубліканскага ўнітарнага прадпрыемства «Дзяржаўнае агенцтва нерухомаści Г. Віцебска» Уладзіміра КАБАНОВА, яшчэ летам і ў пачатку восені кватэры ў гэтым абласным цэнтры паціху таннелі. Аднак потым, пачынаючы з кастрычніка, попыт на другаснае жыллё пачаў расці і ўжо ў снежні павялічыўся амаль удвая. Таму зараз патанненне спынілася, а зусім таннае жыллё было прададзенае.

Сёння самая слабенькая аднапакаёвая кватэра старой планіроўкі агульнай плошчай да 30 квадратных метраў у аддаленых раёнах Віцебска прапануецца за 16-18 тысяч долараў. Яшчэ ў жніўні падобную кватэру магчыма было адшукаць за 13—15 тысяч. Аднапакаёўкі старой планіроўкі, але ўжо бліжэй да цэнтра горада каштуюць сёння каля 23—24 тысяч долараў. У верасні такое жыллё не магло адшукаць сабе новых гаспадароў нават за 18—20 тысяч. Аднапакаёўкі новай планіроўкі агульнай плошчай каля 38—39 квадратных метраў каштуюць цяпер каля 30 тысяч, аднак на крайніх паверхах цэннік на такія кватэры падае да 27—28 тысяч.

Мінімальны кошт маленькай двухпакаёвай кватэры старой планіроўкі агульнай плошчай 40—42 «квадраты» ў аддаленых раёнах складае 24—25 тысяч долараў. Разам з тым, сёння ў агенцтве ёсць такая кватэра на першым паверсе ўсяго за 22 тысячы. Больш прасторныя кватэры з новай планіроўкай агульнай плошчай да 50 квадратных метраў каштуюць каля 38—39 тысяч. На першым паверсе падобная двухпакаёўка прапануецца толькі за 36 тысяч.

Даволі істотная прапанова, але маленькі попыт існуе на трохпакаёвыя кватэры. Невялікую трохпакаёвую кватэру старой планіроўкі агульнай плошчай каля 47 квадратных метраў у аддаленых раёнах магчыма адшу-

каць нават за 26 тысяч. Такія кватэры з плошчай да 50—52 квадратных метраў каштуюць ужо 30—32. Трэхпакаёўкі новай планіроўкі з агульнай плошчай да 64 квадратных метраў прапануюцца прыкладна за 50 тысяч, а такое жыллё плошчай каля 69 «квадратаў» ацэньваецца ў 51—53 тысячы. У сувязі з маленькім попытам на трохпакаёвыя кватэры сёння такую стандартную кватэру новай планіроўкі магчыма «угаварыць» праз зніжкі нават за 48—49 тысяч. Летам такія кватэры былі яшчэ танней і купляліся часам за 45—46 тысяч.

Расіян прываблівае цудоўная прырода, стабільнасць і невялікія цэны

Менавіта ў лістападзе і снежні актыўнасць на другасным рынку Віцебска павялічылася, у тым ліку і за кошт пакупнікоў з суседняй Расіі. Галоўным чынам гэта ўжо немаладыя сем'і, якія вырашаюць вярнуцца на радзіму з невялікіх гарадоў расійскай глыбінкі, а таксама былых вайскоўцаў, якія раней служылі ў Беларусі. Актыўней расіян купляюць невялікія адна- і двухпакаёвыя кватэры ў цэнтральным і ціхіх ліквідных раёнах горада, а таксама ў сучасных новабудуоўлях. Гэтай восенню і зімой праз набыццё ўласнага жылля стала назірацца ўз'яўненая міграцыя маладых спецыялістаў у Віцебск з прыградных населеных пунктаў і раённых гарадоў вобласці.

Уз'яўнены попыт на новае жыллё

Як адзначаюць спецыялісты дзяржаўнага агенцтва нерухомаści, развіваецца ў горадзе долевае і камерцыйнае будаўніцтва жылля. Аднак аб'ёму гэтага будаўніцтва не хапае, каб цалкам «закрыць» існуючы попыт. Долевае будаўніцтва па структуры панельных дамоў каштуе каля 800 долараў за квадратны метр. Жыллёвы квадрат у маналітных, каркасных і цагляных дамах каштуе ўжо да 900—1000. Тут мы маем на ўвазе кватэры без

канчатковай апрацоўкі. Квадратны метр кватэр з поўным аздабленнем у панэльных дамах па чарзе будуюцца горадам па кошце каля 2 млн рублёў, а ў каркасна-блочных дамах — да 2,6 млн рублёў.

На вялікія катэджы попыт нулявы

Сёння ў Віцебску попытам карыстаюцца толькі параўнальна невялікія, кампактныя катэджы, з агульнай плошчай жылля не больш як 100—150 квадратных метраў. Каштуе сёння такая нерухомаść каля 90—140 тысяч долараў. На невялікія катэджы коштам 200—300 тысяч USD попыту на рынку ўвогуле няма. Калі ў кліента ёсць такія вялікія грошы, то яму прасцей набыць у горадзе дом пад знос і пабудаваць там сваё жыллё па ўласным праекце. Сёння такі трывалы немалады жылы дом у раёне прыватнага сектара горада прапануецца часам за 50—60 тысяч, а стары дом пасля касметычнага рамонту — за 30—35 тысяч долараў.

Існуе ў абласным цэнтры і ўскосна шэры рынак зямельных участкаў. Гэта калі прадаецца зусім стары дом пад знос на 4—6 сотках у прыватным сектары за 10—15 тысяч долараў. На адносна танныя жылля дамы ў зялёнай зоне горада існуе сёння ўпэўнены попыт як з боку мясцовых гараджан, так і расіян, у якіх ёсць грошы і цяга да прыроды.

Да лютага цэны застаюцца ранейшымі

Пры набыцці кватэр на другасным рынку ў лістападзе і снежні кліенты актыўна карысталіся рублёвымі банкаўскімі крэдытамі. У сувязі з заканчэннем года, сёння банкі прыпыняюць выдачу доўгіх жыллёвых крэдытаў на агульных падставах. Таму і актыўнасць патэнцыйных пакупнікоў паціху зніжаецца. Другім фактарам зніжэння актыўнасці на другасным рынку жыллёвай нерухомаści Віцебска стаў той момант, што зараз многія ўласнікі кватэр прыпынілі продаж свайго жылля мінімум да трэцяй дэкады студзеня. Такія прадаўцы спадзяюцца, што ў новым годзе могуць адбыцца нейкія знакавыя змены ў жыллёвай і крэдытнай палітыцы дзяржавы. Напрыклад, калі адбудзецца патанненне доўгіх жыллёвых крэдытаў, тады, магчыма, працягнецца павелічэнне попыту на жыллё, якое стане ўжо нават даражэй.

Ёсць пытанне

ЯК ВЯРНУЦЬ НЯЯКАСНЫ ТАВАР БЕЗ ЧЭКА?

Я набыў у лістападзе ў сталічным ГУМе кра-соўкі. Менш чым праз месяц актыўнай эксплуатацыі падшва ў іх «расслаілася». Хацеў бы вярнуць няякасны тавар у магазін, але не магу знайсці чэк на сваю пакупку. Чуў, што чэк быццам бы і неабавязковы. Ці так гэта? І ці могуць апазнаць у магазіне свой тавар па ўпакоўцы? Каробка ў мяне захавалася...

Павел Б., г. Мінск.

У Міністэрстве гандлю журналісту «Звязды» паведамілі, што ў адпаведнасці з пунктам 8 артыкула 20 Закона «Аб абароне правоў спажыўцоў», адсутнасць у пакупніка дакумента, які пацвярджае факт набыцця тавару, не з'яўляецца падставай для адмовы ў задавальненні яго патрабаванняў.

— У наша міністэрства паступалі шматлікія звароты як ад пакупнікоў, так і ад гандлёвых арганізацый наконт парадку вяртання наяўных грашовых сродкаў спажыўцам, таму Міністэрствам гандлю і Міністэрствам па падатках і зборах быў падрыхтаваны інструктыўны ліст «Аб некаторых пытаннях дакументальнага афармлення звароту наяўных грашовых сродкаў спажыўцу», — патлумачыла намеснік міністра гандлю Ірына Наркевіч.

Зыходзячы з нормаў Закона, да дакументаў, якія пацвярджаюць факт набыцця тавару, акрамя чэка касавага абсталювання адносяцца: квітанцыя да прыходнага касавага ордара, квітанцыя да адрывнога талона, належным чынам аформлены тэхнічны пашпарт, інструкцыя па эксплуатацыі, кіраўніцтва для карыстальніка, іншыя дакументы, якія ўтрымліваюць звесткі аб прадаўцы, найменні, кошце і даце набыцця тавару.

Для пацвярджэння факта набыцця тавару могуць выкарыстоўвацца таксама паказанні сведкаў, элементы спажывецкай тары (упакоўкі), на якіх маюцца адзнакі, якія пацвярджаюць, што тавар набыўся ў дадзенага прадаўца, а таксама іншыя дакументы і іншыя сродкі даказвання, якія ўказваюць на набыццё тавару ў канкрэтнага прадаўца.

— Такім чынам, пры скасаванні дагавору куплі-продажу і вяртанні спажыўцу наяўных грашовых сродкаў, уключаных ім за тавар як належнай, так і неналежнай якасці, адсутнасць у спажыўца чэка касавага абсталювання не можа з'яўляцца падставай для адмовы ў задавальненні яго абгрунтаваных патрабаванняў, — падкрэсліла Ірына

Кватэрнае пытанне

КАЛІ ЖЫЛЛЁ СЛУЖБОВАЕ...

Я разведзены, жыву ў службовай аднапакаёўцы. Ці магу я пасяліць да сябе сваю новую жонку, і якія правы яна будзе мець, калі з часам застаецца ў гэтай кватэры адна?

А.Ч., Мінскі раён.

Парадак выдзялення службовых жылых памяшканняў дзяржаўнага жыллёвага фонду вызначаны ў главе 4 Палажэння, зацверджанага Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 29 лістапада 2005 г. № 565 (з наступнымі змяненнямі і дапаўненнямі).

Работнікі, якія спынілі працоўныя (службовыя) адносіны з дзяржаўным органам або іншай дзяржаўнай арганізацыяй, у гаспадарчым распараджэнні або аператыўным кіраванні якіх знаходзяцца службовыя жыллыя памяшканні, падлягаюць высяленню са службовага жыллага памяшкання з усімі грамадзянамі, якія пражываюць з імі, у адпаведнасці з заканадаўствам у судовым парадку (пункт 77 Палажэння).

У выпадку, калі наймальнік службовага жыллага памяшкання памёр (загінуў), прызнаны адсутным без вестак, дзеянне такога дагавора спыняецца і з адным з паўналетніх членаў сям'і наймальніка заключаецца дагавор найму службовага жыллага памяшкання на тэрмін да 3 гадоў. Пры гэтым з членам сям'і наймальніка, які не можа быць выселены без выдзялення іншага жыллага памяшкання, дагавор найму службовага жыллага памяшкання можа быць заключаны на тэрмін да 10 гадоў.

На працягу тэрміну дзеяння названых дагавораў грамадзянам, якія пражываюць у службовым жылым памяшканні, выдзяляецца права на пазачарговае паляпшэнне жыллёвых умоў шляхам будаўніцтва (рэканструкцыі) або набыцця жыллага памяшкання з прыцягненнем ільготных крэдытаў або пазачарговае атрыманне жыллага памяшкання сацыяльнага карыстання дзяржаўнага жыллёвага фонду. Пасля заканчэння тэрміну гэтых дагавораў грамадзяне, якія пражываюць у службовым жылым памяшканні, падлягаюць высяленню ў судовым парадку без выдзялення іншага жыллага памяшкання.

Віктар САВІЦКІ.

ГРОШЫ — ЛЕПШЫ ПАДАРУНАК

Як чалавек на мыліцах абрававаў навагодні гандаль

У Цэнтральным універсальным магазіне Магілёва злодзея абчысціў касу актуальнага перад святамі аддзела навагодніх цацак.

Здарэнне адбылося каля 6-й гадзіны вечара — у самы час-пік, калі ідзе вялікі наплыў пакупнікоў, і прадаўцы літаральна разрываюцца паміж імі. Мужчына нібыта зацікавіўся навагоднімі паштоўкамі, скарыстаў момант, калі прадавачка адвярнулася, і свабодна забраў з касы істотную суму — 1 мільён 385 тысяч рублёў.

Пакупнікі паведамілі прадаўцу непрыемную навіну, і жанчына кінулася наўздагон. Усе шанцы ў яе былі, таму што ў злодзея была верная прыкмета — загіпсаваная нага і мыліцы. Якраз у гэты момант каля ўнівермага праходзілі ахоўнікі парадку, і прадавачка звярнулася да іх з гарачай просьбай паспяшацца і адшукаць злодзея.

Літаральна ў сотні метраў чалавека на мыліцах затрымалі. Ім аказаўся 29-гадовы жыхар Магілёва, якога раней судзілі аж 8 разоў і які цяпер адбыў пакаранне за крадзеж на «хіміі». Пры маладым чалавеку былі грошы, скрадзеныя з «навагодняга» аддзела.

Ілона ІВАНОВА.

«ЯКІ НОВЫ ГОД БЕЗ ПЕТАРДАЎ?»

Дзевяцігадовая дзіўчынка пацярпела пры выбуху петарды ноччу ў першы дзень года. З рванымі ранами верхняй і ніжняй губы гамальчанка-трэцякласніца дастаўлена ў бальніцу. Удар у твар «ракетай» атрымаў 39-гадовы жыхар Гомеля — але ж абышлося без апёку. А вось 30-гадовы мужчына апаліў два пальцы, калі петарда выбухнула ў яго руках. У Добрушскім раёне навагодняй прыладай траўмаваны 50-гадовы мужчына, які трапіў у бальніцу з тэрмічнымі апёкамі шыі і твару.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

АЛКАГОЛЬ ВА ЎМЕРАНЫХ ДОЗАХ МОЖА ПРАДОЎЖЫЦЬ ЖЫЦЦЁ

Амерыканскія вучоныя з Тэхаскага ўніверсітэта ў ходзе апошняга даследавання зрабілі сенсацыйную заяву. Аказваецца, умеранае ўжыванне алкаголю можа прадоўжыць жыццё, паведамаюць інфармагенцыі.

У эксперыменце, праведзеным амерыканскімі спецыялістамі, прынялі ўдзел 1 824 добраахвотнікі абодвух полаў ва ўзросце ад 55 да 65 гадоў. Першая група ўдзельнікаў выпівала невялікую колькасць алкаголю рэгулярна, а другая група адмовілася ад алкаголю пасля працяглага перыяду яго ўжывання. Вынікі эксперыменту шакіравалі нават даследчыкаў. Высветлілася, што людзі, якія на працягу апошніх 20 гадоў наогул не ўжывалі алкаголь, маюць павышаную рызыку заўчаснай смерці на 49 працэнтаў. Спецыялісты тлумачаць гэта тым, што, спыніўшы ўжываць алкаголь, добраахвотнікі знайшлі расслабленне ў іншых дрэнных прывычках, такіх як курэнне і ўжыванне тлустай ежы. А людзі, якія выпіваюць рэгулярна, але ў невялікіх дозах, часцей за ўсё вядуць здаровы лад жыцця.

У Мінску павялічаны падатак за ўладанне сабакамі

У Мінску з 1 студзеня ў адпаведнасці з рашэннем Мінгарсавета нумар 60 павялічаны падатак за ўладанне сабакамі, паведамае БЕЛТА.

Плацельшчыкамі падатку з'яўляюцца фізічныя асобы, якія пражываюць на тэрыторыі Мінска і маюць сабак ва ўзросце трох месяцаў і старэйшых.

Стаўка падатку за ўладанне сабакам вышынёй 70 см у карку і больш складае 1,2 базавай велічыні за месяц (цяпер адна базавая велічыня складае Br35 тыс.), раней яна складала 0,7 базавай велічыні. За сабаку вышынёй ад 40 да 70 см у карку ўладальнік заплаціць 1 базавую велічыню за кожны месяц (было 0,5 базавай велічыні), да 40 см — 0,4 базавай велічыні (было 0,15). Уладальнікі сабак, пароды якіх уключаны ў пералік патэнцыйна небяспечных, будучы плаціць 1,5 базавай велічыні за месяц (было 1,3).

Ад падатку вызваляюцца ўладальнікі сабак — інваліды па зроку, для якіх утрыманне сабакі-павадыра з'яўляецца жыццёвай неабходнасцю, а таксама непрацуючыя пенсіянеры, інваліды I і II груп пры адсутнасці сумесна пражываючых працаздольных членаў сям'і. Акрамя таго, вызвалены ад выплаты падатку жылцы індывідуальных жылых дамоў, пры ўмове ўтрымання імі не больш як аднаго сабакі, які не з'яўляецца крыніцай атрымання дадатковых даходаў.

ЗАГАРЭЛАСЯ ЁЛАЧНАЯ ГІРЛЯНДА

2 студзеня ўвечары ў вёсцы Яноўка Краснапольскага раёна адбыўся пажар у жылым доме. Сям'я (двое дарослых і двое дзяцей) пачула гук аўтаномнага пажарнага апаўшчальніка і ўбачыла, што ад электрычнай гірлянды загарэлася навагодняя ёлка. Людзі тэрмінова пакінулі кватэру, але ў суседняй яшчэ заставаўся гаспадар. Яму выратаваў жыццё супрацоўнік МНС, які даведаўся пра пажар і тэрмінова з'явіўся на месца здарэння. Прэс-сакратар Магілёўскага УМНС Юрый Мятліцкі расказаў, што камандзір пажарнага аварыйна-выратавальнага атрада ў вёсцы Горы Краснапольскага раёна Мікалай Архіпцаў вывёў пенсіянера з задымленага памяшкання, а потым і яшчэ аднаго ахвотніка дапамагчы, які кінуўся ў дом адключачь газавы балон. Людзі на гэтым пажары не пацярпелі.

Ілона ІВАНОВА.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ПАСЛУГІ СЯДЗЕЛКІ — НА НОВЫХ УМОВАХ

Сяргей ГРЫБ

УЗРОСТ, страта здароўя, нараджэнне дзяцей, складанае матэрыяльнае становішча — выпадкаў, калі ўзнікае неабходнасць у дапамозе, можа быць шмат. І перш-наперш гаворка ідзе аб дапамозе з боку работнікаў сацыяльнай абароны, якія адзначаюць сваё прафесійнае свята ўжо ў самым пачатку новага года. Прычым менавіта гэтая свята стала нагодай для гутаркі карэспандэнта «Звязды» з намеснікам міністра працы і сацыяльнай абароны Беларусі Валянцінай Вікенцьеўнай КАРАЛЁВАЙ.

— **Планавалася, што на працягу 2006-2010 гадоў сярэдні памер рэальнай пенсіі ў Беларусі павялічыцца ў п'ятак разоў. Ці удалося дасягнуць гэтай мэты?**

— Так, такая задача была і яна выкананая. Пры гэтым павелічэнне даходаў насельніцтва, і ў тым ліку пенсіянераў, застаецца галоўным напрамкам і на наступныя пяць гадоў. Інакш кажучы, з улікам росту эканомікі і заробкаў працаўнікоў, будзе рабіцца рэгулярны перапаралік пенсій.

— **Не сакрэт, што цяпер памер сацыяльных пенсій — нізкі. Ці плануецца вырашаць гэтую праблему?**

— На дадзены момант мы маем параўнальна прымальны ўзровень пенсій сярэдніх, таму задача на будучыню — вызначыцца, як найбольш мэтазгодна падтрымаць пенсіянераў з выплатамі ў межах пражыткавага мінімуму, тых жа атрымальнікаў мінімальнага працоўнага і сацыяльных пенсій. Можна нагадаць, што пэўныя крокі ў гэтым напрамку ўжо зробленыя: у 2008 годзе было прынятае рашэнне аб істотным павелічэнні гэтых відаў пенсій, а літаральна з 1 лістапада мінулага года да сацыяльных пенсій была прадугледжана штотысячная даплата ў 40 тысяч рублёў. Разам з тым перагляд памераў сацыяльных пенсій у будучыні сапраўды магчымы. Праўда, у любым выпадку гэтае пытанне будзе звязана з мінімальным узроўнем пенсій працоўных.

— **Пытанні аб'ёму выплаты пенсій працуючым пенсіянерам. І ўсё ж: наколькі верагодны тут якія-небудзь змяненні?**

— Адакажу коротка: у гэтым выпадку ўсе размовы наконце якіх-небудзь змяненняў у бліжэйшым часе — не больш чым размовы. Ніякіх варыянтаў павышэння пенсійнага ўзросту і перагляду ўмоў выплаты пенсій працуючым пенсіянерам наша міністэрства не разглядае.

— **У краіне налічваецца больш за п'яць мільёнаў інвалідаў. Якія новыя сацыяльныя паслугі будуць прапанаваныя людзям з абмежаванымі магчымасцямі на працягу бліжэйшых гадоў?**

— Планы дастаткова вялікія. На працягу бліжэйшых пяці

гадоў ёсць намер укараніць інтэрнэт-тэхналогіі ў працэс навучанна інвалідаў (і ў прыватнасці — з парушэннямі зроку і слыху), арганізаваць прафесійнае навучанне інвалідаў індывідуальнаму прадпрыемству, а інвалідаў па зроку — камп'ютарным тэхналогіям. У Беларусі будзе наладжана вытворчасць пратэзаў галёнкі метадам экспрэс-працэсавання — гэта дазволіць скараціць тэрміны вырабы такіх пратэзаў і палепшыць іх якасць. Запланавана распрацоўка новага сродку рэабілітацыі для дзяцей-інвалідаў, якія пакутуюць на дзіцячы цэрабральны параліч — прыстасаванне для купання дзяцей з ДЦП. Павінен быць вывучаны вопыт замежных краін і вызначаны магчымасці ўвядзення ў Беларусь інстытута персанальных асістэнтаў (памочнікаў) для інвалідаў і групы дзяцей-інвалідаў ва ўзросце да 18 гадоў, а таксама магчымасці стварэння ў нашай краіне школы падрыхтоўкі сабак-павадыроў для слепых.

Асобная тэма — безбар'ерны асяродок. Вызначана, што праз пяць гадоў удзельная вага аб'ектаў сацыяльнай інфраструктуры, якія будуць даступныя для інвалідаў, складзе ў цэлым па краіне не менш за 70 працэнтаў. У гэтым плане будзе развівацца вытворчасць спецыяльнага абсталявання і прыстасаванняў, якія дазваляць інвалідам пакідаць межы свайго дома і карыстацца сацыяльнай інфраструктурай, праводзяцца рамонтны і рэканструкцыйныя работы транспарту з мэтай даступнасці для людзей з абмежаванымі магчымасцямі, рэалізаваць пілотны праект па абсталяванні гарадской інфраструктуры і грамадскага транспарту маўленчымі электроннымі інфарматарамі (эксперымент пройдзе ў Брэсце і Пінску — з далейшым распаўсюджваннем вопыту на іншыя рэгіёны), ёсць намер павялічыць колькасць тэлепрадач з суправаджэннем субтытрамі бягучым радком, адаптаваць банкаматы да магчымасцяў людзей з кепскім зрокам, выдаць кнігі серыі «Школьная бібліятэка» шрыфтам Брайля для інвалідаў па зроку. А плюс да таго для аказання транспартных паслуг інвалідам нашы тэрытарыяльныя цэнтры

— **Ці стануць больш даступнымі паслугі сядзелак?**

сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва будуць набываць спецыяльныя аўтамабілі з пад'ёмнымі прыстасаваннямі.

— **Якія напрамкі работы тэрытарыяльных цэнтраў сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва будуць найбольш запатрабаванымі ў перспектыве?**

— Няма сумненняў, што на першым месцы застанеца сацыяльнае абслугоўванне дома. Дарэчы, колькасць пенсіянераў і інвалідаў, якія карыстаюцца паслугамі сацыяльных работнікаў, увесь час узрастае і ў цэлым па краіне набліжаецца да адзнакі ў 87 тысяч чалавек.

Павышаецца попыт і на аднаразовыя паслугі дома — маецца на ўвазе дапамога ў апрацоўцы прсыдзібных участкаў, у прыборцы кватэры, нарыхтоўцы дроў. А плюс да таго ў тэрытарыяльных цэнтрах працягнецца стварэнне аддзяленняў дзённага знаходжання для інвалідаў з разнастайнымі гурткамі па інтарэсах і сацыяльна-працоўнымі майстэрнямі, а таксама аддзяленняў дзённага знаходжання — для часовага пражывання пенсіянераў і інвалідаў.

— **Ці стануць больш даступнымі паслугі сядзелак?**

— Мяркую, што так. Прынамсі, Комплексная праграма развіцця сацыяльнага абслугоўвання на наступныя пяць гадоў вызначае магчымасць прапанаваць адзіночым непрацаздольным грамадзянам, якія не ў стане рухацца і абслугоўваць сябе самастойна, паслуг сядзелак па агульнадаступных і сацыяльна нізкіх цэнах. Пры гэтым зарплата тым жа сядзелкам стане выплачвацца за кошт бюджэту.

— **Апошнім часам узнікае тэма аказання сацыяльных паслуг на ўмовах рэнты. Што тут маецца на ўвазе?**

— Сапраўды, Мінскі гарвыканкам плануе здзейсніць пілотны праект па ўкараненні новай формы сацыяльнага абслугоўвання на падставе рэнты. Цяпер тут вядзецца падрыхтоўчая работа, вызначаецца парадак арганізацыі абслугоўвання на базе рэнтных адносін і сам пералік паслуг.

А сутнасць тут наступная. Паводле спецыяльнай дамовы атрымальнік рэнты (у прыватнасці, пенсіянер або інвалід) зможа перадаваць плацельшчыку рэнты ва ўласнасць маёмасць. А са свайго боку плацельшчык рэнты возьме на сябе абавязак у абмен на тую ж маёмасць перыядычна выплачваць атрымальніку рэнту — у выглядзе пэўнай грашовай сумы або сродкаў на ўтрыманне ў іншай форме.

— **Летас міністэрства неаднаразова выступала з прапановай стварэння дамоў-інтэрнатаў павышанай камфортнасці. Ці існуюць на гэты конт канкрэтныя планы?**

— Комплексная праграма развіцця сацыяльнага абслугоўвання на 2011-2015 гады прадугледжвае стварэнне стацыянарных устаноў новага тыпу — дамоў-інтэрнатаў малой умшчальнасці і павышанай камфортнасці, паслугі ў якіх

павінны аказацца на платнай аснове. Гаворка пра палепшаныя ўмовы пражывання, забеспячэнне догляду на сучасным узроўні, і ў тым ліку догляд па індывідуальнай, з улікам асаблівасцяў чалавека, праграме.

Падобныя ўстановы будуць стварацца як за кошт новага будаўніцтва, так і за кошт перапрафілявання будынкаў, якія ўжо ёсць. На гэтыя мэты, а таксама на набыццё неабходнага абсталявання з 2013 па 2015 гады па Віцебскай, Гомельскай, Мінскай і Магілёўскай абласцях з мясцовых бюджэтаў плануецца выдаткаваць больш за 23 мільярды рублёў.

Пры гэтым трэба адразу ж падкрэсліць: ніхто не кажа, што адначасова ў краіне не будзе надавацца ўвага «звычайным» інтэрнатам. Бліжэйшым часам у гэтыя ўстановы таксама будуць укладвацца сродкі і, у прыватнасці, тут плануецца стварэнне і пашырэнне рэабілітацыйных памешчанняў, укараненне новых тэхналогій па догляду хворых, якія не ўстаюць з ложка, з улікам айчынага і замежнага вопыту.

— **Наколькі запатрабаваная сёння адрасная сацыяльная дапамога? Ці ёсць намер змяняць умовы яе аказання?**

— Па выніках студзеня-лістапада летас адрасную сацыяльную дапамогу атрымала 158 тысяч чалавек на агульную суму 58 мільярдаў рублёў. Можна заўважыць, што запатрабаванасць такога віду дзяржаўнай падтрымкі змяншаецца (напрыклад, у 2009 годзе яна была прызначана больш чым 205 тысячам асоб). Так, у нечым з'ява гэтая аб'ектыўная, яна тлумачыцца ростам даходаў насельніцтва і агульным скарачэннем долі малазабеспечаных грамадзян. Але адначасова мы разумеем, што адраснасць і даступнасць

дапамогі неабходна павышаць, і тут ужо рыхтуюцца пэўныя прапановы.

— **Тым часам зразумела: якасць аказання сацыяльных паслуг заўсёды залежыць ад канкрэтных людзей. А заробкі ў сістэме сацыяльнай абароны — адны з найбольш нізкіх. Ці не ўзнікае ў сувязі з гэтым сумнавадомая «кадравая праблема»?**

— Так, заробкі — тэма няпростая. Дзякуючы апошнім рашэнням паказчыкі аплаты працы павышаюцца, напрыклад, у лістападзе мінулага года сярэдні паказчык для працаўнікоў устаноў сацыяльнага абслугоўвання склаў 1 млн 47,4 тыс. рублёў. Гэта на 179,7 працэнта больш, чым у лістападзе 2009 года, і на 124,7 працэнта больш, чым у кастрычніку года мінулага. І ўсё ж нельга не заўважыць, што сацыяльна абарона па-ранейшаму адчувальна саступае такім бюджэтным галінам як ахова здароўя і адукацыя. У тым жа лістападзе летас нашы заробкі складалі адпаведна 83,6 і 88,7 працэнта ад іх узроўню.

Разам з тым на сёння праблема «кадравага голоду» няма, і вельмі прыемна, што да нас ідуць маладыя спецыялісты — прынамсі, па 130 выпускнікоў з вышэйшай, сярэдняй спецыяльнай і прафесійна-тэхнічнай адукацыяй штогод. У цэлым жа ў органы працы, занятасці і сацыяльнай абароне працуе больш за 35 тысяч чалавек, і апошнім часам, у сувязі з развіццём сеткі устаноў сацыяльнага абслугоўвання і пашырэннем пераліку сацыяльных паслуг, гэтая лічба ўзрастае. Пры гэтым зразумела, што «выпадковыя людзі» ў нас проста не затрымаваюцца, а таму, карыстаючыся нагодай, проста хачу пажадаць усім нашым супрацоўнікам здароўя, шчырасці і цярдзення.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

по продаже земельных участков в частную собственность граждан и права аренды земельного участка в г. Докшицы и Докшицком районе

Организатор: РУП «Витебский институт недвижимости и оценки»

Лот	Местоположение земельного участка, площадь, кадастровый №	Условия и ограничения, срок аренды Инженерно-геологические условия*	Расходы на док-цию, руб.	Начальная цена, руб.
• в частную собственность для строительства и обслуживания жилого дома				
1	д. Осетице, д. 7Б Березинского с/с Докшицкого района Витебской обл., пл. 0,1498 га, кадастровый № 222180409601000041	- без ограничений	678 577	1 500 000
2	д. Осетице, д. 7В Березинского с/с Докшицкого района Витебской обл., пл. 0,1493 га, кадастровый № 222180409601000040	- без ограничений	678 577	1 500 000
3	д. Бирули, д. 17А Тумиловичского с/с Докшицкого района Витебской обл., пл. 0,1441 га, кадастровый № 222185000601000033	- водоохранная зона водного объекта вне прибрежных полос 0,1441 га (озеро Медзозол)	856 497	2 000 000
4	д. Бирули, д. 17Б Тумиловичского с/с Докшицкого района Витебской обл., пл. 0,1876 га, кадастровый № 222185000601000034	- водоохранная зона водного объекта вне прибрежных полос 0,1876 га (озеро Медзозол)	778 839	2 000 000
• на право заключения договора аренды земельного участка				
5	для строительства торгового объекта в г. Докшицы, ул. Октябрьская, Витебская обл., пл. 0,0146 га, кадастровый № 222150100001001791	- срок аренды 15 лет; - возмещение потерь сельскохозяйственного производства в размере 564 820 руб.	1 541 606	809 260
6	для строительства торгового объекта в г. Докшицы, ул. Полевая, Витебская обл., пл. 0,0144 га, кадастровый № 222150100001001789	- срок аренды 15 лет; - возмещение потерь сельскохозяйственного производства в размере 580 180 руб.	1 464 668	731 850
7	для строительства торгового объекта г.п. Бегомль, ул. Юхновца, 38, пл. 0,0122 га, кадастровый № 222155200001000910	- срок аренды 15 лет; - охранный зона линии электропередачи напряжением до 1000 В — 0,0023 га	1 139 363	320 910
8	зем. участок для использования под экотуризм в д. Домашковичи Бегомльского поссовета Докшицкого района Витебской обл., пл. 1,1990 га, кадастровый № 222175206601000164	- срок аренды 50 лет; - возмещение потерь сельскохозяйственного производства в размере 2 464 160 руб.; - водоохранная зона водного объекта вне прибрежных полос 0,1990 га (озеро Домашковское); - охранный зона линии электропередачи напряжением до 1000 В — 0,0434.	2 000 964	112 590

* — Инженерно-геологические условия будут определены на стадии производства проектно-изыскательских работ, здания на участках отсутствуют. Условия развития инфраструктуры: возможность подключения к инженерным сетям.

1. Аукцион состоится **4 февраля 2011 в 11.00 по адресу: Витебская область, г. Докшицы, ул. Ленинская, 31.**

2. Аукцион проводится в соответствии с Положениями, утв. Постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26.03.2008 года № 462. Победитель аукциона — участник, предложивший наибольшую цену. Условия — наличие не менее двух участников. Заявления и пакет документов на участие принимаются по рабочим дням с 8.00 до 17.00 по адресу: Витебск, ул. Свидиного, 4. Последний день приема заявлений и документов **31.01.2011 до 17.00.** Заключительная регистрация участников **04.02.2011 с 10.30 до 11.00** по месту проведения аукциона.

3. К участию допускаются по Лотам 1—4 — физ. лица (граждане Республики Беларусь), по Лотам 5—8 — физ. и юр. лица, подавшие документы в соответствии с п. 4 настоящего извещения. Задаток за участие в аукционе составляет 10 % от начальной цены лота. Сумма задатка перечисляется на расчетный счет № 3012215570013 в ФП по Витебской области ОАО «Белинвестбанк», ул. Ленина, 22/16, код 701. Получатель — РУП «Витебский институт недвижимости и оценки», УНП 390343677. Порядок участия и проведения аукциона опубликован на сайте www.Osenka.by.

4. Участнику необходимо в срок, указанный в извещении, подать заявление и подписать Соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона и предоставить следующие документы: гражданско-правовый документ, содержащий его идентификационные сведения без нотариального засвидетельствования; индивидуальным предпринимателем — копия свидетельства о государственной регистрации без нотариального засвидетельствования; представителем гражданина или индивидуального предпринимателя — нотариально удостоверенная доверенность; представителем или уполномоченным должным лицом юр. лица Республики Беларусь — доверенность, выданная юр. лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию, документ с указанием банковских реквизитов юр. лица; представителем или уполномоченным должным лицом иностранного юр. лица — легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юр. статуса в соответствии с законодательством страны происхождения и засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык, легализованные в установленном порядке доверенность или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык представителем иностранного гражданина — легализованная в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык. При подаче документов предъявляется документ, удостоверяющий личность.

5. Условие: **по лотам 1—4:** внесение платы за зем. участок, возмещение затрат на организацию и проведение аукциона, расходов по формированию земельного док-ции, осуществление в 2-мес. срок после принятия решения о передаче зем. уч-ка гос. регистрации права на зем. уч-к, получение технической док-ции и разрешения на строительство жилого дома, освоение зем. уч-ка не позднее 1 года после получения св-ва о гос. регистрации; **по лотам 5—8:** внесение платы за право заключения договора аренды, возмещение затрат на организацию и проведение аукциона, расходов по формированию земельного док-ции, заключение договора аренды в течение 2-х дней после внесения всех платежей, осуществление в 2-мес. срок после принятия решения гос. регистрации права на зем. уч-к, получение разрешения на проведение проектно-изыскательских работ, разработка проекта на строительство в срок, не превышающий 1 г., строительство объекта в сроки, определенные ПСД.

6. Ориентировочные затраты на организацию и проведение аукциона составляют 541 633 рубля по каждому лоту. Фактические затраты будут объявлены дополнительно перед проведением торгов.

Контактные телефоны: **8 (0212) 435 435; 435 495; 8 (029) 591 00 02; 8 (029) 384 24 05; эл. почта: vit.in@tut.by; тел. в г. Докшицы (8 2157) 2 16 73.**

СВЯТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ ДЫЯСПАРЫ
31 снежня азербайджанцы, якія пастаянна ці часова жывуць у Беларусі, урачыста адзначылі Дзень салідарнасці азербайджанцаў усяго свету.

З гэтай нагоды напярэдадні ў Мінску, у малой зале Беларускай дзяржаўнай філармоніі адбыўся святочны канцэрт, які быў арганізаваны пасольствам Азербайджана ў Беларусі. Пасол Али Тэймур аглы Нагіеў зачытаў зварот прэзідэнта Азербайджана Ільхама Аліева да азербайджанцаў свету. Потым сваім майстэрствам гульні на народных інструментах, выкананнем нацыянальных песень гасцей (а сярод іх прысутнічалі прадстаўнікі дзяржаўных структур і грамадскасці сталіцы, дыпламатычнага корпуса) парадавалі вядомыя артысты, якія прыехалі з Баку.

Нагадаем, цяпер у свеце жывуць дзясяткі мільёнаў азербайджанцаў. І не толькі на іх этнічнай радзіме. Мільёны азербайджанцаў знайшлі другі дом у Іране, Турцыі, Германіі, Францыі, Вялікабрытаніі, ЗША, краінах Блізкага Усходу, Расіі.

Леанід ТУГАРЫН.

«Фальксваген» на запчасткі...

Чацвёрта навуцэнцаў ПТВ «спецыялізаваліся» на крадзяжах з аўто.

Паводле звестак прэс-афіцэра Ленінскага РУУС Сяргея Козела, урон для грамадзян ад дзейнасці крымінальнага «квартэта», у склад якога ўваходзілі 18-гадовыя юнакі, склаў больш як 20 мільёнаў рублёў. Як мяркуецца, гэтыя хлопцы толькі на тэрыторыі Ленінскага раёна сталіцы ўчынілі больш за 10 крадзяжоў з машын аўтамагнітоў, акустычных дынамікаў і ўзмацняльнікаў, набору інструментаў. Акрамя таго, на іх рахунку і адзін выкрадзены аўтамабіль «Фальксваген», які зламаны разабралі на запчасткі. У адносінах да іх заведзена крымінальная справа, кожнаму удзельніку «квартэта» пагражае да 4 гадоў пазбаўлення волі.

Ігар ГРЫШЫН.

Казкі для дарослых

ЗАБЫТАЯ МЕЛОДЫЯ ДЛЯ НАЧНОГА ПАСАЖЫРА

ДЗЕНЬ не задаўся з самага ранку. Спачатку духоўцы, пастаўленай не на той рэжым, перасмажылася фаршыраваная курыца — мая каронная страва, якую я заўсёды гатую напярэдадні навагодняга свята. Потым мне патэлефанавалі з галоўнага офіса і папрасілі тэрмінова перакласці на англійскую два незапланаваныя артыкулы. А далей здарылася самае непрыемнае. Закрываючы кран у ваннай пакоі, я прыклала крыху больш намаганняў, чым магла вытрымаць гэтая далікатная канструкцыя, вентіль сарваўся з разьбы, і гарачы струмень вырываўся вонкі.

Пакуль дазванілася да дыспетчарскай ЖЭСа (там заўсёды або занята, або ўвогуле ніхто не адказвае), водны патак пераадолеў парожак ваннага пакою і хлынуў у прыхожую.

— Каравул, мяне залівае! — крыкнула ў трубку, калі на тым канцы, нарэшце, падалі голас.

— Ды што сёння адбываецца з вашым дзвярца-ціпавярховікам? Пяты выклік за гадзіну! — пайшла ў наступленне дыспетчар. — Дзе я вам тэрмінава знайду сантэхніка? Перакрывайце ваду!

— Я спрабавала, у мяне не атрымліваецца. — Ну што з вамі рабіць... Зараз дашлю каго-небудзь з навічкаў, толькі цур потым не скардзіцца.

Гэтага яшчэ не хапала — «з навічкаў!» Паўгадзіны будзе сапці, спрабуючы замяніць пракладку, а потым скажа, што трэба купляць новы кран... Аднак выбару няма.

— Давайце хутчэй вашага навічка!

Менавіта ў такіх хвіліны шкадую, што ў хаце няма мужчыны. І што я са сваім манікюрам, зробленым у дарагім салоне, павінна поўзаць з аначай па падлозе, збіраючы ў вядро ваду, і ніхто не тое што не дапаможа, а нават не паспачвае.

Званок у дзверы прагучаў рэзка і трывожна. Ці, можа, гэта пазней ужо, перабіраючы ўсе падзеі той раніцы, я прыйшла да высновы, што ён прагучаў менавіта так.

— Сантэхніка выклікалі?

Ён быў апрануты неяк здзіўнавата — не ў звычайную цёмна-зялёную ўніформу, а ў караткаватае шэрае паліто, якое даўно выйшла з моды, але, напэўна, з прычыны сваёй павышанай зносастойкасці працягвала служыць гаспадару. З-пад вязанай шапачкі, насунутай ледзь ці не да самых броваў, выбіваліся пасмы цёмных валасоў.

Зрабіўшы крок назад, каб ён змог прайсці, я матнула рукой у бок ваннага пакою. Ён кінуў на крэсла сваё паліто, дастаў са скрыні

УТОЙ ГОД стаяла невыносная летняя гарачыня. Мае аднакурснікі, бурна адзначыўшы заканчэнне ўніверсітэта, раз'ехаліся па размеркаванні. У адрозненне ад іх, я ўжо больш за год з'яўлялася супрацоўнікам бюро перакладаў, а таму збіралася ў свой першы адпачынак. Пераменлівы лёс, які да гэтага не надта пеціў мяне падарункамі, цяпер узагабародзіў такімі перспектывамі, пра якія многія мае сяброўкі маглі толькі марыць. Пасля вяртання з адпачынку мяне чакала павышэнне па службе з адпаведнай прыбаўкай да зарплаты. А яшчэ праз месяц я выходзіла замуж — за чалавека, якога, як мне здавалася, хакала, і які кахаў мяне. Стас валодаў усімі якасцямі ідэальнага (амаль што) мужчыны. Ён быў разумным, інтэлігентным, уважлівым, упэўненым у сабе, шчодрым і велікадушным. А галоўнае, гэта быў дарослы мужчына (не столькі ў сэнсе ўзросту, колькі ў сэнсе светаўспрымання), побач з якім я адчувала сябе дзяўчынкай... Мы сустракаліся, разам вачэралі, пасля ён падвозіў мяне дадому, вытанчана і разам з тым неахайна кіруючы машынай. Часам, вярнуўшыся з працы, я знаходзіла на дыванку ля ўваходных дзвярэй тры чырвоныя гваздзікі ці ружу — ён умеў нечакана нагадаць пра сябе. Знаходзячыся ў камандзіроўцы, позна вечарам у гасцінічным нумары я здымала трубку тэлефона, які разрываўся ад званкоў, і чула яго голас: «Добрай ночы!» Ён паступова «прапрастаў» у маё жыццё, пакуль не ператварыўся ў неад'емную яго частку...

— Ты яшчэ не звар'яцела ад сваёй сталіцы? — голас сяброўкі прабіваўся скрозь густое і гарчае паветра, як скрозь вату. — Збірай сумку і прыязджай на выхадныя да мяне. Уздзень з'ездзім на возера, паплаваем, пазагараем, а вечарком пасядзім дзе-небудзь, пагаворым пра наша, жаночае. А то выскачыш за свайго Стаса, і грамадства цябе страціць.

Яна заўсёды ўмела знайсці патрэбныя словы. Я купіла білет на вачэрні поезд і за паўгадзіны склала сумку, кінуўшы туды купальнік, шорты, вачэрнюю сукенку і туфлі на шпільках. «Падвезці цябе да вакзала?» — спытаў клапатліва Стас, калі я паведамліла яму пра змяненні ва ўласных планах і паказала білет на цягнік. «Пакачай, яшчэ навозішся», — адказала жартам, чмокнуўшы яго ў шыку. Хто б мог падумаць, што гэта быў наш апошні пацалунак?

УКУПЭЙНЫМ ВАГОНЕ я спачатку сядзела адна. За хвіліну да адпраўлення месца на супраць заняў пасажыр без багажу. Выключна

з цікаўнасці, пакуль цягнік набіраў хуткасць, я, прыкрыўшыся часопісам, вывучала яго твар. Твар быў няправільным, смешным, нават карыкатурным, аднак неверагодна абаяльным. Мой спадарожнік ціха выстукваў пальцамі па століку аднаму яму вядомую мелодыю і засяроджана пра нешта думаў. Калі я дастала з сумкі бутэроброды, прыгатаваныя дома наспех, ён стрэльнуў па мне вачыма і адварнуўся.

— З раніцы нічога не ела, — патлумачыла на ўсялякі выпадак, каб не правакаваць у сімпатычнага суседа прыступ непрыязі.

— Аналагічна, — усміхнуўся ён.

Я пасунула свае бутэроброды бліжэй да яго. Ён не стаў адмаўляцца, аднеквацца — проста падзякаваў, сказаўшы, што я выратавала яго ад галоднай смерці. Пасля гэтага, зразумела, мы ўжо не маглі сядзець моўчкі, трэба было пра нешта гаварыць. Ён расказаў, што едзе да жонкі, каб некалькі тыдняў таму нарадзіла. Роды былі цяжкімі, і цяпер ёй і дзіцяці патрэбны догляд, які сам ён забяспечыць не можа. Творчая праца — ён музыкант — патрабуе пэўнага настрою, ладу жыцця, адасобленасці, пагружанасці ў сябе...

Мы прагаварылі амаль да раніцы. На адным з прыпынкаў ён выйшаў і вярнуўся з пакетам.

— Кампенсацыя за вашы бутэроброды, — сказаў, выкладваючы на стол яблыкі, апельсіны, шакалад і цукеркі, адкаркоўваючы бутэльку з шампанскім. Толькі потым я даведлася, што на гэта пайшлі амаль усе грошы, якія былі пры ім. А тады... Тады мне было проста весела.

На канцавой станцыі, перад тым, як разысціся ў розныя бакі, мы пакінулі адзін аднаму нумары сваіх тэлефонаў — на ўсялякі выпадак, ці мала што. Я не вытрымала і патэлефанавала першая — вечарам таго самага дня, калі ўжо сядзелі з сяброўкай на яе кухні і мылі косці ўсім знаёмым мужчынам, акрамя, зразумела, майго Стаса, таму што пасягаць на яго гонар я не дазволіла нікому. За некалькі дзён да паездкі, калі мы вачэралі ў маленькім рэстаранчыку, ён дастаў з кішэні прыгожую аксамітавую скрыначку, адкрыў і працягнуў мне са словамі: «Навошта чакаць? Насі цяпер». Я насунула вытанчаны твор ювелірнага мастацтва на безыменны палец і ўвесь вечар любавалася халодным пералівам маленькіх крышталікаў. А перад самай паездкай зняла яго і паклала ў скрыню стала. Калі б Стас даведаўся пра гэта, ён, напэўна, пакрыўдзіўся б...

Добра ўсведамляючы, што нахабна ўрываюся ў чужы для мяне свет, я набрала нумар тэлефона свайго спадарожніка... Голас у яго быў ужо не такі, як напярэдадні, а нейкі незнаёмы, іранічны, нават здэклівы. Здавалася, ён не надта разумеў сэнс майго званка, быў незадаволены ім. І я сказала проста:

— Прыходзь...
— А потым паглядзі? — едка усміхнуўся ён, дагаворваючы маю фразу. — Калі я прыйду, усё будзе так, як я скажу.

І паклаў трубку.
Усё было так, як ён гаварыў і як хацеў. Майму разуменню і цяпер непадуладная магія яго абаяльнасці, што ўжо казаць пра той час? Раніцай ён падхапіў мяне на рукі і доўга насіў па чужым пакоі, у якім пахла чужым жыццём і чужой пасцельнай бялізнай. І напяваў напэўно галас «Нач-

ных незнаёмцаў» Фрэнка Сінатры («...strangers in the night... мы глядзелі адзін на аднаго, імкнучыся ўгадаць, ці наканава на спазнае каханне гэтай ноччу...»). Так пачалася шчаслівая і няшчасная пара нашых сустрэч, якія доўжыліся амаль год... Некалі вялікі пісьменнік і знаўца чалавечых душ сказаў, што шчасце — гэта задавальненне без раскаяння. А мы былі вінаватыя ў многім. Будучыні ў нас не было. Ён не збіраўся сыходзіць ад жонкі па шматлікіх прычынах. Па-першае, не верыў у «вечнае каханне» і ўвесь час паўтараў, што «і гэта міне». Па-другое, аказаўся зусім не такім романтичным, якім я спачатку яго ўяўляла. Спакой і дабрабыт уласнай сям'і хваліла яго не менш, а можа, нават і больш, чым перспектыва нашых кароткіх спатканняў. Хоць трэба аддаць яму належнае — я ніколі не бачыла, каб ён дробна мітусячы і палохаўся ў нейкіх казытлівых сітуацыях, як іншыя няверныя «паловы», таму за яго ніколі не было сорамна.

Я вярнула Стасу заручальны пярсцёнак, так нічога толкам не патлумачыўшы. Ён успрыняў гэта стойка, прапанаваўшы застацца сябрамі, пакуль у маёй галаве не наступіць прасвятленне. Але сяброўства ў нас не атрымалася — занадта жорсткай аказалася нанесеная мною рана.

«Прасвятленне» наступіла прыкладна праз год, у канцы вясны. З-за перажыванняў, чаканняў і пастаянных стрэсаў я трапіла ў бальніцу, дзе мне бясконца ставілі кропельніцы — пакуль на фізіялагічным узроўні я не пачала адчуваць сябе чалавекам, з якога вымылі ўсё, у тым ліку і пачуцці. Тое, што некалі прыйшло — пайшло. Я была ўдзячная свайму спадарожніку за прыгажосць і романтику, за зусім не модную яго сентыментальнасць, якая так выбівалася з агульнай палітры чалавечых стасункаў, за боль, які ён часам прычыняў мне, каб справіцца з уласнымі душэўнымі пакутамі... Але, выйшаўшы з бальніцы, я пачала яго пазбягаць. Агульныя знаёмыя неадначасна спрабавалі арганізаваць нам «выпадкавую» сустрэчу. Нейкім шостым пачуццём адчуваючы падман, я ў апошні момант адмаўлялася і збягла. Потым ён увогуле выйшаў з майго поля зроку — адны казалі, што з'ехаў на працу ў Расію, дзе не без поспеху гастралюе па малых гарадах, іншыя — што спіўся і працуе ці то дворнікам, ці то сантэхнікам. Кожная з гэтых версій мела права на жыццё.

Стас праз пару гадоў ажаніўся з маёй калегай, перакладчыцай літаратурных тэкстаў, якая так часта адказвала на яго званкі (калі я не хацела браць трубку) і так пашчотна сучылася яго, што ён, нарэшце, да яе прывык. Пасля гэтага адбылося наша поўнае прымірэнне.

УВАННЫМ ПАКОІ стала ціха. Вада перастала шумець, і пранізілавае цішыня вярнула мяне ў рэальнасць. Я палезла ў сумачку за грашыма, ліхаманкава капоралася там, вышукваючы патрэбную купюру, узяла яе і выйшла ў прыхожую... Кран у ваннай пакоі зіхацеў, як новы, падлога пад ракавінай была насуха выцёртая... Раптам пачула, што ўнізе, на першым паверсе, бразнулі ўваходныя дзверы. Падышла да акна і убачыла, як шпарка адыходзіць, смешна пераскокваючы праз гароткае снегу, мой ранішні госьць, апрануты ў кароткае шэрае паліто і вязаную шапачку.

Больш я яго ніколі не сустракала...
Наталля УЛАДЗІМІРАВА.

Генадзь АЎСЯННІКАЎ: «У нас няма пляцоўкі, але мы не галодныя!»

Змяніўся план рэканструкцыі Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы

Галоўны тэатр краіны туліцца па розных пляцоўках недзе з верасня гэтага года. Родны будынак тэатра зачынены, але глабальная рэканструкцыя там яшчэ не пачалася, пакуль вядуцца толькі працы па дэмантажы. Тым не менш плануецца, што за 20 месяцаў тэатр набудзе новы твар альбо, дакладней сказаць, верне сваё гістарычнае аблічча. У 3 квартале 2012 года рэканструкцыю аб'яцанае скончыць. Аднаўляць тэатр імя Янкі Купалы будуць па прынцыпе «разумнага дома», і наогул план рэканструкцыі перацярпеў аптымізацыю. Якую і чым яна была вылікана?

— У Беларусі мы, напэўна, першы тэатр, які са стапрацэнтным высяленнем праходзіць складаны этап рэканструкцыі, — распавядае генеральны дырэктар Купалаўскага тэатра Павел ПАЛЯКОЎ. — Вольту як такога няма — як працаваць

у такіх умовах — таму мы самі неяк мадэлюем схемы, як гэта рабіць. Сёлета ставім спектаклі на пляцоўках Дома афіцэраў і Палаца культуры прафсаюзаў, на малой сцэне КЗ «Мінск» і на сцэне музычнага тэатра. Натуральна, у такіх арэндных умовах складана паказаваць столькі ж спектакляў, колькі мы ставілі раней, але ў наступныя месяцы мы пастараемся выйсці на звыклую колькасць спектакляў у месяц: у студзені — 23, у лютым — 25.

Што азначае ў нашым выпадку гучнае слова «аптымізацыя»? Архітэктурна тэатр застанецца такім жа, якім і мусіў быць паводле першапачатковага плана рэканструкцыі. Мы проста адмовіліся ад двух ніжніх паверхаў, якія планаваліся рабіць у тэатры. На іх мусілі размясціцца гардэроб і памяшканні для дэкарацый. Па-

першае, гэта зроблена для таго, каб скараціць тэрмін рэстаўрацыі, бо да змянення плана яна мусіла цягнуцца цэлых 28 месяцаў. Па-другое, мы палічылі, што размяшчаць склады і памяшканні для вытворчасці дэкарацый у цэнтры горада — праблематычна ў тэхнічным сэнсе. Два ніжнія паверхі, якія спачатку планаваліся, павінны былі праходзіць не пад усім тэатрам, таму адмаўленне ад іх істотна змянаў у вонкавым выглядзе будынка не зробіць. Што замест? Міністэрства культуры ў бліжэйшы час аб'ядае перадаць на баланс нашага тэатра завод «Святлакон» — былы завод кінадэталей на вуліцы Чыгуначнай. З гэтым ёсць нейкія юрыдычныя складанасці, але яны зараз рашаюцца. Гэта добры будынак, там больш за 5 тыс. кв. м, са сваімі ўнутранымі пляцоўкамі. Да моманту здачы гэтага будынка ў эксплуатацыю недалёка адчыніцца станцыя метрапалітэна. Мы хочам вынесці на гэты завод ўсю тэатральную вытворчасць і склады. І на яго базе стварыць сапраўды добры цэнтр па вытворчасці дэкарацый і навучанні сцэнографі. Бо часам прыходзіць маладыя сцэнографы, якія

скончылі Акадэмію мастацтваў, і не маюць уяўлення, як рабіць дэкарацыі ў чыста тэхнічным сэнсе. Мы хочам стварыць сваю школу па вырабе дэкарацый са сваімі сцэнографамі, тэхнолагамі, канструктарамі і г. д. Эталонам для нас у гэтым сэнсе з'яўляецца Санкт-Пецярбург, дзе вучаць загадчыкаў мастацка-пастановачнай часткі, мастакоў святла, гуку — у нас гэтага няма. Плануецца, што навуэнчы падобных спецыяльнасцяў у нас будуць праходзіць практыку ў гэтым будучым цэнтры, дзе ўсталюем новыя тэхналогіі. Так не бывае, што прыйшоў на працу інжынер і тут жа стаў тэатральным інжынерам. Значыць, трэба вырашчаваць кадры.

— Тэатральныя тэхналогіі становяцца ўсё больш і больш складанымі, — лічыць мастацкі кіраўнік тэатра Мікалай ПІНІГІН. — Зараз амаль што ўсе тэатры Беларусі робяць дэкарацыі саматужна, так бы мовіць. А вось у Піцеры і Маскве, напрыклад, ёсць вытворчасці, канструктарскія бюро, якія сур'ёзна працуюць на тэатр. Там сабраныя прафесіяналы, якія за сваю працу атрымліваюць немалыя грошы. Тэат-

ральная вытворчасць — такая самая, як вытворчасць любога іншага прадукту. Мы спрабуем стварыць такі цэнтр па вытворчасці дэкарацый у Мінску. Магчыма, потым да нас будуць звяртацца і іншыя тэатры.

У адноўленым будынку Купалаўскага тэатра плануецца мець тры залы для рэпетыцый, адна з якіх будзе «паўтараць» асноўную сцэну для таго, каб падчас рэпетыцый тэатр не зачыняўся для гледачоў. Усяго на рэканструкцыю тэатра плануецца затраціць каля 180 мільярдаў бел. руб.

— Без свайго памяшкання вельмі цяжка. Але ў нас ёсць

вялікі ўзор для пераймання: калі рэпетыравалі Ленінградскую сімфонію ў блакнадным Ленінградзе, то ў іх была пляцоўка, але яны былі галодныя, халодныя і запалоханыя. У нас хоць і няма пляцоўкі, але мы не галодныя! Так што вось такая кампенсацыя, — жартуе народны артыст СССР Генадзь АЎСЯННІКАЎ.

Купалаўцы перажываюць часовае высяленне годна: у кастрычніку 2011 года, не маючы ўласнай пляцоўкі, плануецца правесці Міжнародны тэатральны фестываль «Панарама» ў пяты раз.

Вольга ЧАЙКОЎСКАЯ.
Фота Паўла ЗАХАРАНКІ.

Хто толькі не прыходзіць у дзіцячы садок перад Новым годам! Грыбы, вавёркі, піраты, цыганкі, мядзведзі... Не так даўно на навагоднія ранішнікі пачаў заходзіць і чалавек-папук. Раней як было: апранулі табе белую сукенку — і бяжы шчасліва: ты ўжо сняжынка; апранулі Футра — ты мішка, моркву ў руку — зайка гатовы. А ў што апрануць дзіця, калі яно хоча быць супергероем любімых мультаў?

Кітайскія фабрыкі за нас ужо не толькі падумалі, але і выпусцілі безліч усяго. На радасць майго 5-гадовага брата і іншых карапузаў ва ўсім свеце. У нашым доме за апошні год з'явіліся ўсе магчымыя атрыбуты блакітна-чырвонага кінагероя (майкі, ручкі, кубкі, карткі, наклейкі). Таму, калі пазваніла мама і папрасіла купіць яшчэ і касцюм чалавека-папука, я не здзівіўся. Але знайсці такі касцюм напярэдадні навагодніх свят аказалася не так проста.

У ГУМе згаданыя касцюмы зніклі ўжо за тыдзень да ранішнікаў:

— Усё, што было, прадалі — ні накідак, ні сетак не засталася, — патлумачылі супрацоўнікі аддзела дзіцячых тавараў. — Каштавалі касцюмы ў сярэднім тысяч 60-70.

Не было масак супергерояў і ў ЦУМе. Там заставаліся толькі маскі лягучых мышэй.

— І наўрад ці будзе новыя завоз, — патлумачылі там.

Ва ўнівермагу «Беларусь» навагоднія касцюмы для дзіцяці можна набыць у аддзеле ёлачных упрыгажэнняў. Сёння там засталіся касцюмы мухамораў, мядзведзяў і каралёў. Сярэдні кошт — 56 тысяч.

— А чалавек-папук вось ужо як паўмесца ў нас скончыўся, — расказала ў аддзеле.

У ГД «На Нямізе» касцюмы чалавека-папука раскупілі яшчэ два тыдні таму:

— Каштавалі яны каля 50 тысяч. Але тое, што зараз іх няма, — не дзіва: іх продаж мы распачалі яшчэ з лістапада. На сёння ў нас засталіся касцюмы грыбоў (баравікі, падасінавікі), а на днях павінны падвезці касцюмы зайцоў.

У магазіне дзіцячага адзення і абутку «Аранжавы вярблюд», што на пр. Незалежнасці, 74, мне патлумачылі, што ў навагоднім асартыменце былі толькі сукенкі для дзяўчынак, а навагодніх жа касцюмаў як такіх там не бывае ў прыцыпе. Такі ж адказ быў ва ўнівермагу «Буслік».

У магазіне дзіцячага адзення «Маруся», што ў гандлёвым

цэнтры «Сталіца», адказалі, што навагодніх касцюмаў іх фірма не шые.

— У нас дызайнерскае адзенне, класічнае. Мы не атэлье і не швейная фабрыка. Тое, што вы хочаце, — мы не шыем, — адказалі на мой званок у кампанію «Маруся».

Пашанцавала толькі ў ГД «Суседзі» на вул. Куйбышава (былы ўнівермаг «Рыга»). Вось толькі кошты — зусім не казачныя. Мінімальны кошт аднаго касцюма складаў 100 тысяч, максімальны — і ўсё 200:

— Гэта ўсё, што засталася, — паказваючы на чатыры бліскучыя пакункі, тлумачыць мужчына-прадавец. — Астатняе даўно разабралі: тут такі ажыятаж вакол гэтых папукоў!

Каб паглядзець, як жа сустрэлі пераапранутых супергерояў у садках, я адправіўся ў дашкольную ўстанову сталіцы.

«Гномікі былі, дзіцяцей-папукоў не было»

Але пабачыць там на дзевяць «дзіцяцей-папукоў» толькі тры мірныя сняжынкі не давалося.

— У нас ранішнік ужо прайшоў. Шмат было розных касцюмаў, але ў асноўным — зайчыкі і вавёркі. Чалавека-папука не было, — расказала «Звяздзе» намеснік загадчыка дзіцячага садка № 181 Таццяна Варачкова.

Прыкладна такія ж адказы я атрымаў у садках №№ 227, 107, 109, 110, 116, 223 і інш.

— Лісічкі былі, гномікі, а вось «дзіцяцей-папукоў» і іншых монстраў з гэтай серыі не было, — адказалі ў садку № 10.

— Зайцы, лісічкі, мішкі — усе былі. Але чалавек-папук — дакладна не. Не наша гэта, не традыцыйнае, — расказалі ў садку № 101.

Абзваніўшы яшчэ пару-тройку садкоў, я атрымаў такія ж адказы. І тут мне нарэшце пашанцавала: адно «дзіця-папук» было на ранішніку ў дзіцячым садку № 103 «Сонейка» — у малодшай групе. Два хлопчыкі з сярэдняй і дарослай групы ў

МАСКІ-ШОУ: ПАВУК ПРЫЙШОЎ

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

ЗВЯЗДОЎЦЫ У ДЗЯЦІНСТВЕ:

Наш фатограф Анатоль Кляшчук на ранішніку ў першым класе быў тыграм, Марына Бегункова — пеліканам, Вольга Мядзведзева апранала касцюм Чыпаліна, Ала Мачалава — касцюм ваўка, Глеб Лабадзенка быў Кашчэем Бессмяротным, Надзея Нікалаева — зайчыкам, Настасся Занько — Бабай Ягой, Інга Міндалёва — хлапцускай, Алена Дзядзюля — клоўнам, Алена Кравец — вожыкам, Ігар Шчучэнка — індзейцам, Надзея Дрыла — матыльком. Сяргей Расолька майстраваў касцюм мушкецёра, Ларыса Цімошык — касцюм мастака, Анатоль Сланеўскі — салдата, Валянціна Доўнар — Паўлінкі...

ПЫТАННЕ Ў ТЭМУ: У каго пераапраналіся на навагоднім ранішніку вы?

Саша Паўлава, тэлеведучая (АНТ):

— У дзіцячым садку я хоць і хацела быць снежнай каралевай — заўсёды была зайчыкам. У мяне быў страшненькі камбінезон з белага прасціны, белыя чэшкі, махнатыя рукавічкі, больш падобныя на мачалку — імі немагчыма было браць падарункі ад Дзеда Мароза, і чэпчык з двума вушамі. Тата ў мяне быў паляўнічым, так што хвосцік мне прымацоўвалі сапраўдны. І як пашылі мне гэты касцюм, так я ў ім і хадзіла некалькі гадоў, пакуль не вырасла. У свядомым дзяцінстве ўжо была сняжынкай.

Алег Цюрын, начальнік аддзела агітацыі і прапаганды УДАІ УУС Мінаблвыканкама:

— Як сёння памятаю: быў мушкецёрам, робатам і катом у ботах. Мама ў мяне выдатна шыла, таму з плашчом-накідкай у мушкецёра і ката праблем не было. Робатам у хадзіў у картоннай каробцы з-пад нейкай тэхнікі, на галаве таксама была каробка, толькі меншая. Шпагу на мушкецёра мне выгальбываў з дрэва бацька. Тады гэты вобраз быў вельмі папулярным: адны Д'Артаньяны па тэлевізары.

Саша Варламаў, дызайнер:

— На ранішніку ў дзіцячым садку я быў мішкам. У мяне быў карычневы камбінезон са штучнага меху і шапка з маленькімі вушкамі. Быў прымацаваны і хвосцік, а васьмь нос у мае часы яшчэ не наклеівалі. Былі карычневыя футравыя рукавічкі. У садку была нейкая казка, таму амаль усе мы былі апранутыя ў звяркоў. Яшчэ памятаю, у гэтай казцы мне трэба было рукавічку засунуць у нейкія дзверы...

Міхась Равуцкі, журналіст (Першы канал Белтэлерадыёкампаніі):

— Я быў буслікам. Касцюм рабіўся сама-

тужна: у мяне былі чырвоныя шкарлэткі, падцягнутыя да каленяў (я быў худым хлопчыкам), шорты, шапачка, вочкі... Галоўнае было — зрабіць дзюбу. Яна пастаянна ламалася. Але мы зладзілі яе з пап'е-машэ — і трымалася. Я вельмі ганарыўся сваім касцюмам. Аднагодкі, як сёння памятаю, рабілі касцюмы Пятрушкі. Мой сын пакуль не трапіў пад уплыў чалавека-папука, таму мы рабілі яму касцюмы гламурнага клоўна і зайкі.

Людміла Якімовіч, «Міс Беларусь 2010»:

— Я была, у асноўным, сняжынкай. Усе касцюмы мне шыла мама. А васьмь у мінулы Новы год мы з маім каханым чалавекам вырашылі зрабіць «рэйд» па кватэрах нашых сяброў, у якіх ёсць дзеткі. Пасля 24:00, сустрэўшы святая ў коле сям'і, мы апранулі касцюмы Дзеда Мароза і Снягуркі і паехалі віншаваць дзетак. А як дзеці радаваліся! І нездарма ж кажуць: як год сустрэнеш, так яго і правядзеш. Я амаль увесь гэты год і сапраўды была ў раз'ездзе.

Святлана Стацэнка, кіраўнік музычнай студыі імя Ул. Мулявіна:

— Самым любімым у мяне быў касцюм сняжынкі. Я ім так ганарылася: белая капронавая сукенка з валанамі ўнізе, белыя калготкі, на галаве — міні-карона. Мне здавалася, я неверагодна прыгожая — аспляляльна прыгожая! А гляджу зараз здымкі: стаю там няшчасна каля ёлкі... Сваім дочкам я прыдумляла ўжо больш разнастайныя касцюмы: былі яны ў мяне і цыганкамі (завушніцы, пярсцёнкі, хусткі), і прынцэсамі... І калі старэйшая дачка была не надта патрабавальна — яна магла апрануць і касцюм звярка, то Ксенія заўсёды хацела быць толькі прынцэсай.

ЗВЯЗДОЎЦЫ СЯРОД ПРЫЗЁРАЎ

Адразу два журналісты газеты «ЗВЯЗДА» сталі прызёрамі конкурсу, праведзенага прадстаўніцтвам Праграмы развіцця ААН (ПРААН). За цыклы артыкулаў, прысвечаных адраджэнню рэгіёнаў, якія пацярпелі ад аварыі на Чарнобыльскай АЭС, каштоўнымі падарункамі ўзнагароджаны ўласныя карэспандэнты газеты па Гомельскай і Магілёўскай абласцях: Ірына Асташкевіч (другое месца) і Ілона Іванова (пятае месца).

На конкурс, які праводзіўся ў межах праекта міжнароднай тэхнічнай дапамогі «Развіццё міжнароднай дадзенай і інфармацыйнай сеці па Чарнобылі (ICRIN)» было прадстаўлена 57 работ ад чатырнаццаці ўдзельнікаў. Артыкулы, прадстаўленыя журналістамі з усёй Беларусі, былі прысвечаны самай рознай праблематыцы, у тым ліку добраўпарадкаванню рэгіёнаў, забруджаных пасля аварыі на Чарнобыльскай АЭС, рэалізацыі праграм пераспецыялізацыі сельскагаспадарчых арганізацый, сістэма кантролю ўтрымання радыёнуклідаў у прадуктах харчавання, перааснашчэнню медыцынскіх устаноў, міжнародным праектам тэхнічнай дапамогі ў Рэспубліцы Беларусь, а таксама ўкараненню сучасных інфармацыйных тэхналогій у пацярпелых рэгіёнах.

Ул. інф.

«СНЯГУРКІ І ДЗЯДЫ МАРОЗЫ Ў ВЫЦВЯРЭЗНІКІ НЕ ТРАПІЛІ!»

Паслясвяточнае

Прадстаўнікі праваахоўнай і медыцынскай службы адзначаюць, што навагодняя ноч прайшла значна больш спакойна, чым у папярэднія гады. Дастаткова сказаць, што ў стане алкагольнага ап'янення не затрымалі ніводнай Снягуркі або Дзеда Мароза, без чаго не абыходзіліся мінулыя ночы Новага года. З 23 гадзін 31 снежня па 6 гадзін 1 студзеня ў сталіцы нарадзілася 7 дзяцей, а ў цэлым у радамы паступіла 21 парадзіха. На сёння ўсе яны ўжо сталі матулямі.

Аляксандр БАРСУКОЎ, першы намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення аховы правапарадку і прафілактыкі МУС:

— З 31 снежня на 1 студзеня ў масавых навагодніх святах узялі ўдзел каля 500 тыс. нашых грамадзян, 75 тыс. з якіх — у Мінску. Ахову правапарадку забяспечвалі каля 10 тыс. нашых супрацоўнікаў. З 31 снежня па 2 студзеня было ўчынена 9 рабаванняў, два з якіх засталіся нераскрытымі, і 22 хуліганства, з якіх нераскрытымі засталіся тры. Да адміністрацыйнай адказнасці прыцягнутыя па Мінску ўсяго 19 чалавек, галоўным чынам, за распіванне спіртных напояў у грамадскіх месцах і за дробнае хуліганства...

У медыцынцэўраў дастаўлены 11 чалавек. Працягвалася ў гэтыя дні і работа па канфіскацыі з незаконнага абароту вадкасцяў з утрыманнем спірту. Наогул на працягу мінулага года было канфіскавана каля 2 мілья літраў такіх вадкасцяў, што стабільна больш, чым у папярэднія гады.

Сёлета зафіксавана зніжэнне колькасці здарэнняў, звязаных з прымяненнем піратэхнічных сродкаў. Адзін з самых

Фота БЕЛТА.

служэння не зарэгістравана ніякіх надзвычайных сітуацый, у тым ліку пажараў. У цэлым у навагоднюю ноч у рэспубліцы мелі месца 12 пажараў, у выніку якіх ніхто не загінуў. Летась, напрыклад, было зафіксавана 15 пажараў, на якіх загінулі 2 чалавекі.

Алег ПАНЧУК, начальнік аддзела арганізацыі медыцынскай абароны пры надзвычайных сітуацыях Мінздораўя:

— З 31 снежня па 2 студзеня ў арганізацыі аховы здароўя і службы хуткай дапамогі звярнулася 1318 чалавек. 250 чалавек былі шпіталізаваныя, 968 атрымалі дапамогу амбулаторна. Піратэхнічную траўму атрымалі 28 чалавек, 10 з якіх давалося шпіталізаваць. У папярэднія гады ад піратэхнікі пацярпела большая колькасць людзей... Галалёдныя

траўмы атрымалі 519 чалавек (75 шпіталізаваныя), атруціліся алкагольнымі сурогатамі 59 (33 шпіталізаваныя), пераахладжэнне атрымалі 59 чалавек (24 шпіталізаваныя), у 27 — абмарожанні (17 шпіталізаваныя). У выніку абмарожання загінуў адзін чалавек.

Віктор ШЭІН, намеснік старшыні Камітэта па ахове здароўя Мінгарвыканкама:

— Зніжэнне па колькасці зваротаў у медустановы назіралася і па Мінску. Скарацілася колькасць агульных і галалёдных траўмаў, у навагоднюю ноч з такімі траўмамі звярнуліся 13 чалавек. Не зафіксавана ніводнага выпадку алкагольнага атручэння. Назначныя траўмы ад выкарыстання піратэхнічных сродкаў атрымалі ўсяго 3 чалавекі. Ніхто не быў шпіталізаваны.

Святлана БАРЫСЕНКА.

НА МАЛАДЗЕЧНА

СКРАЗНЫЯ ЗНОСІНЫ — эл. ц. Асіповічы — Маладзечна, адпраўленнем са ст. Асіповічы ў 19.57, Мінск-Пас. 21.58—22.03, прыбыццё на ст. Маладзечна ў 23.48 (штодня). Інфармацыя аб наяўнасці прыпынкаў гэтаму электрацягніку ўказана ў прыведзенай ніжэй табліцы.

Адпраўленне са станцыі Мінск-Пасажырскі

Маршрут	Час адпраўлення са станцыі Мінск-Пасажырскі	Прыбыццё на канечную станцыю	Дні	Прыпынкі
Маладзечна	0-25	2-07	штодз.	б/п п.п. Лябяжы, Анусіна, Пралескі, Ласі, Татаршчызна, Селівонаўка
Маладзечна (паскораны)	4-39	6-10	штодз.	б/п п.п. Лябяжы, М.Мора, Зялёнае, Хмелеўка, Анусіна, Вязынка, Пралескі
Маладзечна	5-29	7-13	штодз.	б/п Лебяжы
Аляхновічы	5-57	7-09	штодз.	б/п п.п. Хмелеўка
Маладзечна	6-32	8-22	штодз.	б/п п.п. Лябяжы, М.Мора, Крыжоўка, Анусіна
Маладзечна	7-34	9-26	штодз.	усюды
Маладзечна	8-34	10-32	штодз.	усюды
Маладзечна	9-18	11-10	штодз.	усюды
Маладзечна	10-01	11-50	штодз.	усюды
Маладзечна	11-23	13-12	штодз.	усюды
Маладзечна	15-33	17-24	штодз.	усюды
Аляхновічы	15-50	16-59	пт. вых.	усюды
Маладзечна	16-30	18-18	штодз.	усюды
Маладзечна	17-29	19-16	штодз.	усюды
Маладзечна	17-59	19-59	штодз.	усюды
Аляхновічы	18-53	20-08	штодз.	усюды
Маладзечна	19-33	21-34	штодз.	усюды
Аляхновічы	20-29	21-43	штодз.	б/п п.п. М. Мора
Маладзечна	20-45	22-33	штодз.	усюды
Маладзечна	22-03	23-48	штодз.	б/п п.п. Мякота, Татаршчызна, Крыніца, Селівонаўка

НА АСІПОВІЧЫ

СКРАЗНЫЯ ЗНОСІНЫ

— эл.ц. Маладзечна—Асіповічы, адпраўленнем са ст. Маладзечна ў 06.26, Мінск-Пас. 08.20—08.36, прыбыццё на ст. Асіповічы ў 10.51 (штодзённа);

— эл.ц. Стоўбцы—Асіповічы, адпраўленнем са ст. Стоўбцы ў 17.39, Мінск-Пас. 19.19—19.28, прыбыццё на ст. Асіповічы ў 21.39 (па працоўных днях);

— эл.ц. Гарадзёра—Асіповічы, адпраўленнем са ст. Гарадзёра ў 17.17, Мінск-Пас. 19.19—19.28, прыбыццё на ст. Асіповічы ў 21.39 (па выхадных днях);

— эл.ц. Стоўбцы—Асіповічы, адпраўленнем са ст. Стоўбцы ў 20.36, Інстытут культуры 22.20—22.35, прыбыццё на ст. Асіповічы ў 00.29 (штодзённа).

Адпраўленне са станцыі Мінск-Пасажырскі

Маршрут	Час адпраўлення са станцыі Мінск-Пасажырскі	Прыбыццё на канечную станцыю	Дні	Прыпынкі
Асіповічы	4-51	6-57	штодз.	б/п п.п. Чыгуначны
Асіповічы (паскораны)	6-50	8-46	штодз.	б/п п.п. Седча, Рыбцы, Вендзеж, Тэхнікум
Пухавічы	7-12	8-22	суб.	б/п п.п. Чыгуначны, Асееўка, Зазерка
Талька	7-59	9-40	штодз.	усюды
Асіповічы	8-36	10-51	штодз.	усюды
Асіповічы	9-21	11-29	штодз.	усюды
Рудзенск	10-09	11-04	штодз.	усюды
Асіповічы	10-23	12-31	вых.	усюды
Асіповічы	13-17	15-27	штодз.	усюды
Асіповічы	14-04	16-09	штодз.	усюды
Рудзенск	14-36	15-28	штодз.	усюды
Асіповічы	15-21	17-36	штодз.	усюды
Талька	16-16	18-05	штодз.	усюды
Пухавічы	17-02	18-21	пт.	б/п п.п. Чыгуначны, Зазерка, Рыбцы, Раўнаполле, Н. Сяло, Вендзеж
Асіповічы	17-24	19-27	штодз.	б/п п.п. Вярхі
Талька	17-52	19-34	штодз.	усюды
Пухавічы	18-18	19-34	штодз.	усюды
Асіповічы (паскораны)	18-42	20-26	штодз.	б/п п.п. Чыгуначны, Асееўка, Седча, Зазерка, Рыбцы, Раўнаполле, Н. Сяло, Дрычын, Вендзеж, Веленскі, Блужа, Майскі, Весялоўскі, Вярхі
Асіповічы	19-28	21-29	штодз.	б/п п.п. Вярхі
Пухавічы	20-19	21-37	штодз.	б/п п.п. Вендзеж
Асіповічы	20-46	23-00	штодз.	б/п п.п. Вярхі

Адпраўленне з п.п. Інстытут культуры

Маршрут	Адпраўленне з п.п. Інстытут культуры	Прыбыццё на канечную станцыю	Дні	Прыпынкі
Пухавічы	0-19	1-30	штодз.	б/п п.п. Дрычын, Вендзеж, Тэхнікум
Асіповічы	6-00	7-39	працоўн.	З прыпынкамі па Мінск-Паўдн., Калядзічы, Пухавічы, Юбілейны
Асіповічы	6-10	8-11	штодз.	б/п п.п. Чыгуначны, Вярхі
Асіповічы	11-50	13-56	штодз.	усюды
Асіповічы	22-35	0-29	штодз.	б/п п.п. Вендзеж, Веленскі, Весялоўскі, Вярхі

З МАЛАДЗЕЧНА

Прыбыццё на станцыю МІНСК-ПАСАЖЫРСКІ

Пачатковая станцыя	Час адпраўлення з пачатковай станцыі	Час прыбыцця на станцыю Мінск-Пасажырскі	Дні	Прыпынкі
Маладзечна	4-10	6-07	штодз.	б/п Селівонаўка
Маладзечна	4-48	6-41	штодз.	усюды
Аляхновічы	6-19	7-33	рабоч.	усюды
Маладзечна	5-52	7-45	штодз.	усюды
Маладзечна	6-26	8-20	штодз.	усюды
Аляхновічы	7-34	8-45	штодз.	усюды
Маладзечна	7-35	9-28	штодз.	усюды
Маладзечна	8-48	10-43	штодз.	усюды
Маладзечна	10-10	12-05	штодз.	усюды
Маладзечна	11-09	12-41 да Ждан.	штодз.	усюды
Маладзечна	12-45	14-14 да Ждан.	штодз.	усюды
Маладзечна	13-51	15-42	штодз.	усюды
Маладзечна	15-17	17-11	штодз.	усюды
Маладзечна	16-18	18-09	штодз.	усюды
Маладзечна	17-04	19-04	штодз.	усюды
Маладзечна	17-52	19-46	штодз.	усюды
Маладзечна	18-45	20-39	штодз.	усюды
Аляхновічы	19-07	20-28	пт. вых.	усюды
Маладзечна (паскораны)	19-56	21-36	штодз.	б/п Селівонаўка, Мякота, Раманы, Пралескі, Вязынка, Анусіна, Хмелеўка, Зялёнае, Крыжоўка, М.Мора
Маладзечна	20-33	22-54	штодз.	усюды
Беларусь	20-50	21-59	штодз.	б/п Лебяжы
Аляхновічы	21-57	23-06	штодз.	усюды
Маладзечна	22-22	00-02	штодз.	б/п Раманы, Пралескі, Хмелеўка, Зялёнае, Крыжоўка, Лебяжы

З АСІПОВІЧ, ТАЛЬКІ, ПУХАВІЧ

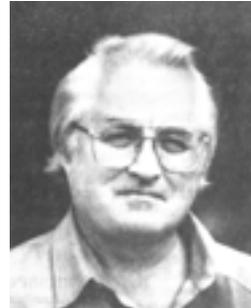
Прыбыццё на станцыю МІНСК-ПАСАЖЫРСКІ

Пачатковая станцыя	Час адпраўлення з пачатковай станцыі	Час прыбыцця на станцыю Мінск-Пасажырскі	Дні	Прыпынкі
Пухавічы	5-02	6-20	штодз.	усюды
Асіповічы	5-19	7-22	штодз.	б/п Вярхі
Пухавічы	6-15	7-33	рабоч.	усюды
Пухавічы	6-36	7-54	рабоч.	усюды
Пухавічы	7-17	8-47	штодз.	усюды
Асіповічы (паскораны)	7-41	9-32	штодз.	б/п Вендзеж, Дрычын, Н. Сяло, Раўнаполле, Рыбцы, Зазерка, Седча, Асееўка
Пухавічы	9-00	10-19	штодз.	усюды
Талька	10-38	12-19	штодз.	усюды
Рудзенск	11-44	12-41	штодз.	усюды
Асіповічы	10-41	12-48	штодз.	б/п Вярхі
Асіповічы	12-16	14-24	вых.	б/п Вярхі
Асіповічы	12-54	15-00	штодз.	усюды
Асіповічы	13-36	15-41	штодз.	усюды
Рудзенск	16-50	17-45	штодз.	усюды
Асіповічы	15-59	18-06	штодз.	б/п Вярхі
Асіповічы	16-43	18-51	штодз.	б/п Вярхі
Асіповічы	17-25	19-06	рабоч.	З прыпынкамі па Юбілейны, Пухавічы, Калядзічы, Мінск-Паўдн.
Асіповічы (паскораны)	17-58	19-40	штодз.	б/п Вярхі, Весялоўскі, Майскі, Блужа, Веленскі, Тэхнікум, Вендзеж, Дрычын, Н. Сяло, Раўнаполле, Рыбцы, Зазерка, Седча, Асееўка, Чыгуначны
Пухавічы	18-47	20-05	пт.	усюды
Талька	18-43	20-25	штодз.	усюды
Пухавічы	19-52	21-10	штодз.	усюды
Талька	19-54	21-37	штодз.	усюды
Асіповічы	19-57	21-58	штодз.	б/п Вярхі, Чыгуначны
Асіповічы	20-56	22-48	штодз.	да ст. Пухавічы — усюды; далей б/п Тэхнікум, Вендзеж, Новае Сяло, Раўнаполле, Рыбцы, Зазерка, Седча, Асееўка
Асіповічы	21-59	23-44	штодз.	б/п Вярхі, Весялоўскі, Майскі, Блужа, Веленскі, Тэхнікум, Вендзеж, Дрычын, Новае Сяло, Раўнаполле, Рыбцы, Зазерка, Седча

Прыбыццё на п.п. Інстытут культуры

Пачатковая станцыя	Час адпраўлення з пачатковай станцыі	Час прыбыцця на п.п. Інстытут культуры	Дні	Прыпынкі
Асіповічы	6-10	8-17	штодз.	усюды
Асіповічы	8-26	10-36	штодз.	усюды
Асіповічы	14-51	17-01	штодз.	усюды
Пухавічы	21-52	23-22	штодз.	усюды

НАВАГОДНІ ВАЛЬС

Сонцам асветлены шлях «Б'яседы». У час зімовага сонцастаяння ішлі яе апошнія рэпетыцыі перад запісам. Упершыню ён адбыўся ў радыёстудыі перад навагоднім святкам. І разам з гадавым кругабегам планеты, калі сонца паварочвае на лета, вядзецца адлік творчай дзейнасці ансамбля народнай музыкі Белтэлерадыёкампаніі.

Ля вытокаў шырока вядомага калектыву — кампазітар, прызнаны і ўшанаваны грамадствам. На той час Леанід Захлеўны ўжо меў ганаровае званне «Заслужаны дзеяч мастацтваў»

(1986), быў лаўрэатам прэміі Ленінскага камсамола Беларусі, усеаюзных і рэспубліканскіх конкурсаў і фестываляў савецкай песні. У 1990 г. яго запрасілі ў Белтэлерадыёкампанію на працу з музычнымі калектывамі, а пасля распаду гурта «Жывіца» даручылі стварыць ансамбль народнай музыкі.

Духам і стылем творчасць Леаніда Захлеўнага блізкая да народных узораў. Ён закончыў Гродзенскае музычнае вучылішча па класе баяна, а ў Белкансерваторыі — клас кампазіцыі ў А. Багатырова, які сваіх студэнтаў заўсёды заахвочваў уважліва вывучаць фальклор — скарбніцу нацыянальнага духу.

І вось ужо два дзесяцігоддзі «Б'яседа» ашчадна перадае сучаснаму пакаленню спеўнае характава свайго народа, яго стваральны размах. За плённую працу ансамбль атрымаў званне «Заслужаны калектыв», а яго кіраўнік — «Народны артыст Беларусі», Дзяржаўную прэмію Беларусі, прэмію «За духоўнае адраджэнне».

У рэпертуар «Б'яседы» арганічна ўвайшлі аўтарскія творы, якія мастацкай вобразнасцю сугучныя з народнымі. Песня «Навагодні вальс» Уладзіміра Карыўны і Леаніда Захлеўнага — пяшчотна-лірычны абразок, напоўнены любоўю, святочнасцю.

НАВАГОДНІ ВАЛЬС

Кружыцца, кружыцца, кружыцца, кружыцца
 Як быццам бы з цёплага ўзлеску
 Снег, снег, снег.
 Насустрэч халоднай зіме
 А каля ёлкі сняжынкамі
 Туды прыляцелі пралескі
 Дружнымі
 Сагрэць і цябе, і мяне.

Смех, смех, смех.
 Лёгка-лёгка, белыя-белыя
 Шэпат твой мілы,
 Нада мной
 чароўна-сняжынкавы
 Кружацца ў вальсе
 Закружыў,
 сняжынкі нясмелыя
 Думкі мае, нібы знічкаю,
 Чарадой.

Запаліў.
 Ты на сняжынках
 шчаслівай хвілінаю

Прыпеў:
 Іскрыцца сняжынкамі свята
 «Любіш — не любіш» —
 І гэтай зімай парой
 пад зоркаю сіняю
 У сэрцы агеньчык заўзятая
 Мне скажы.
 Распальвае светлы настрой.
 Прыпеў.

У гэтыя дні ансамбль народнай музыкі «Б'яседа» адзначае дваццацігоддзе творчай дзейнасці. З юбілеем, сябры! Супрацоўнікі і чытачы «Звязды» горача віншуюць вас.

Падрыхтаваў Міхась ШАВЫРКІН.

РУП «Витебский институт недвижимости и оценки» извещает о проведении повторного аукциона по продаже имущества ОАО «Белремстройсвязь»

- Здание паровозного депо, инв. № 54, пл. 719,0 кв. м, по адресу: Витебская область, Лепель, ул. Деловская, начальная цена продажи с учетом НДС — 10 847 780 руб., сумма задатка — 1 084 778 руб., для обслуживания здания выделен зем. участок площ. 0,3410 га. Официальное извещение опубликовано в информационно-аналитическом бюллетене «Конкурсные торги в Беларуси и за рубежом» от 08.09.2009 № 33.

Аукцион состоится **14 января 2011 в 12.00** по адресу: Витебск, ул. Свидинского, 4. Заявления на участие в аукционе принимаются в рабочие дни с 8.00 до 17.00 по 13.01.2011 (включительно) по адресу: Витебск, ул. Свидинского, 4. Заключительная регистрация участников **14.01.2011 с 11.30 до 12.00** по месту проведения аукциона. Порядок участия и проведения аукциона опубликован на сайте www.Osenka.by.

Дополнительную информацию можно узнать у Организатора аукциона: 8 (0212) 435 435; 8 (029) 591 00 02.

Расклад на іншыя накірункі будзе надрукаваны ў адным з бліжэйшых нумароў.

ЗАБЛЫТАНАЯ ПРАЎДА

У Баранавічах, у кааператыўным доме № 10 па вуліцы Касманаўтаў успыхнуў скандал, які працягваецца ўжо некалькі месяцаў. І процістаянню гэтаму, здаецца, не будзе канца, але ў ім ёсць і павучальныя моманты.

Самы вялікі вораг у чалавека — ён сам. Нехта стварае праблемы для сябе ці сваёй сям'і, хтосьці даймае суседзяў, а калі чалавек пачынае наводзіць «свой парадак» у шматкватэрным доме, то спакой той дом пакідае.

Праз сорак гадоў жыцця пад агульным дахам адна з жанчын заявіла, што ў яе кватэры холадна, бо ў іншых кватэрах на батарэях ацяплення ўстаноўлены дадатковыя рабрыны.

Мой дом — мая крэпасць

Каб правесці ўсе кватэры кааператыва, быў адпраўлены ліст у энерганягляд, і адтуль неўзабаве прыйшоў адказ, у якім рэкамендавалі праўленню стварыць камісію. З камісіяй затрымаўся не было, і вось група пенсіянераў пайшла па кватэрах лічыць рабрыны батарэй у залах, спальнях... Калі нехта не пускаў у сваю кватэру, то тады паперка-рэкамендацыя з энерганягляду прад'яўлялася як важкі дакумент. Вось у нас дакумент, і мы маем права.

Тая паперка абсалютна ніякага права не давала, але ж у яе можна было тыцаць пальцам і патрабаваць у гаспадара саступіць з парога.

— А хто мае права зайсці да чалавека ў яго кватэру?

З такім пытаннем я звярнуўся да **пракурора Баранавіцкага раёна Аляксандра СМАЛЯ**.

— *Можа зайсці толькі той, каго ўпусціць у сваё жыллё гаспадар, і гэтак права абараняецца Канстытуцыяй Беларусі.*

Калі ж нехта парушыць недарканальнасць жылля альбо іншай маёмасці чалавека ці ўварвецца ў яго без дазволу пражываючага там, то падпадзе пад артыкул 202 Крымінальнага кодэксу Рэспублікі Беларусь.

— **А калі гэта зробіць нейкі начальнік — чалавек пры пасадзе?**

— *Калі службовая асоба зробіць гэта незаконна, то яе чакана больш строгае пакаранне. Дарэчы, у Англіі наконце недарканальнасці жылля вельмі строгія законы. «Закон суровы, але гэта закон», — казалі ў Старажытным Рыме.*

Затым па кватэрах хадзіла яшчэ некалькі камісій з прадстаўнікамі энерганягляду, камунальнай службы, але не ва ўсе кватэры ўдалося трапіць — нехта не адчыніў дзверы ці гаспадары былі на працы...

Тыпавы праект і ацяпленне

Мала было пералічыць рабрыны на батарэях ацяплення, іх колькасць неабходна было супаставіць з праектам дома. Але інтрыга заключалася ў тым, што ў доме не аказалася праекта ацяпляльнай сістэмы. Куды падзеіліся тыя чарцяжы — сёння ўжо ніхто не ведае.

Спачатку старшыня кааператыва прынес нейкія лісты і заявіў, што гэта якраз і ёсць праект дома. Дзе ён узяў тыя чарцяжы, ведае толькі ён адзін, але многія сур'ёзна не ўспрынялі іх, бо на тых паперках не было ніякага подпісу і пячаткі. Мінута некалькі тыдняў, як старшыня з'явіўся з вокладкай «праекта», на якой стаяў штампік і подпіс **начальніка сантэхнічнага аддзела Баранавіцкага філіяла ААТ «Брэстпраект» Святланы ВАСІЛЕЎСКАЙ**.

«Аб'ект 74/68 «90-кватэрны жылы дом па вуліцы Касманаўтаў 10 у г. Баранавічы».

Не ведаю, хто папрасіў С. Васілеўскую паставіць гэты подпіс, для чаго гэта яна зрабіла... Ды і малпе на пальме ясна, што дом пабудаваны па тыпавым праекце, такіх дамоў па краіне сотні і ўсе яны будуць як блізнятны, бо ўзводзіліся па адным і тым жа... Але ці ва ўсіх дамах, узведзеных па адным і тым жа тыпавым праекце, аднолькавая колькасць рабрын у батарэях? Калі камісія прыйшла правяраць тыя батарэі ў кааператыўным доме, то аказалася, што ў кватэрах на пятым паверсе, у зале, па 15 рабрын. А ў «праекце», які мае шмат праваў без тлумачэння, іх 13. Значыць, дзве рабрыны трэба здымаць. У кватэрах на першым паверсе, калі звартацца з «праектам» — рабрын не хапае. А старшыня кааператыва супакойваў: «Я вам пастаўлю па максімуме». Што гэта за «праект», па якім можна ставіць колькасць рабрын на батарэях, як камусьці захацелася?

Я сустрэўся з С. Васілеўскай і паспрабаваў звярнуць увагу на недакладнасць, але яна была настроена катэгарычна: «Гэта тыпавы праект, а вы нічога не разумееце!»

Хто супраць, што вокладка, на якой стаяць подпіс, ад тыповага праекта ацяплення, і магчыма, я не ва ўсім разбіраюся, але ж нас цікавіць праект ацяплення дома №10 па вул. Касманаўтаў.

Дарэчы, калі той дом пабудавалі, С. Васілеўскай, напэўна, і на свеце не было.

Лепш яшчэ паслухаем разумных людзей, якія займаюць адказныя пасады.

Багуслаў РУДЗІК працуе намеснікам галоўнага інжынера Будтрэста № 25 і ў будаўніцтве ўжо 43 гады.

— *Існуе такое паняцце, як руха вятроў, а гэта значыць, што ацяпленне дома залежыць ад таго, як дом размяшчаецца на мясцовасці. Калі ён павернуты тарцом на поўнач, то ў ім адна колькасць рабрын на батарэях, а калі стаяць фасадам, то — іншая. Гэта толькі адзін нюанс.*

— **А калі ў тыпавым праекце зроблены змяненні: адна колькасць рабрын закрэслена, а напісана іншая?**

— *Усё сур'ёзна. У такім выпадку неабходна, каб на кожным лісце было ўказана: з якой нагоды зроблены змяненні, пры якіх абставінах, хто і калі іх зрабіў.*

Але каб праясніць сітуацыю яшчэ больш, я сустрэўся

з **начальнікам упраўлення капітальнага будаўніцтва горада Баранавічы Ягорам ЧАЙКОЎСКИМ**.

— *Сорак гадоў таму яшчэ не было нашай арганізацыі, і за савецкім часам існавалі зусім іншыя нарматывы. Напрыклад, вада па трубах ішла больш гарачая, чым сёння. А хіба надвор'е не ўпільнае на ацяпленне — зімы сталі больш цёплымі. Жыццё крочыць, і нарматывы па сістэмах ацяплення мяняюцца.*

— **Ягор Восіпавіч, калі ў доме згубілі праект, замяніць яго можна іншым — з другога дома?**

— *Таму ён не будзе мець юрыдычнай сілы.*

Пацікавіўся наконце тыпавых праектаў ацяплення і ў **галоўнага архітэктара горада Баляслава ТУМАШЧЫКА**.

— *Дамоў, узведзеных па адным тыпавым праекце, можа быць шмат, а вось ацяпленне ў іх адрозніваецца. Калі дом стаяць побач з цеплавой энергацэнтраллю, то вада ў дом паступае больш гарачая, а дамы, якія знаходзяцца далей, будуць мець іншую колькасць секцый на аб'яравальных батарэях. Ёсць многа іншых момантаў, якія ўлічваюцца.*

Думаю, з гэтым пытаннем усё ясна і няма неабходнасці звяртацца па тлумачэнне ў Міністэрства і ці іншыя сталічныя структуры — маштаб пытання не той.

Выкарыстаўшы подпіс С. Васілеўскай, старшыня кааператыва пачаў гэтай вокладкай трэсці, як дакументам. Вядома ж, з подпісам і штампам можна ісці па ўсіх інстанцыях.

Калі я пра вышэй адзначаную сітуацыю расказаў знаёмай — чалавеку «пры партфелі», то ён аж прыўзняўся ў крэсле. «Ды ў горадзе тысячы кватэр, у якіх на батарэях пастаўлены дадатковыя секцыі. І ў мяне стаяць, а што было рабіць, калі ў кватэры холадна? Каб хоць не знайшоўся дурань у нашым доме».

«Ад адной паршывай авечкі ўся атара чухаецца», — кажуць у народзе. А калі гэтую праблему ўзняць у іншых дамах горада? Усім сумна стане!

Калі пачалася разборка з батарэямі, то некаторыя жылцы яшчэ да камісій хуценька лішня рабрыны знялі, хоць маглі і не рабіць гэтага — трэба было толькі зрабіць перапад і плаціць за ацяпленне з улікам дабаўленых секцый. А нехта чакаў рашэння камісій. Здавалася, праблема закрытая і можна жыць спакойна, але не тут тое было.

Падчас прыезду чарговай камісіі адзін з былых старшыняў кааператыва (а іх было восем) пачаў паказваць, што ў падвалах другога і трэцяга пад'ездаў перавараныя трубы ў сістэме ацяплення. Наколькі тая пераварка ўплывала на цяпло ў кватэрах у цэлым, ніхто заключыў не даў, але калі парушэнне зроблена, то яго неабходна выправіць. Хто вінаваты?

У кожнай кватэры ёсць гаспадар, і ён нясе адказнасць за

ўсё, што там адбываецца. Але ж усе трубаправоды ў падвале дома з'яўляюцца агульнай уласнасцю кааператыва, у штаце якога ёсць старшыня, сантэхнік, выбрана праўленне, рэвізійная камісія. І што, ніхто з іх не бачыў, як пераварваліся трубы? Калі там нешта рабілася, то толькі пад камандай кіраўніка кааператыва ці з яго дазволу.

За тую пераварку нясе адказнасць кааператыву, а не людзі, якія жывуць у пад'ездзе. Маёмасць агульная, а вінаватых толькі суд можа ўстанавіць.

У гэтай сітуацыі прысутнічае і маральны бок.

Колькі гадоў жылі, і нікога з жылцоў гэта не хвалывала, а тут чалавек пачаў змагацца. А дзе ты быў раней? Апынуўся на пенсіі і ўспомніў пра справядлівасць?

Колькі гадоў жылі, і нікога з жылцоў гэта не хвалывала, а тут чалавек пачаў змагацца. А дзе ты быў раней? Апынуўся на пенсіі і ўспомніў пра справядлівасць?

Колькі гадоў жылі, і нікога з жылцоў гэта не хвалывала, а тут чалавек пачаў змагацца. А дзе ты быў раней? Апынуўся на пенсіі і ўспомніў пра справядлівасць?

Колькі гадоў жылі, і нікога з жылцоў гэта не хвалывала, а тут чалавек пачаў змагацца. А дзе ты быў раней? Апынуўся на пенсіі і ўспомніў пра справядлівасць?

Колькі гадоў жылі, і нікога з жылцоў гэта не хвалывала, а тут чалавек пачаў змагацца. А дзе ты быў раней? Апынуўся на пенсіі і ўспомніў пра справядлівасць?

Колькі гадоў жылі, і нікога з жылцоў гэта не хвалывала, а тут чалавек пачаў змагацца. А дзе ты быў раней? Апынуўся на пенсіі і ўспомніў пра справядлівасць?

Колькі гадоў жылі, і нікога з жылцоў гэта не хвалывала, а тут чалавек пачаў змагацца. А дзе ты быў раней? Апынуўся на пенсіі і ўспомніў пра справядлівасць?

Колькі гадоў жылі, і нікога з жылцоў гэта не хвалывала, а тут чалавек пачаў змагацца. А дзе ты быў раней? Апынуўся на пенсіі і ўспомніў пра справядлівасць?

Колькі гадоў жылі, і нікога з жылцоў гэта не хвалывала, а тут чалавек пачаў змагацца. А дзе ты быў раней? Апынуўся на пенсіі і ўспомніў пра справядлівасць?

Колькі гадоў жылі, і нікога з жылцоў гэта не хвалывала, а тут чалавек пачаў змагацца. А дзе ты быў раней? Апынуўся на пенсіі і ўспомніў пра справядлівасць?

Колькі гадоў жылі, і нікога з жылцоў гэта не хвалывала, а тут чалавек пачаў змагацца. А дзе ты быў раней? Апынуўся на пенсіі і ўспомніў пра справядлівасць?

Колькі гадоў жылі, і нікога з жылцоў гэта не хвалывала, а тут чалавек пачаў змагацца. А дзе ты быў раней? Апынуўся на пенсіі і ўспомніў пра справядлівасць?

Колькі гадоў жылі, і нікога з жылцоў гэта не хвалывала, а тут чалавек пачаў змагацца. А дзе ты быў раней? Апынуўся на пенсіі і ўспомніў пра справядлівасць?

Колькі гадоў жылі, і нікога з жылцоў гэта не хвалывала, а тут чалавек пачаў змагацца. А дзе ты быў раней? Апынуўся на пенсіі і ўспомніў пра справядлівасць?

Колькі гадоў жылі, і нікога з жылцоў гэта не хвалывала, а тут чалавек пачаў змагацца. А дзе ты быў раней? Апынуўся на пенсіі і ўспомніў пра справядлівасць?

Колькі гадоў жылі, і нікога з жылцоў гэта не хвалывала, а тут чалавек пачаў змагацца. А дзе ты быў раней? Апынуўся на пенсіі і ўспомніў пра справядлівасць?

Колькі гадоў жылі, і нікога з жылцоў гэта не хвалывала, а тут чалавек пачаў змагацца. А дзе ты быў раней? Апынуўся на пенсіі і ўспомніў пра справядлівасць?

Колькі гадоў жылі, і нікога з жылцоў гэта не хвалывала, а тут чалавек пачаў змагацца. А дзе ты быў раней? Апынуўся на пенсіі і ўспомніў пра справядлівасць?

Колькі гадоў жылі, і нікога з жылцоў гэта не хвалывала, а тут чалавек пачаў змагацца. А дзе ты быў раней? Апынуўся на пенсіі і ўспомніў пра справядлівасць?

Колькі гадоў жылі, і нікога з жылцоў гэта не хвалывала, а тут чалавек пачаў змагацца. А дзе ты быў раней? Апынуўся на пенсіі і ўспомніў пра справядлівасць?

Колькі гадоў жылі, і нікога з жылцоў гэта не хвалывала, а тут чалавек пачаў змагацца. А дзе ты быў раней? Апынуўся на пенсіі і ўспомніў пра справядлівасць?

Баранавіцкі гарвыканкам адмяніў рашэнне праўлення кааператыва і накіраваў прадпісанне зрабіць пераразлікі. І, як па ўзмаху чароўнай палачкі, зніклі тыя налічэнні.

Але колькі нерваў каштаваў людзям гэты канфлікт! А жыццё кароткае... можна выніку і не дачакацца, знаходзячыся на пенсіі.

За «базар» трэба адказаць

Цікава, што некаторыя прадстаўнікі камісій не дапускаюць з боку жылцоў ніякіх перацягванняў, быццам камісія — апошняя інстанцыя ў гэтай справе. Вось у кватэру прыходзіць супрацоўніца энерганягляду і гаспадару не дае слова сказаць.

Праекта няма, — кажа чалавек, — як вы можаце лічыць?

— Мне яго даў старшыня кааператыва, і я ведаю, што раблю, — абрывае жанчына.

Кожны спецыяліст перад тым, як прыступіць да праверкі, павінен быў устанавіць, што праект ацяплення сапраўдны, а затым ужо прад'яўляць людзям прэтэнзіі. А ў руках жанчыны няведома адкуль узятая чарцяжы. І толькі наступная камісія ўжо мела вокладку «праекта» за подпісам начальніка сантэхаддзела.

А чаму не ўнікнуць у сутнасць праблемы, пастарацца не дапускаць агрэху, якія затым прадстаўнікі розных арганізацый, завязаных у камісіі, імкнуцца выправіць — прыкрыць адно аднаго. Ясна, што ўсё заціхла б на самым пачатку, калі б запатрабавалі праект сістэмы абарэву дома. Няма праекта — няма размовы.

Адна камісія разбіраецца з катамі, бо нямогла з акна ўбачыла іх. Другая — наводзіць парадак са смеццем... і чым больш камісій, тым больш скаргаў.

За савецкім часам часта жонкі скардзіліся ў парткамы на сваіх ненаглядных. І камісіі пры парткамах разбіраліся ў сямейных справах. Зніклі парткамы, і жанчыны нясуць заявы ў міліцыю, пракуратуру ці суд. І гэта правільна, але ж нехта прыдумаву тыя камісіі пры парткамах. Дык чаму ж сёння не накіраваць тых, хто даймае скаргамі мясцовую ўладу, у іншым кірунку?

Калі ў пад'ездзе адзін любіць катой, а другі іх ненавідзіць і людзі канфлітуюць, то няхай пакрыўдзаныя заплаціць пошліну і звяртаецца ў суд. І гэтак па многіх скаргах — ідзіце ў суд, пракуратуру.

Складваецца ўражанне, што чыноўнікі любяць працаваць у розных камісіях. Скардзяцца, удыхаюць, маўляў, даймаюць бабкі, але маральна задаволеныя — пры справе.

У свой час рымскі імператар, якога завалілі скаргамі і даносамі, пагрузіў усіх даносчыкаў на карабель ды ўтапіў. І вялікі спакой наступіў у Рыме. Але гэта толькі гістарычны эпізод.

А нам неабходна, каб кожны чалавек, які займае пасаду, нёс адказнасць за свой подпіс, прынятае рашэнне, а ў выпад-

ку «праколу» начальнік яго не прыкрываў. На жаль, у нас часта якраз усё наадварот.

Закон і большасць

А зараз параважаем над самым важным. У кааператыве «Тэкстыльшчык — 1» (а ён на сёння адзін з самых неспакойных у горадзе) праблема не толькі ў трубах і батарэях, а ў парушэннях закона, бязмежнай свабодзе самакіравання, якая вылілася ў анархію.

Паводле Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь №43 ад 28.01.2008 года «Арганізацыя забудовшчыкаў абавязана забяспечваць: адлічэнні на капітальны рамонт дапаможных памяшканняў, канструктыўных элементаў, інжынерных сістэм дома пры яго эксплуатацыі ва ўстаноўленым парадку». (арт. 26)

Кожны жыллёвы кааператыву абавязаны штотомесячна адлічваць грошы не толькі на капітальныя рамонтны, але і бягучы. Паколькі агульную ўласнасць кааператыва неабходна пастаянна падтрымліваць у належным стане.

А ў кааператыве «Тэкстыльшчык — 1» пытанне аб адлічэннях выносіцца на агульны сход, і людзі галасуюць супраць унясення грошай на рамонт. Сітуацыя можа быць выправіць старшыня кааператыва, але ён не са сваіх, а «прышлы» і ідзе шляхам найменшага супраціву — над яго галавой дах не цячэ. А чаму б не растлумачыць людзям, што закон нельга адмяніць галасаваннем, што яго неабходна выконваць. Падгрыжанне большасці, ігнараванне законаў — шлях у нікуды.

І яшчэ. Адлічэнні павінны залежаць ад плошчы кватэры — за аднапакаёўку плаціць менш, чым за трохпакаёвую. Так павінна быць па законе, але ж большасць і тут супраць.

Перад тарцом дома ляжыць гара лістоў. У суседніх дамах вывезлі ішчэ восенню, а хіба не старшыня кааператыва павінен гэтым займацца?

Дому ўжо за сорак гадоў, неабходна мяняць трубы каналізацыі, водаправода, вокны ў пад'ездах, а хто гэта абавязаны рабіць і на якія грошы?

Адказ адназначны — жылцы дома і за свае грошы.

Паводле Указа Прэзідэнта, як і паводле закона «Аб сумесным домаўладанні» (8.01.1993 г. № 135-3), мясцова ўлада абавязана кантраляваць прававыя, сацыяльныя, арганізацыйныя і эканамічныя адносіны ў жыллёвых кааператывах.

Трэба не заіграваць з бабулямі, а тлумачыць людзям законы і накіроўваць іх дзейнасць у правыя рамкі.

***

Падзялюся з чытачамі маленёкмі сакрэтам. У гэтым доме жыву і я. Маю кватэру бура процістаянне абмінула, і можна было б не звяртаць на усё гэта ўвагі. Але калі мне перадалі дакументы, то давляюцца ўзяцца за пяро. Гэтая справа яшчэ не скончылася: адзін з «вінаватых» звярнуўся ў пракуратуру.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

ЗАТРЫМАЛІ КРЫЎДЗІЦЕЛЯЎ ПЕНСІЯНЕРАЎ

Каля года яны калясілі па рэспубліцы і пад выглядам мед-ці сацработнікаў абкрадвалі старых

У прыватнасці, як паведамлі карэспандэнты «Звязды» ў адзкіх інфармацыі і грамадскіх сувязяў ГУУС Мінгарвыканкама, «засваціліся» падазроныя не толькі ў Мінску, дзе за імі ўстаноўлена каля паўтара дзясятка падобных злачынстваў, але «папрацавалі» і ў Магілёве, Гомелі, Оршы. Затрыманых, абаруцанкі цыганскай знешнасці 24-х і 33-х гадоў, у сталіцы наведваліся толькі па канкрэтных адрасах, па якіх пражывалі выключна старыя людзі. Адметна, што апошняю інфармацыю ім давалі цыгане,

Ігар ГРЫШЫН.

ЗАЎТРА — БЯСПЛАТНЫ КАНЦЭРТ КАНТАРСКІХ СПЕВАЎ!

79-гадовы Абрахам Налівай выканае яўрэйскія творы, самыя раннія з якіх адносяцца да XVI стагоддзя!

Кантар Абрахам Налівай вядомы многім як мастак Анатоль Наліваеў. Гэта — адна і тая ж асоба. Чалавек неверагоднага лёсу. Яўрэй па маме, унук праваслаўнага святара па мянушцы «Поп-маслёнека». Менавіта дзед уратаваў сваю нявестку

Абрама са Шклоўскага гета за паўгадзіны да таго, як карнікі знішчылі ўсё да аднаго...

Абрахам Налівай адраджае кантарскія спевы — яўрэйскія мелодыі, якія гэтаму народу прад'яўляў, як яны кажуць, сам Усывышні. У рэпертуары Абра-

хама Налівай — кантарскія спевы, самыя раннія з якіх адносяцца да XVI стагоддзя. Яны будуць цікавыя не толькі яўрэям, бо ў гэтых спевах апісваецца побыт у беларускіх мястэчках, узаемаадносіны між людзьмі. Гэта нашае

жыццё таго часу, бо ў многіх мястэчках колькасць яўрэйў даходзіла да 60, а дзёнідзе — і да 90 працэнтаў.

Абрахам Налівай нарадзіўся ў 1931 годзе ў Рагачове. У 1935 сям'я вярнулася на радзіму маці — у вёску Рыжыкавічы пад Шкловам. Потым быў паваяваны Мінск

— на заданне свайго настаўніка па маляванні Сяргея Каткова 14-гадовы Абрахам (тады ўжо ён меў імя Анатоль — каб уражавацца) замалёўваў Стары Горад. Рабіць гэта было забаронена і мастакам, і фатографам. Але хлопчык асаблівай увагі не прыцягваў. Сёння малюнкі Анатоля Наліваева — часам адзінае сведчанне, які калі знішчылі наш Стары Горад...

Гутарку з гэтым цікавым чалавекам чытайце ў «Звяздзе» заўтра. А пакуль — Абрахам Налівай запрашае вас на свой канцэрт!..

Глеб ЛАБАДЗЕНКА. Фота аўтара. НЕ ПРАПУСЦІЦЕ!

5 студзеня (серада), Мінскі Яўрэйскі Абшчыны Дом (Харужай, 28), 18.30, уваход вольны!

НАПЯРЭДАДНІ святую мы амаль незаўважна для сябе «дзяжурна» зычым адзін аднаму шчасця-здараўя-поспеху. А вась маладыя жыхары Гомельшчыны нефармальна падышлі да задання паражаваць над пажаданнем сваёй краіне. Лепшыя іх працы, выкананыя ў самых розных жанрах, — ад эсэ да камп'ютарнага плаката — атрымалі высокую ацэнку на дзяржаўным узроўні. Па выніках раённых конкурсаў да ўдзелу ў абласным этапе было дапушчана каля 700 работ. У сшытках і на малюнках школьнікаў і студэнтаў — пажаданні Беларусі. Яны бачаць краіну зусім не тымі вачыма, што мы, дарослыя. Тым не менш, калі пачытаць іх роздумы над жыццём, высвятляецца, што будучыня Беларусі — у надзейных руках. Вось толькі некаторыя, самыя цікавыя, цытаты з твораў маладых.

Драгана Перыч, вучаніца 11 класа Акцябрскай сярэдняй школы Буда-Кашалёўскага раёна:

— Я нарадзілася ў Югаславіі ў 1993 годзе. Мой бацька адтуль родам, а маці — беларуска. Мая сям'я пераехала ў Беларусь на пастаяннае месца жыхарства. Я вучусь ў беларускай школе, вывучаю беларускую мову і гісторыю Беларусі. Лічу Беларусь сваёй Радзімай. Я планую сваю будучыню ў Беларусі. Трэба зрабіць усё магчымае, каб быць шчаслівым у сваёй краіне. А хто, калі не мы, моладзь, зробім Беларусь па-сапраўднаму моцнай і квітнеючай? Мне здаецца, у гэтым і заключаецца сутнасць грамадзянства, грамадзянства не толькі афіцыйнага, з уручэннем пашпарту, а сапраўднага — душой і сэрцам. Я зычу ўсім беларусам ганарыцца гісторыяй роднай краіны. У нас ёсць такія прыгожыя краявіды! Жадаю Беларусь шмат турыстаў з розных краін свету.

Тацяна Раманаўская, вучаніца 11 «А» класа г. Добруша:

— Да прыняцця Дэкларацыі аб незалежнасці БССР краіна ў складзе СССР не была сама-

стойным суб'ектам міжнародных адносін. Зараз маладая беларуская дзяржава актыўна імкнецца рэалізаваць свае нацыянальныя прыярытэты, перш за ўсё ў Еўропе. Беларусь упартая хоча заняць годнае месца сярод еўрапейскіх дзяржаў. Беларусь умее знаходзіць новых сяброў на міжнароднай арэне. Венесуэла, Сірыя, Бразілія, Кітай... Я ўпэўненая: што б ні здарылася, Беларусь выжыве.

Наталля Змушко, навучэнка 11 класа Гарбавіцкай сярэдняй школы Калінкавіцкага раёна:

— Мне хочацца, каб у нашай краіне больш увагі надалі перапрацоўцы адходаў другой сярэдняй, зменшылі колькасць сьравіны, звалачы і вёскамі. А галоўнае маё пажаданне краіне наступнае: знайсці ў будучыні экалагічна чыстае паліва. Каб нашы заводы менш забруджвалі навакольнае асяроддзе. Сёння чалавецтва павінна задумацца: што яно пакіне пасля сябе нашчадкам. Бо квітнеючая зямля можа паступова ператварыцца ў сметнік. Я не хачу, каб мая краіна стала такой. Калі мы задумаемся над усімі гэтымі пытаннямі, мы захаваем сабе здараўе і жыццё.

А здаровая нацыя зможа пабудаваць квітнеючую будучыню.

Лія Цыплянкова, навучэнка 11 класа, Гомель:

— У нас настаўніцкая сям'я. Нам, як нікому іншаму, зразумелая роля адукацыі. Я таксама маю намер атрымаць вышэйшую адукацыю. Праўда, у школу я не пайду. Я не хачу паўтарыць лёс сваіх блізкіх. Мне крыўдна за сваіх бацькоў: яны ўсё жыццё аддаюць школе, без выхадных і адпачынку. Зычу сваёй краіне годнай адукацыі. Мне прыемна, калі сябры бацькоў, якія прывязджаюць да нас з розных куткоў былога СССР, адзначаюць чысціню гарадоў, добрыя дарогі, дагледжаныя і засеяныя палі, якасць нашай прадукцыі. Мае цётка і дзядзька з рэспектабельнай Масквы плануюць, калі пойдучь на пенсію, вярнуцца на пастаяннае месца жыхарства ў Беларусь. Я іх разумею, таму што ўсё сваё жыццё я хачу працыці тут.

Марыя Пузанова, навучэнка 11 класа, Гомель:

— Ты жомаш жыць у іншым горадзе, пасёлку ці вёсцы. Мож, ты малады, а можа, у сталым узросце. Магчыма, ты іншай нацыянальнасці і размаўляеш на іншай мове... Але я дакладна ўпэўненая, што табе падабаецца чыстае неба над галавой, яркае сонца, добрыя людзі і сапраўдная дружба. Нас з табай аб'ядноўвае светлае пачуццё любові да нашай краіны. Калі ты хочаш і наступнай раніцай убачыць блакітнае неба, давай пажадаем нашай краіне спакою. Я спадзяюся, што ты, як і я, любіш ісці па чыстых вуліцах, таму давай пажадаем нашай краіне прыгажосці. А яшчэ — любові. Кожны

чалавек павінен любіць людзей, прыроду, месца, дзе жыве — усё тое, з чым ён сутыкаецца кожны дзень. Бо для сапраўднай любові не павінна існаваць перашкода.

Ягор Галай, студэнт групы MB-41 механічнага факультэта Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта транспарту:

— У савецкіх пашпартах была графа «нацыянальнасць». Нават у класных журналах тых гадоў было запісана, якой нацыянальнасці пачуць. Да гэтага можна ставіцца па-рознаму, але мне здаецца, што ведаць, хто ты, вельмі важна для кожнага. Пра чалавека, які не шануе свае карані, не ганарыцца сваімі продкамі, кажучь: «Іван-бязродзіч». Ува мне змяшалася руская і беларуская кроў. Дзед-беларус шмат гадоў працаваў у Сібіры. Я з самага ранняга дзяцінства ведаю: «Я — беларус!»

Марына Барысавец, навучэнка 3 курса Калінкавіцкага ліцэя:

— Яшчэ некалькі гадоў таму я цяжка хварэла. Толькі сумныя думкі наведвалі мяне. Патрапіла на лячэнне ў Гомельскі рэспубліканскі навукова-практычны цэнтр радыяцыйнай медыцыны. Там я зразумела: у нашай краіне здараюць людзей, асабліва дзяцей і моладзі, стаць на першым месцы.

Я зычу маёй краіне, любімай Беларусі, каб яе грамадзяне былі здаровыя і душой, і целам. Бо здаровы чалавек — шчаслівы чалавек, і краіну чакае шчаслівая будучыня. Я хачу, каб у Беларусі нарадзілася яшчэ больш дзяцей, якія, пасталеўшы, будуць праслаўляць Айчыну.

Сачыненні чытала Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Жыллё для чаргавікоў сёлета падаражэе не больш чым на 10—12 працэнтаў

Аб гэтым карэспандэнту «Звязды» паведаміў начальнік упраўлення жыллёвага будаўніцтва Міністэрства архітэктуры і будаўніцтва Беларусі Аляксандр ГОРВАЛЬ.

Згодна з зацверджанымі планами жыллёвай палітыкі міністэрства, у 2011 годзе кошт будаўніцтва жылля для грамадзян, што маюць патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, будзе рэгулявацца дзяржавай і стрымлівацца ў межах змянення індэкса будаўніча-мантажных работ. Сёлета гэты індэкс вызначаны для будаўнічай галіны ў памеры плюс 10—12 працэнтаў.

Дарэчы, летась на працягу года жыллё для чаргавікоў даражэла запланаванымі невялікімі тэмпамі. Паводле вынікаў трэцяга квартала, сярэдні кошт квадратнага метра жылля, што будавалася з дзяржаўнага бюджэту, склаў 1 млн 550 тысяч рублёў. Падстаў для больш істотнага даражэння жыллёвага «квадрата» для чаргавікоў у будаўнічай галіны пакуль няма. Аляксандр Горваль адзначыў, што спецыялістамі сёння разглядаецца магчымасць зрабіць яшчэ больш даступнымі ўмовы прадастаўлення льготных крэдытаў шматдзетным сем'ям.

Сяргей КУРКАЧ.

НА ПАЖАРЫ ЗАГІНУЛІ ДВА МАЛАДЫЯ МУЖЧЫНЫ

1 студзеня каля 5-й раніцы ў МНС паступіла паведамленне аб пажары ў прыватным жылым доме ў вёсцы Вялікае Міхайлава Шклоўскага раёна. З адной з дзвюх кватэр муж і жонка, пенсіянеры, эвакуваліся самастойна. А вась у кватэры № 2 загінулі людзі, паведамілі ў Магілёўскім абласным упраўленні МНС.

Гэтая кватэра выкарыстоўваецца жыхаром Магілёва як лецішча, і гаспадар у час пажару знаходзіўся ў горадзе. А вась яго 22-гадовы ўнук, які прыехаў святкаваць Новы год на вёску, загінуў на пажары разам сваім 29-гадовым знаёмым. Дзяўчына, якой 21 год, атрымала вялікія апёкі (80% цела) і шпіталізавана ў краіне цяжкім стане ў Шклоўскую раённую бальніцу. Прычыну пажару цяпер высвятляюць спецыялісты.

Ілона ІВАНОВА.

У гаражы пад Новы год

37-гадовы жыхар Жабінкі запрасіў у свой гараж знаёмую, і ўсё закончылася сумна і банальна. Каб было цяплей, завялі рухавік аўтамашыны. І задыхнуліся ад чаднага газу. Да Новага года заставаўся адзін дзень.

Сымон СВИСТУНОВІЧ.

МАЛЕНЬКІЯ НАВАГОДНІЯ РАДАСЦІ

Голас народа з Магілёўскай вобласці

«НЕ ЗАПРАШАЙЦЕ Ў ГАЛІВУД — У МЯНЕ НАВАГОДНІЯ ЁЛКІ!»

Уладзімір Ваакс, музыкант, начальнік аддзела культуры Клічаўскага райвыканкама:

— Для нашай сям'і 2010 год быў калі не пераломным, то вызначальным. Мая жонка Алена ўзначаліла дзіцячую школу мастацтваў у аграгарадку Арэхаўка, а я пайшоў кіраваць раённай культурнай. Цяпер Алена жартуе: «Муж пайшоў жыць на працу». Ну, не зусім так, таму што ў Клічаўскім раёне я жыву і працую больш за 20 гадоў, людзей ведаю, і людзі ведаюць мяне.

Значная падзея здарылася ў 2010 годзе: наш самадзейны ансамбль «Жытніца» атрымаў званне заслужанага. Гэта вельмі важна, і «Жытніца» пакуль адзіны сельскі ансамбль у Магілёўскай вобласці з такім гучным званнем.

А цяпер, вядома ж, самы гарачы час для артыстаў. Як гэта гавораць: не запрашаіце ў Галівуд — у мяне навагоднія ёлкі. Правільна, Новы год — гэта радасць, і таму артысты занятыя на святах ад каталіцкіх Каляд 25 снежня і да 19 студзеня, да самага Вадохрышча. Усе лепшыя творчыя сілы працуюць не дзеля грошай, а для людзей і іх цікавых зносін.

Хачу пажадаць усім людзям міру і баболей усмешак. Мне падаецца, што нават на негатыўны трэба рэагаваць усмешкай, і ў такім разе ўсё будзе добра.

«НАШЫ ДЗЕЦІ-ІНВАЛІДЫ ЎПЕРШЫНЮ АДПРАВІЛІСЯ Ў НАВАГОДНЯЕ ПАДАРОЖЖА»

Вячаслаў Клімовіч, дырэктар Веснаўскага дома-інтэрната для дзяцей-інвалідаў з асабліваціямі псіха-фізічнага развіцця, Глускі раён:

— Наша маленькая навагодняя радасць — гэта турыстычнае падарожжа ў Магілёў, якое арганізавала для дзяцей-інвалідаў прыватная фірма. Мы, вядома ж, і раней вывозілі дзяцей на экскурсіі, але толькі на аднадзённыя. А тут цэлыя тры дні, у якія ўмясцілася шмат забаў: навагодняе прадстаўленне, тэатр, заасад, конны манеж. У паездку адправіліся 8 чалавек. Пасля новага года фірма плануе запрасіць яшчэ адну групу ў Магілёў.

Увогуле ў нашым інтэрнаце жывуць 150 дзяцей, і, на жаль, далёка не ўсе яны з-за цяжкіх хвароб гатовыя да падарожжаў. Але абсалютна для ўсіх у нас адбылася свая вялікая навагодняя ёлка.

Пад Новы год мы ўзгадваем яшчэ адну сваю радасць — не маленькую, а вялікую. Паводле праграмы «Дзеці Беларусі» ў нас завяршылася рэканструкцыя лазнева-пралянага комплексу, дзе ёсць нават невялікі басейн для дзяцей. На гэта ўсё бюджэт выдаткаваў 1,4 мільярда рублёў. І мы вельмі задаволеныя.

Цяпер жывём новай марай. Некалькі гадоў таму ў адным з нашых будынкаў з'явілася жыллё для нашых старэйшых дзяцей: яны там жывуць самастойна ў пяці кватэрах па 2 чалавекі, з кухняй, утульна і камфортна. Але гэта толькі для хлопчыкаў. І цяпер мы марым аб падобным самастойным жыцці для старэйшых дзяўчынак.

(Заканчэнне. Пачатак у нумары за 31 снежня 2010 года.)

«ПОЎНЫ НАВАГОДНІ НАБОР: ЗАПЕЧАНАЕ ПАРАСЯ, АЛІЎЕ, МАНДАРЫНЫ І ШАМПАНСКАЕ»

Інга Шагава, былая гараджанка, а цяпер фермер у вёсцы Сідаравічы Магілёўскага раёна:

— Ой, мая радасць — што мінулы год нарэшце закончыўся, таму што ў ім мела розныя страты. У апошні спакотны дзень улётку пагарэла нарыхтаванае сена, што прывяло да скарачэння статку. Але не хочацца ўсё гэта ўзгадваць напярэдадні свят, будзем чакаць ад новага года маленькіх і вялікіх радасцяў, прыемных нечаканасцяў.

У Быхаўскім раёне, дзе нам аддалі закінутую ферму, цяпер гадуем жывёлу: каля 80 свіней і 15 кароў. Працы шмат, але мы спраўляемся. На свята прыехалі дзеці: Новы год будзем сустракаць за сямейным сталом, на якім абавязкова будзе запечанае ў духоўцы парася, традыцыйнае аліўе, мандарыны і шампанскае. Поўны навагодні набор!

Безумоўна, чакаю ад новага 2011 года завяршэння паласы няўдач. Няхай шэрая змяніцца на белую, малочную. Мы спадзяёмся на падтрымку дзяржавы ў нашых фермерскіх клопатах. Калі б нам яшчэ трохі дапамогі — напрыклад, — добрымі крэдытамі, — у нас было б яшчэ лепш. У новым годзе зычу ўсім беларусам усяго найлепшага!

«РАДАСЦЬ, ШТО НАРОДНАЯ СЦЕЖКА Ў ЛЯСНУЮ НЕ ЗАРАСТАЕ»

Айцец Георгій Сакалоў, настояцель праваслаўнага храма Святых Пятра і Паўла ў вёсцы Лясная Слаўгарадскага раёна:

— Ведаецца, у дзяцінстве Новы год быў вялікім святам, калі збіралася ўся сям'я. Цяпер, калі шчыра, я праводжу яго даволі сціпла.

Пазалетам ніякіх грандыёзных падзей у нашых краях не здарылася, але ў мяне самага, вядома, ёсць свае маленькія радасці. Маёй маці Ніне Канстанцінаўне ўжо за 80 гадоў: яна хварэла, а я вельмі перажываў, ці ўмацуецца яе здараўе і самаадчуванне. Якраз летас яна пайшла на папраўку, стала зноў бадзёрай, ходзіць і ўпраўляецца па гаспадарцы. Для мяне гэта — вялікая радасць!

Што датычыцца нашага прыходу, то мне падаецца, што мясцовыя жыхары пацяплелі да царквы. Прыязджалі (і цяпер таксама прыязджаюць) цікавыя людзі, каб паглядзець нашу царкву, узведзеную ў гонар перамогі Пятра I над шведамі і нядаўна адрастаўраную.

Шмат радасці прыносяць мне, як святару, хрышчэнні дзяцей і вячэрні. Летась у Лясной я павянчаў больш за дзесяць пар маладых, і больш за 70 хрэсьбінаў адбылося. Гэта, вядома ж, не ўсе мясцовыя людзі, але ўвага да Лясной радуе. Не зарастае да нас народная сцежка.

Я б пажадаў усім людзям у новым годзе быць больш уважлівымі адзін да аднаго. Выяўляць усё добрае, што ёсць у кожным з нас, у зносінах з людзьмі, блізкімі і чужымі. З Новым годам і надыходзячым святам Нарадзіння Хрыстова!

Запісала Ілона ІВАНОВА.

НЕАЖЫЦЦЁУЛЕНЫ ПРАЕКТ,

або Чаму Сталін не падпісаў дакумент аб стварэнні Беларускай арміі ў 1942 годзе?

Працягваем гутарку журналіста «Звязды» Паўла БЕРАСНЕВА з гісторыкам Уладзімірам ГУЛЕНКАМ.

(Працяг. Пачатак у нумарах за 23, 24 і 29 снежня.)

А немцы?

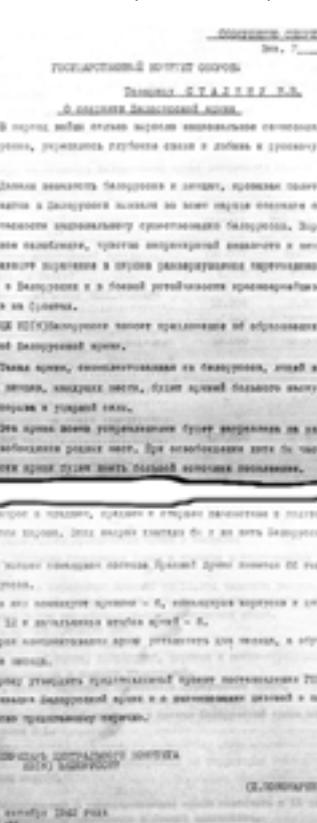
— Тут трэба глядзець на агульную сітуацыю ў Беларусі, якая складвалася і да вайны пад палякамі, і ў час вайны пад нямецкай акупацыяй. Скажу так: Масква вельмі раўніва і ўважліва сачыла за палітыкай нямецкіх акупантаў. Па-першае, тыя не распусцілі калгасы, гэтую зручную форму адабраў сельгаспрадукцыі — тут у Маскве з палёгкай уздыхнулі. Па-другое, сачылі за нацыянальнай палітыкай: што ж прапануюць немцы? На гэтым моманце спыніўся больш падрабязна. Калі прыйшла нямецкая армія, то мясцовую адміністрацыю на акупаваных тэрыторыях Беларусі пачалі фарміраваць з найбольш пакрыўджаных бальшавікамі — гэта з палкаў. А яны, у сваю чаргу, пачалі помсціць мясцовы населеныцтву, у першую чаргу беларусам, за тое, што тыя ўзялі з рук савецкай улады зямлю, адабраную ў палякаў, абсталыванне, жывёлу і гэтак далей.

Аднак нямецкая армія пайшла далей, і немцы прызначылі грамадзянскую адміністрацыю — Вільгельма Кубэ. Ён, у сваю чаргу, пачаў шукаць за мяжой беларусаў — маўляў, хлопцы, раскажыце, што там і як. І знайшоў такую групу эмігрантаў-беларусаў у Празе і Германіі — Ермачэнку, Іваноўскага, Астроўскага і іншых. Яны аказалі на яго вялікі ўплыў, паказалі яму, што трэба беларускасць развіваць і гэтак далей. Кубэ прыслушаўся і пачаў з адміністрацыйных пасадак здымаць палякаў, а ставіць замест іх беларусаў.

— Але ж Кубэ далёка не добры дзядзька...

— Правільна, ён перш за ўсё быў нацыстам і адстойваў інта-

рэсы Германіі, але не так прымітывуна і груба, як, скажам, у суседняй Украіне. Там Эрхы Кох сказаў: «Я прымушу мясцовых гарэлкай, махоркай і бізунном». І калі ва Украіне АУН-УПА зрабілі спробу абвясціць самастойную дзяржаву, то па асабістым загадзе Гітлера было пакарана

смерцю 720 бандэраўцаў. Такім чынам немцы нажылі сабе яшчэ аднаго ворага ва Украіне: у ляска ваявала як савецкія партызаны, так і бандэраўцы. Кубэ ж быў хітрэйшы — навошта з беларусаў рабіць ворагаў, калі іх можна было эксплуатаваць. Хочаце ведаць, чаму адбыўся гэты падзея? Гэта было ў час пераходу ад адміністрацыйных пасадак здымаць палякаў, а ставіць замест іх беларусаў.

цовых, тым лягчэй іх абіраць.

Дарэчы, не ведаю, адкуль немцы панабіралі такіх кніжак, мабыць, з часоў Першай светнай вайны, але з іх яны думалі пра беларусаў як пра самых прымітывных, забітых, зацоканых людзей. Яны пісалі ва ўнутранай перапісцы, што на кіраўнічыя пасады тут проста няма каго прызначаць з беларусаў. А Кубэ на пасяджэннях казаў, што беларусы не такія простыя і прымітывныя. 29 чэрвеня 1942 года ён апублікаваў праект указа аб Корпусе беларускай самааховы. Штаб Корпуса беларускай самааховы павінен быў складацца з трох дывізіяў (у Мінску, Баранавічах, Вілейцы), а штаб — размяшчацца ў Мінску. 16 ліпеня быў дадзены ўжо канчатковы загад аб фарміраванні КБС, а каб стварыць бачнасць таго, што корпус знаходзіцца пад беларускім кіраўніцтвам, немцы на вышэйшыя камандныя пасады дазволілі прызначаць беларусаў: Івана Ермачэнку, Іосіфа Гуцько, Франца Кушалы. Нават былі 1 ліпеня 1942 года адкрытыя курсы каманднага саставу КБС, дзе стала вучыцца 120 афіцэраў. Па сутнасці, гэта было амаль што вайсковае вучылішча, адкуль выйшлі беларускія афіцэры і ўнтар-афіцэры, якімі іх уяўлялі нацыяналісты. Добраахотна і прымусова ў Корпус беларускай самааховы было мабілізавана каля 15 тысяч чалавек, аднак адной з галоўных праблем арганізацыі КБС быў недахоп неабходнай колькасці беларускіх афіцэраў і ўнтар-афіцэраў. Заўважце, гэта пры тым, што, як пісаў Панамарэнка, у Чырвонай Арміі хапіла б беларускіх генералаў і афіцэраў хоць на пяць Беларускіх армій! Да таго ж Акаўцы і АУН-УПА змаглі разам мабілізаваць толькі 30 тыс. прыхільнікаў на тэрыторыі Беларусі, а колькасць савецкіх партызан і падпольшчыкаў у Беларусі дасягала 440 тыс. чалавек.

(Працяг тэмы — у наступным нумары.)

ПЕРШЫ ЭЛЕКТРАЦЯГНІК «ГАРАДСКІХ ЛІНІЙ» ДЛЯ МІНСКА САБРАНЫ ў ШВЕЙЦАРЫІ

Чакаецца, што ў канцы студзеня 2011 года ён прыбудзе ў Беларусь. **Электрацягнік даставяць з Швейцарыі на 6 грузавіках.** «Гарадскія лініі» звязуць сталіцу з бліжэйшай прыгараднай зонай ужо ў канцы трэцяга — пачатку чацвёртага квартала 2011 года. У перспектыве маршрут працягнуць да Заслаўя. На ўчастку Мінск — Ждановічы актыўна вядуцца будаўнічыя і рамонтныя работы чыгуначнай інфраструктуры. Для «Гарадскіх ліній» прадугледжаны ўласнае графічнае афармленне, свой фірменны колер. Таварны знак праекта — астра на чырвоным фоне. У лютым і сакавіку 2011 года чакаецца прыбыццё ў Беларусь другога і трэцяга швейцарскіх электрацягнікоў. У сакавіку 2010 года Беларуская чыгунка заключыла кантракт са швейцарскай кампаніяй Stadler на пастаўку 10 электрацягнікоў.

Віктар КУШНАРОЎ, «Мінск—Навіны».

ПОГЛЯД
КРОХІ ЛЁД ІЛЮЗІЙ

КУП «Баранавіцкі Лядовы палац» як самастойнае прадпрыемства ліквідавана і перададзена на баланс гарадскога аддзела па фізічнай культуры, спорце і турызме.

Жаданне ўзвесці Лядовы палац у Баранавічах з'явілася яшчэ ў 2001 годзе, калі гарадская ўлада дала дазвол Баранавіцкаму аддзяленню чыгункі правесці практна-разведвальныя работы для ўзвядзення палаца побач з санаторыем «Магістральны». Але аказалася, што месца не падыходзіць, бо для такога грандыёзнага комплексу патрэбна значна большая тэрыторыя.

Пра Лядовы ўспомнілі толькі праз тры гады. Быў дадзены дазвол на праектаванне Лядовага палаца ў Баранавічах. І рашэнне тое было вельмі разумнае, бо Лядовы быў разлічаны на 500—800 месцаў, а для такога горада як Баранавічы гэта больш чым дастаткова. Але восенню гэтага ж года ў Баранавіцкім гарвыканкаме адбылася першая працоўная нарада, на якой пачалі абмяркоўваць зацверджаны ў вобласці праект. І тут была выказана прапанова, што Баранавічам патрэбна больш буйны Лядовы палац — на 2000 месцаў, і ўвогуле чаму б не ўзвесці культурна-спартыўны комплекс, у якім можна было б праводзіць розныя відовышчы.

Але ж прэтэнзіі на такі грандыёзны размах неабходна было абгрунтаваць. І за гэтым справа не стала. Націск рабіўся на шматфункцыянальнасць палаца, былі «праведзены маркетынгавыя даследаванні і эканамічныя разлікі, якія цалкам пацвярджаюць ідэю самаакупнасці рэалізаванага праекта».

Хто тыя даследаванні і разлікі рабіў, невядома, але як паказала будучыня, яны аказаліся «туфтой».

А далей болей. Лядовы — «гэты надзвычай цікавы аб'ект для прыцягнення ў горад турыстаў, у тым ліку і замежных». Але каб паехалі турысты ў Баранавічы, неабходна, каб было там на нешта паглядзець. А за што ў горадзе можна захапіцца вокам? Баранавічы — не Нясвіж, не Мір, не Навагрудак... Напрыклад, у санаторыі «Магістральны» адпачывае больш за 30 працэнтаў замежных грамадзян, і толькі таму, што там створаны ўсе ўмовы для адпачынку і лячэння.

Але каб распацаць такую грандыёзную будоўлю, неабходна было мець грошы...

Калі гораду патрэбна такі аб'ект, калі зроблены выкладкі, што палац будзе даваць прыбытак, то чаму б яго не ўзвесці? Але можна паглядзець і па-іншаму — у горадзе шмат праблем, вось у новым мікрараёне неабходна ўзвесці шэраг сацыяльных аб'ектаў, і такі вялікі палац гораду не патрэбна...

Гэта калі глядзець на сітуацыю па-гаспадарску. Пакуль узводзілі Лядовы, а будавалі яго замест трох гадоў два, ніхто не думаў пра заўтра дзень, а жылі тысячамі кубаметраў вывезенага грунту, залітага бетону... перадавікі спаборнічалі і даводзілі выпрацоўку да 400—500 працэнтаў! Усё гэта было.

Лядовы палац узвялі. Праўда, абласных і рэспубліканскіх грошай не хапіла, і гораду давялося падціснуць свой бюджэт. А калі наступілі будні, то знікла эйфарыя і развясцілі ілюзіі. Міную месяц, другі і стала ясна, што спартыўны комплекс плошчай 22 тысячы квадратных метраў — для горада цяжкае ноша.

У Лядовым 711 памяшканняў!!! А акрамя лядовай арэны з 2000 месцамі для глядачоў, вялікая колькасць розных залаў для трэніровак, гульні ў міні-футбол, баскетбол... бильярд-цэнтр. А яшчэ ў палацы пяць бараў, кавярня і два рэстараны.

І гэта ў той час, калі ў горадзе зніклі рэстараны: «Вясна», «Гай», рэстаран на вакзале «Баранавічы Палескія»...

Ніхто нічога не мае супраць узвядзення Лядовага палаца ў тым ці іншым населеным пункце, але ён павінен адпавядаць магчымасцям райцэнтра ці горада. Калі б у Баранавічах узвялі Лядовы па праекце, які зацвердзіў аблвыканкам 16.02.2004, то праблем такіх у горада не было б. А калі верх бяруць мясцовыя карпаратыўныя інтарэсы, то ў накладзе застаецца дзяржава.

Даследаванні, разлікі... а ці падлічылі, колькі трэба грошай, каб такую махіну зімой абгрэць? Я не эканаміст, але думаю, каб Лядовы мог звесці канцы з канцамі, неабходна прывесці ў рух усю яго шматфункцыянальнасць — комплекс павінен шумець, як вулей — дзень і ноч. У барах і рэстаранах народ весяліцца, у боўлінг-зале людзі катаюць шары, а ў саўне парацца... Але дзе ўзяць столькі ахвотнікаў у райцэнтры?

За паўгода ў Лядовым змянілі трох дырэктараў і ад кожнага з іх патрабавалі, каб палац даваў прыбытак. У такіх выпадках крайні знойдзецца? Ты — дырэктар КУП «Баранавіцкі Лядовы палац», то за ўсё і адказваеш. І здарылася тое, што павіна было здарыцца. Толькі за 9 месяцаў мінулага года Лядовы панёс страты на 1 млрд 77 млн рублёў.

Не разумела, для чаго было ладзіць у Лядовым выставы-кірмашы, калі ў горадзе пустея Палац культуры тэкстыльшчыкаў, і там месца дастаткова, каб правесці выставу ці канцэрт — дзве глядзельныя залы чакаюць артыстаў і глядачоў. Шматфункцыянальнасць Лядоваму палацу не патрэбна была. Надумалі ў палацы праводзіць івяселлі, але ініцыятыва не знайшла падтрымкі ў насельніцтва, паспрабавалі памяшканні здаць у арэнду прадпрымальнікам, але і тут пракол, бо Лядовы знаходзіцца не ў цэнтры горада, а на ўездзе ў яго.

У свой час Камітэт дзяржкантролю правёў праверку і было ўстаноўлена, што кошт будаўніцтва Лядовага палаца завышаны («Звязда» пісала пра гэта), але пры такім размаху будоўлі паўмільярда — туды, паўмільярда — сюды... і не прыкмеціш.

Пасля рэарганізацыі Лядовы палац асноўную ўвагу будзе ўдзяляць падрыхтоўцы спартсменаў. Уся маёмасць Лядовага перайшла да дзвюх дзіцяча-юнацкіх спартыўных школ горада. І гэта добра, але ж дзецям не патрэбны бары і рэстараны... А вось што датычыцца таго мільярда з гакам стратаў, то іх трэба было б ускласці на тых, хто актыўна прасоўваў гэты маштабны праект. Чаму за чыесьці ілюзіі павіна плаціць дзяржава — усё мы? У час супрацьстаяння Старажытнага Рыма з Карфагенам адзін рымскі сенатар кожную прамову пачынаў са слоў: «Карфаген павінен быць разбураны!» І я гэтакасама паўтараю: «Неабходна жыць па сваіх інтэрэсах». Інакш...

Сымон Свістуновіч.

Усходні гараскоп на тыдзень
Блізнят чакаюць новыя спакусы, а Шалі змогуць
выкарыстаць капрызы лёсу ў сваіх інтарэсах

У АВЕН. Давядзецца забыцца пра адпачынак і спакой, бо на гэтым тыдні вас чакае шмат спраў. Аўторак можа апынуцца мітуслівым днём, разнастайныя падзеі будуць імкліва змяняць адна адну. Калі хочаце справіцца з гэтым і змяніць сітуацыю на сваю карысць, ад вас запатрабуюцца незвычайная рашучасць і хуткая рэакцыя. Імкніцеся не прагнуць неадкладных змен, прыслухайцеся нават да самага ціхага шэпту інтуіцыі. Перш чым штосьці сказаць, спачатку добра падумайце. Вас чакае духоўны рост і самаўдасканаленне, праўда, для гэтага запатрабуюцца некаторыя намаганні з вашага боку.

У ЦЯЛЕЦ. Самы час узяць адпачынак і адправіцца ў вандраванне. Калі не атрымаецца выбрацца надоўга, абавязкова з'ездзіце хоць бы на выхадныя за горад. Пажадана не прыспешваць падзеі, інакш не зможаце аб'ектыўна разлічыць свае сілы. Надайдзе досыць часу рашэнню старых праблем. Менавіта цяпер вы можаце разлічваць на дапамогу сяброў і блізкіх людзей. У сераду верагодная цікавая дзелавая сустрэча, якая можа зменіць у вашым жыцці. У пятніцу да вас, напэўна, будуць прыдзірацца па дробязях, так што не плануйце на гэты дзень нічога важнага. Пасля такога бурнага дня субота і нядзелю здадуцца абсалютна спакойнымі, вы паспееце за іх зрабіць нават больш, чым маглі сабе ўявіць.

І БЛІЗНЯТЫ. Адкрыюцца новыя магчымасці і новыя спакусы. Не варта ўзвальваць на сябе больш, чым зможаце зрабіць. Аўторак удалы для авалодання новымі навыкамі, так што можаце асвоіць якое-небудзь рамяство паміж справай. У пятніцу будзьце асцярожнымі са словамі, абдумвайце як след тое, што кажаце. Калі не зробіце гэтага, то можаце панадаваць невыканальным абяцанняў і апыняцеся ў далікатным становішчы. У суботу імкніцеся да гармоніі, раўнавагі і душэўнага камфорту, захоўвайце спакой.

У РАК. Асабліва ярка праявіцца такія вашы якасці, як мэтанакіраванасць і самадысцыпліна, — нават калі раней вы маглі на іх пажаліцца. Вам лёгка будзе рэалізаваць свае творчыя задумкі — як у адзінкавай, так і ў калектыўнай працы. Дзейсныя і прыемныя будуць далёкія паездкі. У чацвер і пятніцу правяце больш увагі і дабрыні да навакольных. У выхадныя атрымаеце сапраўднае задавальненне ад творчай працы.

У ЛЕУ. Сукаючыся і не мітусіцеся, плывіце па цячэнні. У партрэбы час рака жыцця сама вынесе вас туды, куды трэба. На працы верагодныя праблемы, звязаныя з інфармацыяй. Таму не забывайце: чым менш ведаеш — тым мацней спіш. Паспрабуйце рацыянальна расходваць свае сілы, пазбягайце перагрузак. Вам проста неабходны цалкам пасіўны адпачынак — паляжаць на канапе, паглядзець тэлевізар. Будзьце асцярожныя з транспартам. У сераду і чацвер пажадана не пачынаць новых спраў і не планаваць нічога сур'ёзнага. У пятніцу верагодныя весткі ад далёкіх (у геаграфічным плане) сяброў або сваякоў. У нядзелю адмоўцеся ад непатрэбных сустрэч.

У ДЗЕВА. На гэтым тыдні давядзецца добра папрацаваць, у адваротным выпадку багаж незавершаных спраў можа затармазіць ваша прасоўванне наперад. Асабліва шмат будзе валтузіць з паперамі. Сачыце за тым, што кажаце, бо любое неасцярожнае слова можа павярнуцца супраць вас. Калі вы прыслухаецеся да сабе і даверыцеся сваёй інтуіцыі, то вам будзе шанцаваць, і тады вы зможаце ўвасобіць у рэальнасць амаль усё задуманае. Ваша працаздольнасць у пачатку тыдня дазволіць правяць сябе з лепшага боку і будзе ацэнена начальствам.

У ШАЛІ. Зможаце дабіцца поспеху — няхай прамежкавага, але ён апынецца для не менш каштоўным, чым буйнае дасягненне. Будзе шмат асаблівых амбіцый, паўстане жаданне пусліць пыл у вочы, але замест гэтага давядзецца шмат працаваць. Праўда, у панядзелак пачуццё ляюты можа задушыць усе іншыя жаданні, але ў другой палове тыдня сіл і энергіі значна дадасца. У чацвер у вас з'явіцца шанц выкарыстаць капрызы лёсу ў сваіх інтарэсах. А вось у выхадныя дні давядзецца сур'ёзна разбірацца

з хатнімі справамі і праблемамі.
І СКАРПІЕН. Уменне імгненна арыентавацца ў складаным становішчы стане вызначальным фактарам. Калі справы запатрабуюць ад вас хуткіх рашэнняў, паспрабуйце быць на вышыні. У сярэдзіне тыдня праявіце разумную асцярожнасць. Паспрабуйце не вяртацца дадому позна, трымайцеся далей ад патэнцыйна небяспечных месцаў. У сераду і ў першай палове чацвярга вакол вас можа скласціся дысгарманічная атмасфера, якая характарызуецца недаверлівасцю, адсутнасцю разважанасці ў поглядах. Маўчаны ў такім становішчы будзе сапраўды золатам. У другой палове тыдня добра было б адпачыць ад навакольнага напружанага становішча.

У СТРАЛЕЦ. Час спрыяе рашэнню праблем на працы, бо цяпер вы зможаце справіцца або амаль справіцца з усімі цяжкасцямі. Калі задумалі памяншаць працу, то адкладзіце свае задумкі да больш спрыяльнага часу. Але калі ў вас ёсць цікавыя прапановы — не дайце ім прапасці. Найбольш спрыяльным днём для рэалізацыі задум, звязаных з прафесійнай дзейнасцю, з'яўляецца аўторак. Старайцеся разлічваць на сваю інтуіцыю.

У КАЗЯРОК. Тыдзень даць вам час на ўсведамленне і выпраўленне памылак і пралікаў, зробленых у нядаўнім мінулым. Прызнайцеся сабе, што некаторыя вашы рашэнні былі занадта экстравагантнымі і не заўсёды прадуманымі. Паспрабуйце ўтаймаваць ганарыстасць, прыслухацца і пачуць патрабаванні навакольных, і тады справы пойдуча на лад. Па меры сіл ухваляйцеся ў часавыя рамкі, выключыце спазненні. Ад вас можа запатрабавацца аператыўнасць у прыняцці рашэнняў. У суботу магчымыя рознагалосці паміж вамі і блізкімі, іх будзе цяжка ўладзіць мірным шляхам.

У ВАДАЛЕЙ. Высокая працаздольнасць, прадпрымальнасць і ўпэўненасць у сабе будуць характарызаваць вас і могуць апынуцца прадметам зайздрасці навакольных. Праблемы, якія раней здаваліся невырашальнымі, распадуцца на шэраг дробных задач, так што пераадолець іх будзе няцяжка. Рэкамендуецца ўспомніць і аднавіць старыя сувязі і знаёмствы, па нейкіх прычынах напэўна забытыя. У чацвер вас заўважаць і ацэняць. Правядзіце суботу ў коле сяброў — і даведаецеся шмат цікавага. У нядзелю лепш не абмяркоўваць з блізкімі людзьмі фінансавыя пытанні.

У РЫБЫ. У партнёрскіх адносінах вызначачна змены ў лепшы бок, вы будзеце шмат размаўляць на цікавыя тэмы, якія абяцваюць прыбытак. Магчымыя сумесныя дзелавыя паездкі. У панядзелак можаце даведацца важныя навіны ад чалавека, з якім у апошні час не мелі стасункаў. У чацвер верагодныя сваркі і неразумненне з боку блізкіх людзей — не хвалойцеся, праблемы будуць вычарпаны ўжо на наступны дзень. У канцы тыдня непажадана прымаць удзел у сумніўных прадпрыемствах і даярцаць незнаёмым людзям. Суботу і нядзелю варта правесці на людзях — гэта выдатны час для паездкі на прыроду з сябрамі або наведвання выстаў, тэатраў, канцэртаў.

КУП «Гомельоблпреклама»
філіял «Эксперт-Услуга» (арганізатар аукцыона)
по поручению ОАО «Гомельхимагро» (продавец)

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ
12 ЯНВАРЯ 2011 ГОДА ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА
по продаже имущества одним лотом в 11.00
в городе Гомеле по улице Гагарина, 20, кабинет 2-16.

Задаток, который составляет 20 000 000 белорусских рублей, для участия в аукционе перечисляется на расчетный счет ПРОДАВЦА аукциона: р/с 3012340690012 в ЗАО Банк ВТБ (Беларусь), г. Минск, МФО 153001108, УНП 490493134.
Дополнительная информация размещена в газете «Звязда» № 240 (26848) от 08.12.2010.

МИНСКИЙ РАЙОННЫЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ 14 января 2011 г. повторно проводит открытый аукцион по продаже земельных участков в частную собственность граждан Республики Беларусь в Минском районе

	Лот 1	Лот 2
1 Адрес земельного участка	Горанский с/с, д. Казаки	Михановичский с/с, п. Михановичи
2 Кадастровый номер	623681307601000028	623684204601001307
3 Площадь земельного участка	0,1785 га	0,1179 га
4 Целевое назначение	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома
5 Расходы по подготовке документации (рублей)	1 316 596	1 285 510
6 Начальная цена земельного участка (рублей)	8 000 000	22 000 000
7 Задаток (рублей)	800 000	2 200 000

Аукцион состоится по адресу: г. Минск, ул. Ольшевского, д. 8. Дата проведения: **14.01.2011 г. в 9.00.** Заявления на участие и необходимые документы принимаются с 8.00 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Ольшевского, д. 8, к. 416. Окончание приема заявлений и документов: **10.01.2011 г.** Контактный телефон: 204 11 62.

Задаток за участие в аукционе на Лот 1 перечисляется на расчетный счет № 3600621020043 ГУ МФ РБ по Минской области, филиал № 614 ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Минск, ул. Червякова, 2, код 520, УНП 6000523360, код платежа – 04901.

На Лот 2 – на расчетный счет № 3600621090116 ГУ МФ РБ по Минской области, филиал № 614 ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Минск, ул. Червякова, 2, код 520, УНП 600303747, код платежа – 04901.

К участию в аукционе допускаются физические лица, подавшие в комиссию в указанные сроки соответствующее заявление с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный

новый в объявлении расчетный счет задаток.

Все желающие могут ознакомиться с документацией и земельными участками в соответствующем сельисполкоме.

Аукцион признается несостоявшимся в случаях, если: ни один из участников аукциона после трехкратного объявления первой объявленной цены не поднял аукционный номер; ни один из участников аукциона в соответствии с решением комиссии не был признан победителем; заявление об участии в аукционе подано менее чем двумя участниками аукциона (в этом случае местный исполнительный комитет в течение 10 рабочих дней после признания аукциона несостоявшимся принимает решение о предоставлении единственному участнику земельного участка в частную собственность. В течение 10 рабочих дней со дня принятия указанного решения гражданин обязан внести плату за земельный участок в размере его начальной цены, увеличенной на 5 %, возместить расходы,

связанные с подготовкой аукциона и документации, необходимой для его проведения, и выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона).

Документы, необходимые для участия в аукционе:

1. Заявление на участие в аукционе с указанием кадастровых номеров и адресов земельных участков.

2. Заверенные банком копии платежных поручений о внесении задатка на расчетный счет.

3. Гражданином – копия документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования (ксерокопия паспорта);

3.1 представителем гражданина – нотариально удостоверенная доверенность.

При подаче документов на участие в аукционе граждане Республики Беларусь предъявляют паспорт гражданина Республики Беларусь, а представители граждан – документ, удостоверяющий личность.

«СУЧАСНЫ БЕЛАРУСКИ КАЛЯНДАР» ДНЯМІ ПАБАЧЫЎ СВЕТА

А ў інтэрнэце адбылася яго прэзентацыя

«Сучасны беларускі календар», аўтарамі якога з'яўляюцца Валерый Сафонаў і Валянцін Свіягін, — гэта вялікі альбом з фотаздымкамі. Але фотаздымкі не звычайныя, а адмысловыя — сучасныя і беларускія. Кожнаму з 12 месяцаў новага 2011 года ў календары адпавядае свой жаночы вобраз. Для праекта сфатаграфавалася 12 сучасных беларускіх літаратарак: Тамара Лісіцкая, Віка Трэнас, Дыяна Балыка, Алена Ярмаловіч, Наталля Батракова, Света Бень, Вольга Тарасевіч, Вольга Гапеева, Вольга Акуліч, Яўгенія Пастэрнак, Валерыя Кустава, Ганна Альхоўская.

Пад фотаздымкамі пісьменніц змешчана сціслая інфармацыя пра іх. І на календары кожная па-свойму адзначыла месца, які ўвасабляла, — кружочкамі ад рукі абведзены важныя, на думку жанчын, даты месяца: «Мой Д.Н.», «Міжнародны дзень роднай мовы», «Пачаць новую кнігу», «Сусветны дзень акіянаў», «Дзень народзінаў Якуба Коласа» і інш. Такім чынам, уладальнікі «Сучаснага беларускага календара», чый своеасаблівы лозунг, дарэчы, «Праўдзівая жаночая песня», могуць бліжэй пазнаёміцца з асобамі пісьменніц.

— Ідэя тэматычнага календара прыйшла мне ў галаву, калі я на свае вочы пабачыў, як здымаецца фільм паводле кнігі Тамары Лісіцкай. Я літаральна адкрыў для сябе сучаснага беларускага аўтара. Але ёсць яшчэ нехта! І цалкам магчыма, што я не адзін пра гэта не ведаю. Пачаў шукаць. І знайшоў дванаццаць прыгожых, разумных, таленавітых, творчых жанчын. Думаю, што яны вартыя таго, каб прадстаўляць не толькі саміх сябе, але і нашу сучасную літаратуру, — лічыць Валерый САФОНАЎ, дырэктар рэкламнага агенцтва «Ікселент», якое, дарэчы, разам з друкарняй «Поліпрынт» і працавала над календаром.

Вольга ЧАЙКОЎСКАЯ.

КАЛЯДЫ: АБХОД ДВАРОЎ КАЛЯДОЎШЧЫКАМІ

Калі ў першы калядны вечар асноўны клопат людзей быў скіраваны на паяднанне сям'і, то асноўныя рытуальныя дзеянні другога вечара мелі іншую, больш шырокую, накіраванасць (уласна родавую). Некалькі сем'яў блізкіх сваякоў складалі аснову роду, а некалькі родаў (таксама ў пэўнай ступені сваяцкіх у дачыненні адзін да аднаго) утваралі вясковую абшчыну. Сям'я жыла перш за ўсё штодзённым клопатам, а вось калі надыходзіла якое-небудзь каляндарнае свята (тыя ж Каляды, Масленіца, Вялікдзень) або свята сямейна-родавай накіраванасці, то для ўдзелу ў іх збіралася некалькі родаў.

Другі дзень Калядаў быў сваім характарам набліжаны да святаў агульнародавай прымеркаванасці. З надыходам прыцемкаў збіралася некалькі гуртоў вясковай моладзі, пераапрапаналіся ў незвычайныя строі, бралі з сабой казу і з песнямі-вішаваннямі абыходзілі па парадку ўсе вясковыя хаты. Лічылася вялікай непавагай і прадказаннем усялякіх бедаў, і здарэнняў і нават хвароб, калі нейкую хату па розных абставінах абміналі калядоўшчыкі.

Было адно правіла-выключэнне. Яно вымагала вясёлы, вірлівы гурт моладзі не наўмысна, а ў адпаведнасці з патрабаваннямі даўняй традыцыі абмінуць тую хату, якую сёлета напаткала вялікая гора — смерць каго-небудзь з дамачадцаў. Тая сям'я на працягу года несла на сабе знак жалобы, таму ні яе члены, ні хто-небудзь з чужых людзей не мог зайсці да яе ў хату і паводзіць сябе неадпаведным чынам (спяваць, танчыць, расказваць забаўляльныя гісторыі).

Абход двароў рабіла вясковая моладзь. Да выканання святачнага абрада-

вага дзеяння рыхтаваліся загадзя. Трэба было развучыць даволі вялікія па сваіх памерах тэксты абрадавых песень, зрабіць прыгожую калядную зорку, набыць свечкі, абразок, падрыхтаваць саламяны куль, з якога выраблялі выяву казы або мядзведзя. Нарэшце, трэба было пераапрапануцца ў маскарнае адзенне.

Кожны з удзельнікаў хлапечка гурта выконваў сваю абрадам прадугледжаную, роллю. Узначальваў гурт павадыр (стары сівы дзядок), які вадзіў на павадку казу або казла. Выяву гэтай жывёліны рабілі наступным чынам. Выбіралі сярод прысутных самага швавага, рухавага, здольнага на ўсялякія штукарствы хлопца, апрапаналі яго ў вывернуты кажух, падвязвалі куль саломы, спляталі рогі, хвост, чаплялі званочкі. Задойга да Калядаў хлопцы разам з дарослымі рабілі ляпу. Да дугі або якой-небудзь выгнутай палкі мацавалі выразаную з дрэва або сапраўдную галаву казы. Потым гэтак прыстасаванне прасоўвалі пад кажух, а хлопец схіляўся амаль да зямлі, пры гэтым яго постаць нагадвала выяву добра знаёмай свойскай жывёлы.

Гурт калядоўшчыкаў заходзіў у двор і пачынаў спяваць песню: «Добры вечар таму, хто ў гэтым даму, святы вечар, хто ў гэтым даму...» Кожная сям'я чакала гэтага моманту, таму гаспадар хутка выходзіў на ганак і запрашаў незвычайных гасцей да сябе. З шумам, гаманой, прыгаворамі, жартамі гурт увальваўся ў хату.

Гаспадыня выносіла калядоўшчыкам розныя прысмакі: кавалак саланіны, колца каўбасы, качан квашанай капуста, мочаныя яблыкі. Госці складвалі падарункі ў торбу і з песняй-развітаннем пакідалі гасцінную хату, каб рушыць далей.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

Яркія аранжавыя шарыкі з прыемным, салодкім з кіслінкай, смакам і чароўным водарам — любімы зімовы дэсерт. Але мандарыны — не толькі вельмі смачны, але і вельмі карысны плод, які валодае мноствам каштоўных якасцяў, і дзякуючы гэтаму знайшоў ужыванне не толькі ў гастронаміі, але і ў іншых галінах нашага жыцця.

Мы любім мандарыны за іх смак!

Салодкі, без гаркаватага прысмаку, утрыманне цукру на 7% большае, чым у апельсінах, лёгкая лупіцца. Ёсць гатункі мандарына без костачак, ён доўга не псуецца, захоўвае пры гэтым усе вітаміны і не ўтрымлівае нітратаў. Па ўтрыманні вітамінаў, каштоўных кіслот і мікраэлементаў яго можна смела заносіць у разрад рэкардсменаў! У мандарыне змяшчаецца фоліевая і бэта-карацінавая кіслата, калій, магній і кальцый, вітаміны С, Р, В₁, В₂, А, D, К.

Дарэчы, у ежу рэкамендуецца ўжываць мандарыны цалкам — разам з белай сеткай, якая ўтрымлівае гліказіды — рэчывы, што ўмацоўваюць сасуды. Ды і лупіну выкідаць не варта, яна таксама вельмі карысная — за кошт утрымання эфірных алеяў, арганічных кіслот, флаваноідаў, вітаміну С, караціну. Напой, прыгатаваны з адвару мандарынавай лупіны і мёду, паляпшае выпрацоўку страўнікавага сакрэта і стымулюе засваенне ежы, ды і проста вельмі смачны.

А яшчэ з лупінак мандарына можна зрабіць смачныя цукаты, якія выдатна замяняюць любыя цукеркі. Асноўная сфера ўжывання мандарынаў — салаты з садавіны, варэнне, кампоты і жэле, але не толькі! Яны выдатна спалучаюцца з рознай гароднінай, рысам, мясам і рыбай, так што можна выкарыстаць мандарыны і як інгрэдыент самых розных салатаў і гарачых страў.

Мандарынавая касметалогія

Мандарыны — каштоўны касметычны прадукт. Выкарыстоўваецца ўсё: сок, мякаць, лупіна — усё ідзе на падрыхтоўку розных прэпаратараў для падтрымання прыгажосці і здароўя скуры. Крэмы, ласьёны, гелі для душа, шампуні розных вытворцаў у якасці аднаго з інгрэдыентаў вельмі часта ўтрымліваюць тыя або іншыя

СВЯТОЧНЫ ФРУКТ

Мандарыны пахнуць навагодняй ялінкай і цудоўным настроем

мандарынавы ўключэнні. Шырока ўжываецца мандарынавая касметыка і ў хатніх умовах.

Самая простая маска — кашка з расціснутай мякаці мандарына. Выдатна асвятляе, падцягвае, выраўноўвае тон, увільгатняе сухую і нармальную скуру твару. Накладваць яе варта 2-3 разы ў тыдзень, на 15-20 хвілін, можна змяшаць кашку з мёдам, свежай смятанай або з яечным жаўтком.

Туалетная вада: асвятляе і амалоджае любую скуру, сцягвае поры. Для яе прыгатавання лупіну мандарына трэба заліць халоднай гатаванай вадою (у фарфоравым посудзе), у вадзе лупіну разрэзаць на дробныя кавалачкі, настойваць суткі, затым працадзіць. Гэтай мандарынавай вадою можна праціраць твар раніцай і ўвечары.

Ласьён для тлустай скуры твару: асвятляе, пазбаўляе ад тлустага бляску. Для прыгатавання ласьёну мандарыны разам з лупінай дзярчуць на тарцы, дадаюць 120—150 мл гарэлкі, настойваюць у цёмным месцы 1 тыдзень, працэдуваюць. Калі дадаць да гэтага настою 2-3 сталовыя лыжкі гатаванай вады і 1 чайную лыжку гліцэрыны, атрымаецца выдатны ласьён для нармальнай скуры.

Маска для твару з цэдры: падыходзіць для сухой і нармальнай скуры, выдатна асвятляе. Для падрыхтоўкі сухія лупіны мандарынаў трэба здрабніць у парашок, старанна змяшаць 1 ч. л. мандарынавага парашку з 1 ч. лыжкай яечнага жаўтка і 1 ч. лыжкай смятаны. Атрыманую масу накладваць на твар і шыю на 20 хвілін, затым змыць цёплай вадою.

Маска для тлустых валасоў: увільгатняе і сілкуе. Для яе падрыхтоўкі змешваем сок 2 мандарынаў, 10 кропель алею мелісы, 1 ст. лыжку гарчыцы. Наносім на тлустыя валасы па ўсёй даўжыні. Праз 20 хвілін трэба вымыць галаву з шампунем. Маска валодае комплексным дзеяннем: вітаміны, якія змяшчаюцца ў мандарынах, сілкуюць і увільгатняюць валасы; алею мелісы нармалізуе сакрэцыю сальных залозаў, змагаецца з перхаццю, а гарчыца, акрамя таго што з'яўляецца прыродным антысептыкам, забівае бактэрыі, якія выклікаюць перхач і ўбірае ў сябе тлушч са скуры галавы.

Сумесь для ванны: дапамагае расслабіцца пасля працоўнага дня, узніме настрой, змякчыць і падцягне скуру. Трэба здрабніць лупіны ад мандарынаў (самі мандарыны можна з'есці, прыгатаваць з іх сок або выкарыстаць для падрыхтоўкі маскі). У атрыманую масу можна дадаць некалькі кропель іглічнага альбо лавандавага алею, а можна абысціся і без яго. Апускаем у ванну, напоўненую вадою камфортнай тэмпературы, у якую дадаём атрыманую сумесь, і атрымліваем асалоду, але не больш чым 20 хвілін.

Мандарыны — лекар

Шырока ўжываюцца мандарыны і ў медыцыне. Яны павышаюць апетыт, паляпшаюць абменныя працэсы, выкарыстоўваюцца пры авітамінозах і як эфектыўны супрацьастматычны сродак.

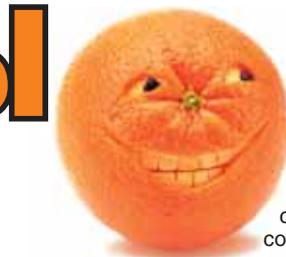
Шклянка мандарынавага соку ранкам — добры і смачны сродак для ачышчэння лёгкіх і бронхаў ад слізі.

Свежая мандарынавая лупіна выкарыстоўваецца пры лясчэнні ванітаў, боляў у жываце, дыярэі і бранхітаў, а высушаная супакойвае цэнтральную нервовую сістэму і падаўжае дзеянне болесуцяшальных сродкаў. Адвар з мандарынавых скарынак дапамагае пры бранхіце і трахеіце, змякчае кашаль і аказвае адхарквальнае дзеянне.

Мандарыны можна выкарыстоўваць як сродак, які спыняе кроў, а таксама яны добра дапамагаюць пры сімптомах таксікозу ў цяжарных. Досыць з'есці некалькі долек мандарына, і праходзіць млоснасць, сцішваюцца болі ў жываце.

Мандарыны і мандарынавы сок дзякуючы фітанцыдным уласцівасцям аказваюць антымікробнае дзеянне, таму эфектыўныя пры дызентэрыі, пры іншых захворваннях страўніка-кішачнага тракта, якія суправаджаюцца паносамі.

Фітанцыдныя ўласцівасці соку мандарынаў працягваюцца і пры лясчэнні захворванняў

скуры — свежы сок забівае некаторыя

грыбкі, у тым ліку і тыя, якія пашкоджаюць пазногці. Шматразовае ўціранне ў пазногці і скуру соку з долкі або лупіны мандарына знішчае грыбок не горш за спецыялізаваныя мазі.

Мандарыны — сябар тонкай таліі

Мандарыны настолькі дыетычныя і нізкакаларыйныя плод, што іх можна спакойна есці ў вялікай колькасці (калі няма алергіі і іншых супрацьпаказанняў), зусім не баючыся за фігуру! Мякаць мандарына складаецца амаль на 90% з вады, а ў залежнасці ад утрымання цукру (7-12%) іх каларыйнасць вагаецца ад 38 да 45 ккал на 100 г.

Але і гэта яшчэ не ўсё. Не так даўно навукоўцы з Паўднёвай Карэі выявілі, што ўжыванне мандарынаў спрыяе памяншэнню атлусцення печані і зніжае тлушчавыя запасы ў брушной по-

ласці. У эксперыменце прымалі ўдзел вучні, якія пакутуюць ад атлусцення. Падчас даследавання было выяўлена, што дзеці, якія штодня пілі мандарынавы сок, страцілі больш лішняга вагі, чым тыя, якія сок не пілі. Іншыя ўмовы — харчаванне і фізічныя практыкаванні — былі аднолькавыя.

Ёсць яшчэ абнадзейлівыя вынікі эксперыменту на грызунах. Аказваецца, інекцыі мандарынавага канцэнтрату вядуць да страты паловы тлушчавы адкладаў на жываце. Вядома, пераносіць вынік даследаў на жывёл на чалавека не зусім карэктна, але нешта ў гэтым ёсць...

Толькі не перастарайцеся ў імкненні скінуць вагу — не варта забываць, што цытрусавыя з'яўляюцца адным з самых моцных алергенаў, да таго ж злоўжыванне імі можа аказваць негатыўнае ўздзеянне на стрававальную сістэму і ныркі. Тым, хто пакутуе ад гастрыту, язвы, энтэрыту, халецыстыту, варта захоўваць асцярожнасць пры ўжыванні мандарынаў і ведаць меру.

Чым пахнуць мандарыны...

Цудам, тамніцай, казкай, снегам, навагодняй ёлкай і добрым настроем! Варта пацяць лупіць мандарыны (прычым у любы час года) і ўдыхаць гэты тонкі, салодкі, своеасаблівы водар, мы ў думках перамяшчамся ў атмасферу навагодняга свята — вось такая атрымліваецца «машына часу»! Ужо за адно гэта можна любіць мандарыны!

А ўся справа, дзіўны эффект паху — у эфірных алеі мандарына, якім такая багатая яго аранжавая лупіна. Ён даволі агрэсіўны і змяняе свае ўласцівасці ў залежнасці ад тэмпературы і сонечнага святла — можа і апячы. У склад гэтага алею ўваходзяць α-ліманен, цытраль, альдэгіды, спірты, мейлавы эфір антранілавай кіслаты. Спалучэнне гэтых кампанентаў і надае мандарынаваму алею, пладам, лісцю і маладым парасткам своеасаблівы пах, які ўзнікае настой, надае бадзёрнасць. Ды і глядзець на гэты плод адно задавальненне, яркія аранжавыя мячыкі дораць нам адчуванне радасці, захаплення, душэўнага ўздыву!

Замор'е

Падрыхтаваў Іван КУПАРВАС.

КАМПЛИМЕНТ АБО АБРАЗА?

Вандроўка ў іншую краіну можа апынуцца нялёгкай справай.

Многіх гэта здзівіць, але, калі вы пакажаце тыповы для амерыканца або еўрапейца жэст «каза» або «рокер» (указальны палец і мезенец глядзяць уверх, сярэдні і безыменны пальцы прыціснутыя да далоні, а вя-

лікі палец адстаўлены ўбок), то ў Італіі ў такім чынам заявіце сустрэчнаму, што жонка яму здраджвае! Каб пазбегчы падобных, даволі распаўсюджаных, казусаў, перад пачаткам навагодніх вакацый у Вялікабрытаніі выпусцілі кнігу «Не зразумей мяне няправільна — глабальны гід жэстаў». Прывядзём толькі некалькі прыкладаў з гэтага дапаможніка:

«Добра» або «выдатна» ў Вялікабрытаніі, ЗША, Паўднёвай Карэі, Паўднёвай Афрыцы.

«Адзін» у Францыі, Польшчы, Швейцарыі. «Вульгарная абраза» ў Афганістане, Іране, Іраку.

«Як вам гэта?» або «Што вы хочаце?» у Італіі. «Маленькі» або «трохі» ў Конга. «Прыгожы» або «добры» ў Турцыі. «Адзін момант» у Егіпце.

«Прэч адсюль!» у Чэхіі, Даніі, Нідэрландах. «Давайце сюды!» у Гане, Філіпінах, В'етнаме.

«Два» ў Бельгіі, Ліхтэнштэйне, Нідэрландах. «Восем» у Кітаі. «Дрэжны» ў Італіі.

«Выдатна» ў ЗША, Канадзе, Мексіцы, Швейцарыі. «Вульгарная абраза» ў Бразіліі.

НЕСПРЫЯЛЬНЫЯ ДНІ І ГАДЗІНЫ У СТУДЗЕНІ

- 5, серада, 11.00—15.00
- 7, пятніца, 20.00—24.00
- 8, субота, 0.00—2.00
- 10, панядзелак, 10.00—14.30
- 13, чацвер, 2.00—3.00
- 15, субота, 12.00—13.00
- 17, панядзелак, 17.00—18.30
- 19, серада, 20.30—21.30
- 21, пятніца, 18.00—22.00
- 23, нядзеля, 19.00—23.00
- 28, пятніца, 2.00—6.00
- 30, нядзеля, 9.00—13.00

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА
ЗАСНАВАЛЬНІКА:
 Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь,
 Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь,
 Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь
Рэгістрацыйнае пасведчанне
 нумар 2 ад 17 лютага 2009 года.

УЛАДАР САНТА-КЛАУСАЎ

Інакш, пэўна, не назавеш канадца Жана-Гі Лакера, які сабраў найбуйнейшую ў свеце калекцыю Санта-Клаусаў. Усяго ў распараджэнні 74-гадовага калекцыянера знаходзіцца 25189 «асобнікаў» Санта-Клауса ў выглядзе дэкаратыўных фігурак, цацак, посуду, постараў і іншых прадметаў.

Паводле слоў Лакера, ягона калекцыя ўзяла пачатак у 1988 годзе, калі цётка яго жонкі падарыла яму старадаўнюю фігурку Санта-Клауса з пап'е-машэ. Канадскі рэкардсмен расправёў, што з тых часоў ён то сам купляе сабе фігуркі Санты, то атрымлівае іх у падарунак ад сяброў. Дасягненне Лакера было афіцыйна зарэгістравана і занесена ў Кнігу рэкордаў Гінэса. Дарэчы, 15 снежня калекцыянер вырашыў даць магчымасць усім ахвотным на свае вочы палюбавацца сваім зборам і адкрыў у склепе свайго дома імправізаваную экспазіцыю, у рамках якой выставіў усе 25189 Клаусаў. Выстава будзе адчыненая для наведвання да 15 студзеня 2011 года.

З'ясі цукерку — папрыгажэш

Неўзабаве ў Еўропе пачнуць прадаваць «Beauty Sandy» — цукеркі без тлушчу і цукру, якія, паводле слоў распрацоўнікаў, падаўжаюць маладосць і лечачы скуру.

У 2011 годзе ў брытанскіх крамах з'явіцца першыя «цукеркі прыгажосці», якія, калі верыць рэкламе, «зможуць зрабіць прыгажуню кожнага». Ласунак прыдумала дантыст з Бразіліі Крысціяна Аркангела. Цукеркі «Beauty Sandy», якія з'яўляюцца часткай брэнда Beauty'in, ужо прадаюцца ў гэтай краіне і карыстаюцца вялікім попытам. Па словах распрацоўнікаў, цукеркі паляп-

шаюць здароўе і настрой, затарможваюць працэс старэння і могуць выдатна справіцца з праблемамі скуры. Прадукт не ўтрымоўвае тлушчаў, кансервантаў, цукраў і соды. Каларыйнасць гэтых цукерак вельмі малая, затое яны насычаныя калагенам і вітамінамі. Дарэчы, іх рэкамендуецца ўжываць з аднайменным напоем. Аднак эксперты не ў захапленні ад смактулек, бо іх продаж можа прывесці да з'яўлення масавых сур'ёзных праблем з зубамі. А многія бацькі занепакоеныя тым, што ласункі перастаюць прыносіць дзецям радасць і будуць успрымацца як лекі.

А вы паспелі?

РАСІЯ РАЗВІТАЛАСЯ З 100-ВАТНЫМІ ЛЯМПАЧКАМІ І ЗАМАРОЖАНАЙ КУРЫЦАЙ, А ІСПАНСКІЯ БАРЫ — З КУРЦАМІ...

Дні перад Новым годам — час мітусні. Аднак, калі падумаць, то шмат што з запланаванага можна здзейсніць і ў новым годзе. Шмат, але не ўсё. Інфармацыйны сайт Forbes.ru склаў пералік з 25 важных спраў, якія абавязкова трэба было зрабіць да 31 снежня, бо можна было спазніцца ўжо назаўсёды.

Напрыклад, толькі да 31 снежня можна прайсціся па Парыжы ў паранджы, паколькі з 1 студзеня 2011 года ў Францыі ўступае ў сілу забарона на нашэнне ў грамадскіх месцах мусульманскага адзення, якое хавае жаночы твар. Пад забарону трапляюць чадра, паранджа і нікаб. Штраф за парушэнне будзе складаць 150 еўра. Яшчэ большы штраф (30 тысяч еўра) чакае мужчын, якія прымушаюць жанчын да нашэння такога адзення.

Толькі да 31 снежня ў Італіі і Малайзіі можна было купіць пластыкавы пакет, бо з 1 студзеня 2011 года ў Італіі ўступіла ў сілу забарона на выкарыстанне і вытворчасць пластыкавых пакетаў. Было падлічана, што італьянцы штогод выкідаюць больш як 20 млрд пластыкавых пакетаў, таму 73 працэнты італьянцаў падтрымалі поўны пераход на пакеты з альтэрнатыўных матэрыялаў — баваўны, лёну і каноплі. У той жа дзень аналагічная забарона ўступіла ў сілу і ў Малайзіі, аднак не па ўсёй краіне, а толькі ў штаце Пінанг — самым густаселеным у краіне.

Толькі да 31 снежня ў Іспаніі і Польшчы цяпер курэнне ў барах. З 2011 года ў Іспаніі ўступае ў сілу закон, які забараняе курэнне ва ўсіх без выключэння барах, кавярнях і рэстаранах. З 1 студзеня магчымасць штрафаваць парушальнікаў забароны на курэнне ў грамадскіх месцах атрымалі і польскія паліцэйскія. Там поўная забарона на курэнне ў барах і рэстаранах уступіла ў сілу яшчэ 15 лістапада 2010 года.

да запланавана забарона на абарачэнне электралампачак магутнасцю 75 Вт і больш, а з 1 студзеня 2014 года — магутнасцю 25 Вт. Сусветным лідарам у барацьбе за нізкае энергаспажыванне выступае Англія. Там лямпы напальвання ў 75 і 100 ват трапілі пад забарону яшчэ ў 2009 годзе, а з 1 студзеня 2011 года пад забарону трапілі лямпачкі магутнасцю больш як 40 Вт.

Таксама толькі да Новага года расіяне мелі магчымасць купіць на рынках і ў крамах замарожаную курыцу. Далей у продаж будзе паступаць

толькі птушка ў ахалоджаным выглядзе. Ну і, нарэшце, з 1 студзеня 2011 года сесці за руль аснашчанага спецыяльным і праблёмным маячком аўтамабіля могуць у Расіі толькі тыя кіроўцы, якія прайшлі спецыяльную падрыхтоўку па новай праграме, зацверджанай Міністэрствам адукацыі і навукі. Акрамя агульнай падрыхтоўкі, тэорыі бяспекі і заняткаў па аказанні першай дапамогі раненым, спецкурс уключае і курс «Этыка ў кіраванні аўтамабілем са спецыяльным». Для перападрыхтоўкі вадзіцеляў патрабуецца прыкладна паўтара тыдня, за якія тым вадзіцелям засвоіць «прамудрасці» этыкі на дарозе.

Надзея НІКАЛАЕВА.

СЁННЯ

Месяц Маладзёк у 11.03. Месяц у сузор'і Казярога.

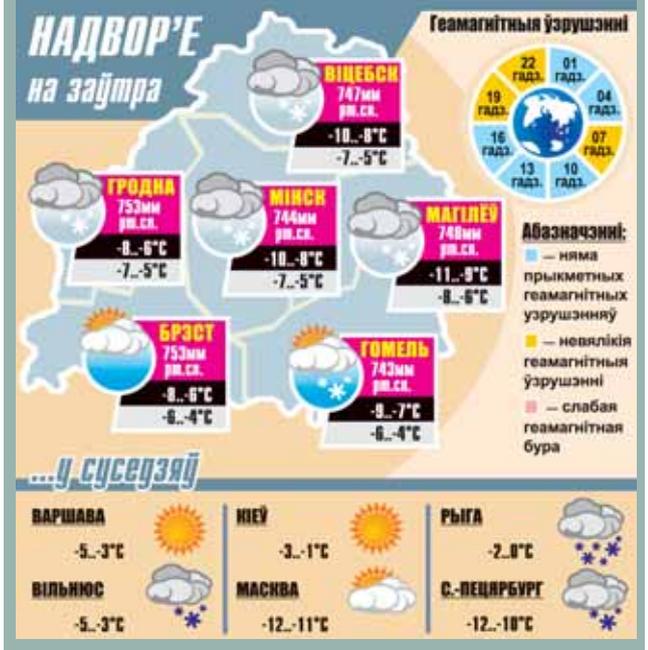
Сонца	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск	8.27	16.01	7.34
Віцебск	8.24	15.44	7.20
Магілёў	8.17	15.52	7.35
Гомель	8.06	15.56	7.50
Гродна	8.41	16.18	7.37
Брэст	8.33	16.27	7.54

Імяніны

Пр. Настасі, Дзмітрыя, Фёдара.
 К. Алжбеты, Ангелікі, Анелі, Рыгора, Тьтуса, Яўгена.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

4 студзеня

1729 год — нарадзіўся (Навагрудскі павет) Яўхім Літавор Храптовіч, вядомы грамадскі і палітычны дзеяч ВКЛ, філосаф, публіцыст, паэт і перакладчык. З 1765 года з'яўляўся маршалам галоўнага трыбунала ВКЛ, з 1773-га — падканцлер літоўскі, загадваў дэпартаментам акадэміі і школ ВКЛ, адзін з арганізатараў і членаў Адукацыйнай камісіі. З 1791 года — міністр замежных спраў, канцлер ВКЛ з 1793-га. У сваіх маёмных у Шчорсах і Вішневе замяніў паншчыну чыншам (аброкам), пабудоваў у Шчорсах палац, школу, уніяцкую царкву, арганізаваў бібліятэку з архівам. Памёр у 1812 годзе.

1764 год — Расія ўступіла ў саюз з ворагам Аўстрыі, Фрыдрыхам Прускім, для сумесных дзеянняў у Польшчы. Фрыдрых пусціў у ход думку аб падзеле Рэчы Паспалітай паміж яе суседзямі — Расіяй, Прусіяй і Аўстрыяй. Кацярына II згадзілася на падзел, бо не магла даць адпору Прусіі і Аўстрыі, знаходзячыся ў вайне з Турцыяй.

«Няма такога асла, які, любуючыся сабой у лужыне, не глядзеў бы на сябе з задавальненнем і не знаходзіў бы ў сабе рыс каня».

Гюстаў Флабер (1821-1880), французскі пісьменнік.

15 ПРЫМЕТ ТАГО, ШТО НОВЫ ГОД НАСТУПІЎ

Вы прачынаецеся ў касцюме Дзеда Мароза. Вы снедаеце ў гадзіну дня салатай аліўе з відэочымым прыкметамі сэксанд-хэнда. У місцы ката ляжыць вялікі кавалак заліўнога астрыны. Сам кот са слядамі марозіва і губной памады на пысе знаходзіцца дзесьці пад ваннай. Ёлка па адхіленні ад вертыкалі пакідае далёка ззаду Пізанскую вежу. Колькасць цэлых цацак на ёлцы і пабітых на падлозе прыблізна роўная. Са спіртнога дома застаўся адзін чай. Курыць і думаць не хочацца наогул. Мабільнік цалкам разраджаны. Стан столі наводзіць на

думку, што запуская петарды на вуліцы, мабыць, было нецкава. На вуліцы так ціха, што чуны шум у галаве. Вас мучаюць абяцаны прысці сёння ў гасці, дадзеныя ўчора прыблізна 20-ці знаёмым. Па люстэрку паказваюць чорт ведае што. Фатаграфія цешчы абклеена зэтыкеткамі ад мараканскіх мандарынаў. Прысутнічае нясцерпнае жаданне вярнуцца ў 31 снежня.

Гэта да мяне

ISSN 1990 - 763X

ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ:
 тэл./факс: 287 17 79,
 e-mail: reklama@zvzyzda.minsk.by

http://www.zvzyzda.by; e-mail: info@zvzyzda.minsk.by
 Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўляюцца меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадруку матэрыялаў толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адраснасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адрэдавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку».
 ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009.
 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79.

Выходзіць 250 разоў у год. Тыраж 33310. Індэкс 63850.
 Зак. № 28. Нумар падпісаны ў 19.30.
 М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
 П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

УНАРОДНЫМ КАЛЕНДАРЫ на 2011 год прадстаўлены асноўныя святы і прысвятыкі з магчымымі кароткімі тлумачэннямі, прыкметамі і г.д. Дні, якія адзначаюць беларусы-католікі, выдзелены курсівам. У праваслаўных яны замацаваны за старым, юліянскім календаром, што мае 13 лішніх дзён. Зорчайка /! пазначаны святы «рухомай» царкоўнай пасхалі.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

СТУДЗЕНЬ **КРАСАВІК**

- сб. **Новы год.** ВКЛ перайшло на студзеньскі стыль у 1550 г.
- ч. **Першая, Пасная куцця.** Які дзень, такі і год. Тры Карапі. Абрад «**Тры карапі**» або «Гароды».
- пт. **Божае Нараджэнне.** Пачатак **Каляд.** Насілі «звязду». Паказвалі батлейку.
- сб. **Зімі пакроўчык, Маладзёны (Бабіны).** Частавалі бабу-лупарэзніцу.
- н. **Сцяпан.** «На святога Сцяпана вышэй слуга за пана».
- ч. **Шчодрая куцця.**
- пт. **Васілле.** Новы год на праваслаўным календары.
- а. **Трацяя, Галодная, Вадалосная куцця.** «Каляда ад'яджае».
- с. **Вадохрышча (Кішчанне).** «На Вадохрышча сцюдзёна — у жыво гарача».
- ч. **Прывадохрышча** — заканчэнне **Каляд.** Пачатак **Малой Вясельніцы** (да 24 п.).
- п. **Аксіння, Фядос.**
- а. **Тацяна, Павел.**
- п. **Апанас (гусінае свята).** Заверша — да працяглай вясны.

- ЛЮТЫ**
- а. **Ігнат.**
  - с. **Грамніцы, Стрчанне.** «Калі на Грамніцы нап'ецца пельне вадаціы, то на Юр'я наеца вол травыці».
  - сб. **Агата** («каровіна свята»).
  - н. **Аксіння Паузіца, Дарота.** «Па Дароце высахнуць хусты на плоце».
  - пт. **Ігнат.** «Ігнат Грамніца рад».
  - п. **Трыфан.** «На Трыфана зорна — вясна позняя». Вялянцін. Свята закаханых.
  - а. **Грамніцы, Стрчанне.** «На Грамніцы палавіна зіміцы».
  - пт. **Агата.**
  - п. **Пятро.** «Калі на Пятра цёпла, зіма працягнеца да Вялікадня». ***Рабы тыдзень.**
  - с. **Прохар.** «Ласі скідаюць рогі». ***Лыся серада.**
  - ч. **Улассе, Мацей.** «На Мацея адліга — будзе мароз». ***Блакітны чацвер.** Тумановы дзень.
  - пт. ***Масляныя Дзяды.**
  - сб. **Фаніцын.** Заступніца ад хвароб. ***Дзедава субота (Бабы).**
  - н. ***Масленіца.** Гуканне вясны. Пачатак Сырапуснага тыдня.

- САКАВІК**
- с. **Фёдар Ціран.** Заступнік ад зладзеяў.
  - ч. ***Валосы (Крывы чацвер).** Свята жывёлы.
  - пт. **Казімір.** «На Казіміра зіма ўміра».
  - п. **Паласказуб.** Першы дзень Валікага посту. Паласкалі зубы гарэлкаю.
  - с. **Янка.** Наглядані за зімоўкай пчол. ***Уступная серада. *Серада Папальцовая.**
  - ч. **Сорак пакутнікаў.**
  - сб. **Рыгор.** «На святога Рыгора ідуць рэкі ў мора». *Зборная субота. Абрад «споведзі дзежкі».
  - н. **Васіль Капальнік. *Збор.** Пачатак збору ў поле.
  - п. **Аудоця Вясноўка.** Гуканне вясны. «На Аудоці голы боі» (1.03 Новы год у мінулым, сакавіцкі каляндарны стыль).
  - а. **Хвядот.** «На Хвядота занос — усё сена знясе».
  - ч. **Герасім Гракоўнік.** «Герасім гракоў прыгнаў».
  - пт. **Марка.** Грак вяртаецца з выраю. Вясенняе раўнадзенства.
  - сб. **Язэл.** «На Язэла пагода — год ураджайны».
  - а. **Саракі.** Прылятае 40 выраяў.
  - пт. **Рыгор.** «На Рыгора зіма ідзе ў мора». **Феафан, Дабравешчанне (Звеставанне).** Выкарыстоўваўся як Новы год у краінах Еўропы. Прылёт бусла.
  - п. «Пачатак **Храстовага тыдня.** Паклі «храсты». Абрад «жніцбы коміна».
  - с. **Аляксей Цёплы.** «На Аляксея рыба аб лёд, саначі — аб плот». ***Серадалосе.**

- МАЙ**
- н. **Кузьма.** «Май Кузьма з мorkвінай сустракае...» ***Праводная нядзеля.** «Ідзі, зіма, да Кучава, як ты нам надакучыла».
  - п. ***Радунічныя Дзяды.**
  - а. ***Радаўніца.** «На Радаўніцу да абеду пашуць, па абеду плачуць, а к вечару скачуць».
  - ч. **Ляльнік.** Свята Лялі — дачкі Ляды.
  - пт. **Юр'е.** Свята жывёлы. Абрад «страля».
  - сб. **Алісей.** «Прышоў Алісей — авёс пасей». **Бабскія розбрыкі.** Сіхі жанчын і качанні па зямлі дзеля ўрадлівасці.
  - н. **Марк. Станіслаў.** «Сей лён на Станіслава — вырасце як лава».
  - а. **Ярылавіца.** Свята Ярылы.
  - с. **Пранціш.** Які дзень, такое і лета.
  - пт. **Якуб.** «На Якуба грэе любаб».
  - сб. **Макараў.** Абрады ля вады.
  - н. **Барыс.** Аляжун поля і жывёлы.
  - п. Пачатак ***Пераплаўнага тыдня.** Не трэба садзіць, бо заядуць чэрві.
  - с. ***Градабойная, серада.**
  - ч. **Антоній.** «На святы Антоній сей авёс для коней...».
  - пт. **Іван Веснавы.** Аляжун земляроба. «На Івана каласок, а на Пятра піражок».
  - сб. **Мікола Веснавы.** Свята пастухаў. **Алёна.** «Сей лён на Алену — вырасце па калена».
  - а. **Макей, Кірыла і Мядод.**
  - пт. **Сідары.** «Прышлі Сідары — прышлі і сіверы». ***Градабойцы.**
  - сб. **Пахом.** «Сей агуркі на Пахом — будзеш насіць мяхом».
  - н. **Магдалена.** «Магдалена зязолю прысылае».
  - а. **Шэсць дзеў.** «Лён сей...». Канапелька Матруна. «Канапелька Матруна ў зямлю махнула». **Фядот.**

- ЧЭРВЕНЬ**
- ч. ***Ушэсць (у праваслаўных і католікаў).** Дзень агледу жыта. Абрад «страля».
  - пт. **Ульяна.** «Дзень ільну».
  - сб. **Васіліск.** «Ад Васіліска і салавей блізка».
  - н. **Дзень Ефрасініі Понскай.**
  - а. **Ян.** «Рой перад Янам — пчаляр будзе панам».
  - сб. ***Семшныя Дзяды.**

- ЛІПЕНЬ**
- пт. ***Дзясятка.** Косы точыць. Жыта паспявае.
  - а. **Купалле.** Купальскія вогнішча.
  - ср. **Іван Купала.** «Святы Іван колас наліваець...».
  - п. **Самсон Сенагойн. Сем братоў.** «Сем братоў варажоць, колкі тыднёў пагоды».
  - ч. **Кузьма і Дзям'ян.** Час сенакосу.
  - н. **Андрэй.** «Андрэй усіх мудраі».
  - п. **Свята Месяца.** «Месяц гуляе».
  - ч. **Казанская, Градавы дзень, Пракол.** «Пракол бок прылёк».
  - п. **Якуб.** «Які Якуб да паўдня, такія да снежня зіма».
  - а. **Гаўрылей, Ганна.** «Калі раіцца халодная, то зіма будзе ранняя».
  - пт. **Афінаген.** Заціхаюць птушкі. **Серпавіца, Шыпілічка** (пятніца перад Іллёю). Дзень «засубравання» сярпоў, падрыхтоўкі да жніва.

- ЖНІВЕНЬ**
- п. **Макрыны.** «На Макрыну калі суха, то восень сухая».
  - а. **Ілля.**
  - ч. **Мар'я (Магдалена).** «На Мар'ю вялікія росы — будзе лён шэры і косы».
  - сб. **Барыс і Глеб.** «Барыс і Глеб — паспелы хлеб».
  - н. **Ганны.** «Святыя Ганны бабікі стаўляюць». **Макар.** «Макар налье ў рукаў».
  - а. **Панікоп.** Дзень жыва. **Панцеляймон.** Калуста пачынае ў качан завівацца.
  - пт. **Сіла.** «Хто на Сілу жыта пасее, у таго на хлеб надзея».
  - сб. **Спасаўскія запускі.** Пярэдадзень Спасаўскага посту.
  - н. **Макавей, Першы Спас.** Свята маку і мёду. **Спасаўка.** Пост да 28 жніўня.
  - п. **Базыль.** «Базыль авечкам воўну дае». **Прачыстая, Зелёная.**
  - а. **Антоні Віхравей, Рох.** «Кірмаш на паненка».
  - с. **Аудоця Сенагойка.**
  - пт. **Яблычны Спас.** Свята садавіны.
  - а. **Лаўрэн.** Свята млынара.
  - с. **Баўтрамей.** «Баўтрамей — жыта на зіму сей».
  - н. **Прачыстая.** Свята ўраджаю.
  - п. **Траці Спас.** Свята хлеба. «Па Траці Спасе трымай рукавіцы ў заласе».
  - а. **Міроны Ветрагоны.**
  - с. **Флор і Лаўр.** «Свята коней».

- ВЕРАСЕНЬ**
- п. **Луца.** «Сей на Луца — будзе жыта купа».
  - с. **Баўтрамей.** Адлёт буслоў.
  - ч. **Друзая Прачыстая.**
  - сб. **Мацей.** Абаронца ад п'янства.
  - н. **Калінавіч (Іван Крываўнік).**
  - а. **Кіпр'ян.** Журавель збіраецца ў выраі.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА

2011

Беларускі народны календар

- н. ***Сміуха, Тройца, Зялёныя свяці.** (у праваслаўных і католікаў). «Павядзмі Куст пад гэі зялёныкі...». Свята зялёных коней».
- п. **Ерамей, Антоній.** «Антоні, аддай коні».
- п. ***Русальніца.** Праводзіны вясны.
- а. **Юстын і Харытон.** «Юстын цягне верх каноплі, а Харытон — лён». ***Канскі Вялікдзень.** Свята коней.
- с. ***Серада Русаль.** Засцерагалі ад граду. Задыбвалі агонь з ясеня.
- ч. ***Наўская Тройца.** Памінанне. ***Абліваха.** Абліваліся вадою.
- н. ***Русальчыны розыгры.** Засцерагалі русалак.
- п. ***Пятроўка Галадоўка** (пост да 11 ліп.). «Стары хлеб паелі, а новага не нажалі».
- а. **Тодар.** «На Тодара раса — лета сухое і ураджайнае». **Дзень (20-23) астранамічнага сонцастаяння.**
- ч. **Купала.** У старажытнасці — Новы год, прыпадала да дня сонцастаяння. ***Божае цела, *Дзясвятнік.**
- пт. **Ян Купальны.** «Сонца грае». ***Дзевятуха.** Абрад аховы ад наваліцы.
- сб. **Анапрэй.** «Хто на Нупрэя пасее гроч, той будзе бліны пец».
- н. **Акуліна Грачышніца (Задзяр'яхвост).**
- а. **Амос.** «Прышоў Амос — цягне ўгору авёс».
- с. **Пятрок.** «Да Пятра зязолюць кукаваці».
- ч. **Данат.** «Святы Данат косі точыць, сяноцо косіць». ***Дзясятнік.** «Дзясятнік гнаі возіць».

- КАСТРЫЧНІК**
- н. **Зосім.** Журавіны на Зосіма ўздымаюцца — мароз на Пакровы ударыць.
  - п. **Астап.** Прыкметы па ветры.
  - а. **Пранцішак.** «На Пранцішка зярнят шукае ў полі мышка».
  - сб. **Сяргей, Жалезны тыдзень.**
  - н. **Іван Шаптун.** Шапталіся сваіх пра нявест.
  - пт. **Пакровы.** Вясельная пара.
  - пт. **Трыфан, Палагея.** «Трыфан кажух латае, Палагея рукавіч вяжа». **Зміцер.**
  - сб. **Марцін.** Свята млынара. Млынары частаваліся на каменным крузе гусяцінай.
  - пт. **Сымон і Юда.** «Сымон з Юдаю працу ў поле канчаюць, хаты агпядаюць».
  - сб. **Лонгін.** Збавіцель ад хвароб вацэй. **Параскева Пятніцака.**
  - п. **Лука.** «Хто сее да Луці, не будзе мець ні хлеба, ні мукі». Дзень іканасіаў. **Юльян** — ахоўнік дзяцей.

- ЛІСТАПАД**
- а. **Усе святыя.** Памінальны дзень.
  - с. **Задумны дзень.** Памінальны дзень.
  - пт. **Казанская.** «Што Казанская пажа, тое і зіма скажа».
  - сб. **Змітраўскія Дзяды, Асаніны.**
  - а. **Зміцер.** Канец вясельнага перыяду ў гэтым годзе.
  - с. **Тодар.** «На Тодара поўна камора».
  - ч. **Параскі.** Аляжунка жанчын і рукадзелья.
  - пт. **Настуся.** Стрылі авечак. **Марцін.** Мядзведзь кладзецца ў бяролю.
  - п. **Кузьма-Дзям'ян.** Аляжункі земляробства, кавалёў і вяселья.
  - п. **Міхайлаў дзень.** «Калі Міхайла ў снягу, то і Пасха ў снягу...».
  - а. **Матрона.** «3 Матроны становіцца зіма».

- СНЕЖАНЬ**
- п. **Макрыны.** «На Макрыну калі суха, то восень сухая».
  - а. **Ілля.**
  - ч. **Мар'я (Магдалена).** «На Мар'ю вялікія росы — будзе лён шэры і косы».
  - сб. **Барыс і Глеб.** «Барыс і Глеб — паспелы хлеб».
  - н. **Ганны.** «Святыя Ганны бабікі стаўляюць». **Макар.** «Макар налье ў рукаў».
  - а. **Панікоп.** Дзень жыва. **Панцеляймон.** Калуста пачынае ў качан завівацца.
  - пт. **Сіла.** «Хто на Сілу жыта пасее, у таго на хлеб надзея».
  - сб. **Спасаўскія запускі.** Пярэдадзень Спасаўскага посту.
  - н. **Макавей, Першы Спас.** Свята маку і мёду. **Спасаўка.** Пост да 28 жніўня.
  - п. **Базыль.** «Базыль авечкам воўну дае». **Прачыстая, Зелёная.**
  - а. **Антоні Віхравей, Рох.** «Кірмаш на паненка».
  - с. **Аудоця Сенагойка.**
  - пт. **Яблычны Спас.** Свята садавіны.
  - а. **Лаўрэн.** Свята млынара.
  - с. **Баўтрамей.** «Баўтрамей — жыта на зіму сей».
  - н. **Прачыстая.** Свята ўраджаю.
  - п. **Траці Спас.** Свята хлеба. «Па Траці Спасе трымай рукавіцы ў заласе».
  - а. **Міроны Ветрагоны.**
  - с. **Флор і Лаўр.** «Свята коней».

- ВЕРАСЕНЬ**
- п. **Луца.** «Сей на Луца — будзе жыта купа».
  - с. **Баўтрамей.** Адлёт буслоў.
  - ч. **Друзая Прачыстая.**
  - сб. **Мацей.** Абаронца ад п'янства.
  - н. **Калінавіч (Іван Крываўнік).**
  - а. **Кіпр'ян.** Журавель збіраецца ў выраі.

- КАСТРЫЧНІК**
- н. **Зосім.** Журавіны на Зосіма ўздымаюцца — мароз на Пакровы ударыць.
  - п. **Астап.** Прыкметы па ветры.
  - а. **Пранцішак.** «На Пранцішка зярнят шукае ў полі мышка».
  - сб. **Сяргей, Жалезны тыдзень.**
  - н. **Іван Шаптун.** Шапталіся сваіх пра нявест.
  - пт. **Пакровы.** Вясельная пара.
  - пт. **Трыфан, Палагея.** «Трыфан кажух латае, Палагея рукавіч вяжа». **Зміцер.**
  - сб. **Марцін.** Свята млынара. Млынары частаваліся на каменным крузе гусяцінай.
  - пт. **Сымон і Юда.** «Сымон з Юдаю працу ў поле канчаюць, хаты агпядаюць».
  - сб. **Лонгін.** Збавіцель ад хвароб вацэй. **Параскева Пятніцака.**
  - п. **Лука.** «Хто сее да Луці, не будзе мець ні хлеба, ні мукі». Дзень іканасіаў. **Юльян** — ахоўнік дзяцей.

- ЛІСТАПАД**
- а. **Усе святыя.** Памінальны дзень.
  - с. **Задумны дзень.** Памінальны дзень.
  - пт. **Казанская.** «Што Казанская пажа, тое і зіма скажа».
  - сб. **Змітраўскія Дзяды, Асаніны.**
  - а. **Зміцер.** Канец вясельнага перыяду ў гэтым годзе.
  - с. **Тодар.** «На Тодара поўна камора».
  - ч. **Параскі.** Аляжунка жанчын і рукадзелья.
  - пт. **Настуся.** Стрылі авечак. **Марцін.** Мядзведзь кладзецца ў бяролю.
  - п. **Кузьма-Дзям'ян.** Аляжункі земляробства, кавалёў і вяселья.
  - п. **Міхайлаў дзень.** «Калі Міхайла ў снягу, то і Пасха ў снягу...».
  - а. **Матрона.** «3 Матроны становіцца зіма».

- СНЕЖАНЬ**
- п. **Макрыны.** «На Макрыну калі суха, то восень сухая».
  - а. **Ілля.**
  - ч. **Мар'я (Магдалена).** «На Мар'ю вялікія росы — будзе лён шэры і косы».
  - сб. **Барыс і Глеб.** «Барыс і Глеб — паспелы хлеб».
  - н. **Ганны.** «Святыя Ганны бабікі стаўляюць». **Макар.** «Макар налье ў рукаў».
  - а. **Панікоп.** Дзень жыва. **Панцеляймон.** Калуста пачынае ў качан завівацца.
  - пт. **Сіла.** «Хто на Сілу жыта пасее, у таго на хлеб надзея».
  - сб. **Спасаўскія запускі.** Пярэдадзень Спасаўскага посту.
  - н. **Макавей, Першы Спас.** Свята маку і мёду. **Спасаўка.** Пост да 28 жніўня.
  - п. **Базыль.** «Базыль авечкам воўну дае». **Прачыстая, Зелёная.**
  - а. **Антоні Віхравей, Рох.** «Кірмаш на паненка».
  - с. **Аудоця Сенагойка.**
  - пт. **Яблычны Спас.** Свята садавіны.
  - а. **Лаўрэн.** Свята млынара.
  - с. **Баўтрамей.** «Баўтрамей — жыта на зіму сей».
  - н. **Прачыстая.** Свята ўраджаю.
  - п. **Траці Спас.** Свята хлеба. «Па Траці Спасе трымай рукавіцы ў заласе».
  - а. **Міроны Ветрагоны.**
  - с. **Флор і Лаўр.** «Свята коней».

Складальнік Аляксей ЛОЗКА